మేనరికం

రచన

పోతరాజు [illegible]

పబ్లిషర్సు:

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య అండ్ సన్సు

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో

రాజమండ్రి.

రాజమహేంద్రవరము:

శ్రీ కొండపల్లి ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడియె.

హెచ్చరిక

ఈ "మేనరికం" నాటకం యొక్క కాపీరైటు సర్వ హక్కులు మాకు చెందియున్నవి. కావున మా వ్రాతమూలకమైన పర్మిషను లేనిదే యే సంఘముగాని, యే సినీమానటులుగాని ప్రదర్శింపరాదు. మరియు గ్రామఫోను రికార్డింగు, టాకీ స్క్రీనింగు, యితర భాషలలోనికి తర్జుమాలు వగైరాలు చేయకూడదు. అట్లు అతిక్రమించినవారలు మేము జరుపబోవు సివిల్ క్రిమినల్ చర్యలకు బాధ్యులగుదురని యిందుమూలముగా తెలియజేయడమైనది.

ఇట్లు కాపీరైటు హక్కుదారులు
కొండపల్లి వీరవెంకయ్య అండ్ సన్సు
శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో
రాజమండ్రి.

రాజమండ్రి
25—8—1944

పాత్రల వివరము.

పురుషులు

1. మాధవరావు—ప్లీడరు (కథానాయకి తండ్రి)
2. ప్రభాకరం B. A.—ప్లీడరు మేనల్లుడు (కథానాయకుడు)
3. సురేష్—ప్లీడరుగారింట పెరుగుచున్న అనాథవిద్యార్థి
4. చంద్రశేఖరం—సురేష్ స్నేహితుడు
5. గోపీచంద్—మార్వాడీ
6. గోపాలం—ప్లీడరు బావమరది
7. వేరయ్య—పురోహితుడు

స్త్రీలు

1. దుర్గాంబ—ప్లీడరుగారి భార్య
2. ఇందిర—ప్లీడరుగారి కుమార్తె (కథానాయకి)
3. శ్యామల—మార్వాడీ కూతురు

సందర్భానుసారముగా సబిన్స్పెక్టరు ప్రవేశించును.

మే న రి కం

ప్ర థ మాం క ము

మొదటి రంగము

ప్రదేశము : ప్లీడరుగారి యిల్లు.

ప్రవేశము : మాధవరావు చేతిలో పేపరుతో

మాధ—ఆహా! ప్రపంచ మెంత తారుమారై పోతూంది.

ఉ. కాలము మారిపోయె కలి ♦ కాలగు శీఘ్రము దాపురించె నీ
కాలమునందు లేదు పని ♦ కార్మికు లందర కందుచేత నే
మూలనుఁగూడ దోపిడులు ♦ మోసము మీరుచునుండె వేగమీ
యాలము నాపుసేయకయె ♦ నాడుచునుండగ నెట్లొకో గదా!

(నిట్టూర్పు విడచి సోఫాపై కూర్చుంది)

అబ్బబ్బ! యీరోజుల్లో ప్లీడరీ ఉద్యోగానికి ఏమీ value లేకుండా పోయింది కదా! ప్రతీవాడూ దీనికే తయారవడంవల్ల, ఉన్న ప్లీడర్లకు పెట్రోలు కర్చుకన్నా డబ్బు రావడము లేదు. పార్టీ లొస్తే డొక్కాడడము లేకపోతే పస్తు. అందులోనూ యీ యుద్ధం పెను భూతం లాగ దాపురించి మా నోట్లో పూర్తిగా దుమ్ము కొట్టింది. ఏదో యిదివఱకు నాలుగురాళ్లు సంపాదించుకొన్నాము కాబట్టి యీ కరువు కాలంలో సంపాదించకపోయినా లెక్క లేకుండా ఉంది. (పేపరు చూస్తూ) దుర్గా! దుర్గా! అబ్బ! పలుకవేమే.

దుర్గ—(లోపలనుండి) వస్తున్నా !

మాధ—కొంచెము కాఫీ తీసికొనిరా !

దుర్గ—(కాఫీ కప్పులతో ప్రవేశం)

మాధ— (కాఫీ త్రాగుచూ) దుర్గా! విన్నావటే. ఎటువంటి దారుణాలు జరుగుచున్నాయో.

దుర్గ—చెప్తేగా వినడానికి. ఏమిటంత గొప్పవి శేషం?

మాధ—ఏముంది. కాంతా కనకముల యందలి వ్యామోహముచే ఒక వ్యక్తి ఒక లక్షాధికారిని చంపి యాతని కుమార్తెను తస్కరించినాడట.

దుర్గ—అబ్బబ్బ! ఏమిటండి. యీకాలపు పురుషులకు కాంతా కనక ముల యందు యింత వ్యామోహం పట్టుకుంది.

మాధ—ఏమి? యీకాలపు పురుషు లంతే సామాన్య లనుకొను చున్నావా! చూడు.

సీ. కూటికి కరవైన ♦ గోటుసేయంగను
సూట్లు బూట్లును దాల్చు ♦ శుంఠయొకడు
భక్తుడనని మేది ♦ భజనల సల్పుచు
పతితుల భ్రమపెట్టు ♦ భ్రష్టు డొకడు
చీటికి మాటికి ♦ చేతులఁ జాపుచు
కకుర్తి పడుచుండు ♦ కలుషి యొకడు
ఘనతకావలెనంచు ♦ ఘనపదవులు గోరి
యర్ధాంగినే దార్చు ♦ యధము డొకడు

గీ. కలియుగంబున యొందరో ♦ కలరు భువిని
భరతమాత కమిత మనో ♦ వ్యథను గూర్ప
వీరి జూచి సహింప భూ ♦ భార మనెడి
భవ్యమాత దిగులు బాప ♦ భర మగు నొకో!

కాబట్టి యీ కాలము వాళ్లకు కాంతా కనకముల యందు వ్యామోహ ముండంటే ఆశ్చర్యము లేదు.

దుర్గ—నిజమేనండి. నిజమే. యిప్పటి పురుషులకు కావలసినవా రెండే. అవుంటే స్వర్గసౌఖ్య మనుభవిస్తా మంటారు యిప్పటివాళ్లు.

మాధ—ఆ. సరేగాని ఇందిరా ప్రభాకరు లింకా యింటికి రాలేదూ?

దుర్గా—అప్పుడే రావడానికి వారి షికార్లు పూర్తి కావద్దూ ?

మాధ—దుర్గా! మన ప్రభాకరం తలిదండ్రులు చనిపోయినప్పటినుంచి మన యింట్లోనే ఉంటూ, మనకు మగబిడ్డలు లేనిలోటు తీరుస్తున్నాడు సుమా!

దుర్గ— మగబిడ్డలు గెడ్డలుకాను. ఏమిసరదాపడిపోతున్నారండి. యీ మగపిల్లలమీద సరదాచేతనే మేనల్లుని చేరదీసేరు. కొంత నయమే. దానితో తిరక ఆసురేష్‌ను కూడా నెత్తిమీద తెచ్చి పెట్టుకున్నారు. యిలాగ అందరికి తలో కొంత దానం చెయ్యడానికి యిదేమి సత్రవనుకున్నారా ?

మాధ—దుర్గా! మనకు కలిగి యున్నప్పుడే నలుగురికి పెట్టాలి. చూడూ గతిలేని మేనల్లుని చేరదీయడం తప్పా ? అనాథు నొకనిని పెంచడం అబ్బురమా ? యింతకూ మనం పెట్టినా మానినా వాళ్లిద్దరికే కదా! వాళ్ళకోసం ప్రత్యేకంగా ఏమంత ఎక్కువ ఖర్చుపెడుతున్నాము లెద్దూ.

దుర్గ—మీా కలా కనబడుతూంది. బోలెడు తగులబెట్టి చదివించారు ప్రభాకరాన్ని B. A. వరకూ. ఏమి ప్రయోజనం B. A. ప్యాసయి ఏఉద్యోగం దొరకక యేడుస్తున్నాడు. దానితోనైన బుద్ధితెచ్చుకోక సురేష్ కొఱకు యింకా వెచ్చిస్తున్నారు.

మాధ—పోనిద్దూ. ఎలాఖర్చయ్యేది అలా అవక తప్పదు. మనకున్న యీ డబ్బంతా యేమిచేస్తాము చెప్పు. యిప్పుడే మనం ఏ సత్కార్యం చేసినా.

దుర్గ—ఓహోహో! పాపం. ఏమి దాతృత్వమండి. యీ వున్నది కాస్తా అయిన తర్వాత మీ ముఖాన్ని చూసేవాళ్లెవ్వరూ ఉండరు.

మాధ—అదటుంచి యిలా విను. మన ప్రభాకరం సుగుణసంపద చూచి ఇందిర నిచ్చి వివాహం చేయాలని అభిలాషగా ఉంది.

దుర్గ—ఏమిటీ! ఏమన్నారూ ?

మాధ—ఏముంది. మన యిందిరాప్రభాకరు లొండొరుల నమితముగా ప్రేమించుకుంటూన్నట్లు వారి ప్రవర్తనను బట్టి తెలుస్తూంది. అదీగాక యిందిరకు యుక్తవయస్సు వచ్చింది. అందుచేత వారిద్దరిని దంపతుల చేద్దా మనుకుంటున్నాను.

దుర్గ—యింకేమి. మేనల్లుని అల్లునిగా చేయదలంచుకొన్నారా! అన్నీ బాగానే ఉన్నాయి గాని మన ప్రభాకరంలో ఒక్క లోపం మాత్రం ఉంది.

మాధ—ఏమిటది.

దుర్గ—పాపం. ఏమీ తెలియనట్లు మాట్లాడుచున్నారే. అవునులెండి. అల్లుడు మామ లిద్దరూ ఏకాభిప్రాయములతో మసలుతూ ఉంటే ఎలా తెలుస్తుంది.

మాధ—అబ్బబ్బ! తప్పులుంటే వేధించక చెప్పకూడదూ.

దుర్గ—అలాగైతే వినండి. యీకాలపు పిల్లలకు మామూలేకాదూ. పత్రికల్లోవి, నవలల్లోవి నాలుగుముక్కలు నంజుకోవడం, పెద్ద సంఘసంస్కర్తనంటూ బయలుదేరడం. మనవాడు కూడా బ్రహ్మసమాజంలో చేరి విధవావివాహాలు శాస్త్రీయమేయని ప్రచారము చేస్తున్నాడుట.

మాధ—ఓహోహో! యిదా అతడు చేసే తప్పు. యీ విధవావివాహముల నేమహాత్ము డామోదించెనో యెఱుగుదువా ?

సీ. రావుబహద్దరు ♦ గా వెలయుసు కీర్తి
ఘనుడయ్యె నే కీర్తి ♦ కాముడవని
పండితోత్తమఁ డౌచు ♦ బరగి యశంబొందె
విబుధులు మెచ్చనే ♦ విమలయశుడు
సాంఘిక మత దురా ♦ చార శృంఖలముల
సడలింప చేసెనే ♦ సద్గుణుండు
సకలదేశీయుల ♦ సమసుఖవారాసి
నీదించి దివిజొచ్చె ♦ నే గుణాఢ్యు

గీ. డట్టి వీరేశలింగ స ♦ మాఖ్యుడతని
యర్ధదేహంబు రాజ్య ల ♦ క్ష్మమ్మ సతియు
చింతలన్ దీర్పనెంచి వి ♦ తంతువులకు
గొప్పశరణాలయంబొంగు ♦ గూర్చిరికద !

మరియు,

గీ. భర్తపోవంగ వ్యభిచార ♦ వర్తనమున
భ్రూణహత్యల నొడబడు ♦ బూమెకన్న
తగినవరుల నేరుకొని వి ♦ తంతువులును
పరిణయములాటి పతులతో ♦ బరగనగును.

ముఖ్యం, సలభై యేండ్లు భర్తతో కాపురంచేసిన వితంతువులు పెండ్లియాడుట సమంజసముకాదు గాని బాలవితంతువులు పెండ్లియాడుటలో ఏమి తప్పు లేదు. అందుచే మన ప్రభాకరం యీ విషయంలో సంఘోద్ధారణకై పూనుకోవడం తప్పుగా తీసికొనవలసింది కాదు.

దుర్గ—ఆహా! ఏమి సంఘోద్ధారణండి. ఏలాగైతేనేం బయలుదేరారు మొనగాళ్లు. పెద్దపెద్ద చదువులు చదివి పనీపాటలేని చవటలే యిటువంటి వాటికి పూనుకుంటారు. పాపం. వీళ్ళకున్న బుద్ర పూర్వంవాళ్ళకు లేకపోయింది.

మాధ—నీవింకా పెరటిత్రోవనే ఉన్నావు. కాలానుగుణంగా ప్రవర్తించాలి కాని పెద్దలో పెద్దలో అంటూ పిచ్చి అభిప్రాయాలతో వుంటే ఏమిప్రయోజనం.

దుర్గ—నేను మొదటే అన్నానుగా. కాబోయే అల్లుడి తరపునగాక పాతబడిన పెళ్లాం తరపున మాట్లాడుతారా? యింతెకూ నాకెందుకులెండి. మీ యిష్టమొచ్చినట్లే చేయండి. పెళ్లాంనని ఏమైనా గౌరవముంటేగా.

మాధ—అదుగో. అప్పుడేవచ్చింది కోపం. మాటవరుస కన్నానుగాని దాని బాధ్యత నీకుమటుకు లేదూ ?

దుర్గ—అందుకనే అల్లుని సరియైనత్రోవలో పెట్టమన్నాను.

మాధ—అలాగే. నీమాటప్రకారంగానే చేద్దాములే. (అంత సురేష్ పుస్తకములతో ప్రవేశించును.)

మాధ—(చూచి) రా! సురేష్! రా! యిలా కూర్చో.

సురే—చిత్తం.

మాధ—స్కూలు నుంచి రావడం యీవేళ యింత ఆలశ్యమయిందేమి?

సురే—స్కూలులో Matches అవుతూంటే చూస్తూ ఉండిపోయినాను.

మాధ—ఏదో మిషపెట్టి నీవిలా రోజూ ఆలస్యంగా వస్తూంటే ఎలాగ చెప్పు. యిన్నాళ్ళు జాగ్రత్తగా చదివేవు. యీయేడాదికూడా కష్టపడి చదివి B.A. Complete చేసావంటే ఎక్కడో అక్కడ నాలుగురాళ్ళు తెచ్చుకోవచ్చు. దానితో నాశ్రమ కూడా ఫలిస్తుంది.

సురే—అయితే నన్ను యే activities లోనూ part తీసుకోకుండా ఎప్పుడూ పుస్తకములు బట్టుకొని ఏడవమంటారన్నమాట.

దుర్గ—ఆయన అన్నారంటావు కాని నీకు మాత్రం తెలియదూ. ఆయన నీబాగుకోరి చెప్తారుకాని నీమీద విరోధంగాచెప్తారా?

సురే—సరేలెండి. యింతటిచూసి త్వరగానే వస్తానులెండి. అన్నిసర దాలు చంపుకొంటానులెండి.

మాధ—ఏమి నాయనా, నేనన్నానని కోపంవచ్చిందా?

సురే—ఎంతమాట. అనాథుడనైన నన్నాదరించి, విద్యాబుద్ధులు నేర్పించి యింతవరకూ పోషిస్తూన్న మీరనకపోతే నన్ను యింకెవ్వరంటారు. చెప్పండి ఎవరికి కావాలి నాగోడవ.

మాధ—ఆ జ్ఞానముంటే చాలు అ: నీకెక్కడైనా యిందిరా ప్రభా కరులు కనిపించారా?

సురే—లేదు.

మాధ—ఎక్కడకు వెళ్లేరు చెప్మా

(యిందిరా ప్రభాకరుల ప్రవేశం)

దుర్గా—మాటలోనే వచ్చారు. నూరేళ్ళు ఆయుష్షు తల్లి నీకు.

ఇంది—నాకు నూరేళ్లాయుష్షయితే మరి బావకో.

మాధ—ఆతనికీ అంతే.

(యిందిరా ప్రభాకరులు కూర్చుందురు.)

యింది—(చటాలున సురేష్‌ను జూచి) ఓహో! తమరా నమస్తే. సురేష్ బాబుగారూ!

సురే—ఏమి యీవేళింత బిరుదులతో సంబోధిస్తున్నారే.

ఇంది—గౌరవనీయుడవైన నిన్ను నీప్రియురాలిముందు సామాన్యంగా సంబోధిస్తే బాగుండదని.

మాధ—ఏమిటీ! సురేష్ ప్రియురాలిని కూడా సంపాదించే దేమిటి.

దుర్గ—అయితే యింతకూ కోడలెక్కడుందో కనుక్కోండి.

ఇంది—ఎక్కడుంటుంది. అతని కూడానే ఉంటుంది. చూడండి. జేబు లోనే ఉంది.

(అందరూ సురేష్ కోటుజేబువైపు చూడగా శ్యామల పటము కనబడును. దానిని సురేష్ దాచివేయ ప్రయత్నించును.)

మాధ—మరేమి కంగారు పడకు. ఏదీ ఆబొమ్మ నిటుచూడనీ.

సురే—అబ్బే! ఏమీలేదండీ. యిది ఒక friend photo.

మాధ—సరేలే ఎవరిదైతేనేమి. యిటుచూడనీ. చూపిన తోసిస్తాము

(సురేష్ బలవంతముమీద photo యిచ్చును)

మాధ—యింకనేమి. సురేష్ చక్కని స్నేహితురాలిని సంపాదించేను.

దుర్గా—ఎవరా? గోపీచంద్గారి కూతురు. శ్యామల. మనవాడి class-mate.

దుర్గ—అప్పుడే యీ ముఖానికి ప్రియురాలు, స్నేహ కూడా నా?

(అందరు ఒక్కసారిగా నవ్వెదరు. యింవిర విరగబడి నవ్వు చుండును. సురేష్ తల వంచుకొనును)

దుర్గ—చాల్లే. కట్టిపెట్టు నవ్వు. నీ వింతవఱకు ఎక్కడేడుస్తున్నావు.

యింది—బావ స్నేహితున కొకనికి యీవేళ సమాజంలో వివాహం జరుగుతుంటే వెళ్లేము.

మాధ—వధూవరు లెవరు?

ప్రభా—'గ్లాడీదాస్' అనే ఒక క్రిష్టియన్ గరల్‌ను నాక్లాసుమేటు రామం అనే Brahmin Boy కిచ్చి వివాహం చేసారు.

దుర్గ—(చెవులు మూసుకొని) రామ రామ! ఎటువంటి దారుణం జరిగింది. మాలదాన్ని బ్రాహ్మణుడు పెండ్లిచేసుకొనడమే. పనీ పాటలేని ఆదరిద్రుడు ఏగంగలోనో దూకుతూంటే, నీవుకూడా వాడిని అనుసరిస్తావటే. వర్ణసంకరపు ముండాకొడుకు లేదో ఏడుస్తూ ఉంటే ఘనంగా చూడ్డానికి వెళ్లేరూ. రామ రామ అగ్నిలాంటి మనకులానికి అప్రతిష్ఠ తెస్తున్నారు.

ప్రభా—ఏమిటత్తా. అంతకోప్పడతావు. యిందిరది తప్పులేదు. నేనే తీసికొనివెళ్లేను.

దుర్గా—గొప్పపని చేశావు. సిగ్గులేక యింకా మాట్లాడుచున్నావు. అయినకాడికి ఉన్నదంతా పాడుచేసి, పెద్దచదువు చదివి, యే ఉద్యోగమూ లేక యిలా అయిపోయినానని యేడవక, నేనూ మొగాడనేనని తలెత్తి లేనిపోని పనులు చేస్తూ దానిని కూడా పాడుచేయ దలంచుకున్నావా?

మాధ—ఎవరూ ఎవర్నీ ఏమీ పాడుచేయులేదు. నీవూరుకుందూ.

దుర్గ—మళ్ళా మొదలెట్టేరు మీరు. మీరు మాట్లాడకండి. యిదిగో! ప్రభాకరం. నీవు సమాజంలో చేరి నిక్షేపంలాంటి మనకుటుంబానికి అపయశం తెస్తున్నావు. యేనాడైనా యిటువంటి వర్ణ సంకరపు పెళ్ళిళ్ళు, వితంతువివాహాలు యెరుగుదుమా?

ప్రభా—అత్తా! మాలదాన్ని పెండ్లిచేసుకోవడం తప్పా? అసలు మాలలంటే ఎవరో నీకు తెలియదు. విను.

గీ. కులసతుల ఘోషపెట్టెడి ♦ క్రూరమతులు
కరము తలిదండ్రులనెదుర్చు ♦ కఠినమతులు
దేవుడే లేడని తెల్పునా ♦ స్తిక మతులును
అగ్రకులులైన, మాల ♦ లీయవనియందు.

కాబట్టి గుణము లేని బ్రాహ్మణుడైనను కడజాతివాని సమానమే. అట్టివారినే మన మంటరాదని నిరసించాలి. అందుచే సుగుణవతియైన మాలదాన్ని పెళ్ళిచేసుకుంటే నీచముకాదని నాఅభిప్రాయము.

ఇంది—అవునే. అమ్మ. అవును. విధవావివాహాలుమాత్రము తప్పనుకున్నావా?

మాధ—యింతకుముందే దీనికి సర్వము బోధించావు ఆవిషయమై.

దుర్గ—మీరూరుకోండి. యిదిగో ప్రభాకరం. తొండముదిరి ఊసరివెల్లియైనట్లు నీప్రవర్తనమితిమీరుతూంది. చివరకు నాకేనీతులు నేర్పుచున్నావు. యిటువంటి అవకతవకపనులు చేస్తే యీ యింట్లో వీలుపడదు. మామనీకు తాళంవేస్తున్నారని నీయిష్ట

మెచ్చినట్లు ప్రవరించడానికి నేనొప్పుకోను. తెలిసిందా. సురేష్ నీకు చెప్తున్నాను. రేపటినుండి లేనిపోని షికార్లు చేయక జాగ్రత్తగా చగావుకో.

సురే—ఆ ! అలాగే.

దుర్గ—ప్రభాకరం బాగా అగ్గను ఁగాదా ?

ప్రభా—ఆ !

దుర్గ—ఇందిరా ! నీకుయిదేచెప్పడం. తెలిసిందా ?

ఇంది—తెలిసిందేబాబు తెలిసింది. నీమాటప్రకారమే నడుస్తానులే.

మాధ—దుర్గా ! నీవుకూడ మాంమతమవలంబిస్తే ఎంతబాగుండును ? పూర్వాచారాల్లోపడి యీదులాడుతూంటే ఏమిలాభం ?

దుర్గ—పూర్వాచారాలన్నీ మంటగలపబట్టే, యిలాగ ప్రపంచయుద్ధం బయలుదేరి సర్వనాశనం చేసేస్తుంది.

(తెరలో) బాబుగారూ ! ప్రొద్దుపోయింది. భోజనానికి లేవండి.

మాధ—వస్తాం. వడ్డించు.

(సురేష్ తప్ప అందరు నిలువబడియుందురు)

మాధ—నాయనా ! భోజనానికి లేవవేమి ? అలిగేవా ?

సురే—అబ్బే ! కాదండి. యిదిగోవస్తున్నాను. మీరునడవండి.

మాద—సరే. త్వరగారా !

(సురేష్ తప్ప అందరు నిష్క్రమింతురు)

సురే—(ముందుకువచ్చి) ఏలాగైతేనే పోషిస్తున్నాడని యీాయన మాటలునిని, నాప్రియమిత్రుడు శేఖరాన్ని త్రొందిసీసాను, శ్యామలను వదలివేసి వెధవచదువు చదవనా ? యిందిరా ! నన్ను నలుగురిలోను అవమానపరచినావుకదా సరే. నిన్ను నీ ప్రభాకరంనుండి వేరుచేసి యీసంసారాన్నంతా పాడుచేసి నన్నెలాహింసిస్తానో చూద్దువుగాని. మాధవరావు యికముందు

సురేష్ ఆజ్ఞచప్పిచూడగలవు. (అని పండ్లు కొఱుకుచు నిష్క్రమించును.) (తెరపడును.)

రెండవ రంగము.

ప్రదేశము : గోపీచంద్ గృహము. శ్యామల సురేష్ పఠముజూచుచు పాడుచుండును. గోపీచంద్ ప్రవేశించు]

గోపీ—(చూచి) బేటీ! నీకు హిందుస్తానీ బహుత్ సంతోషంహుందీ అనుకుంటాన్.

శ్యామ—రండి నాన్నగారు. యిలాకూర్చోండి.

గోపీ—అచ్ఛా! (సోఫాపై కూర్చుండును. శ్యామల ప్రక్కన కూర్చుండును)

శ్యామ—నాన్నగారూ! నాకొక కోరికవుంది. నెరవేరుస్తారూ.

గోపీ—నీకీకోరిక తీర్చడానికి మేమ్ హెప్పుఅభ్యంతరం చెప్పమ్. నీకి సదువుకావాలా అంటే భస్అన్నాం. యిప్పుడేమీకావాలిరే బేటి.

శ్యామ—ఏమీ లేదండి. మంచిసినీమా వచ్చిందండి. చూడాలని ఉందండి.

గోపీ—ఛూ. సినీమాకీయెల్తానంటావ్. సినీమాల్కి చూస్తే చాలా మోసం జరుగుతుంది. పైసాఖర్చు అవుతుంది.

శ్యామ—మీరలా అంటారనే అనుకుంటున్నాను. పోనీలెండి. యీ మాత్రందానికే ఖర్చైపోతుందిగాబోలు మీడబ్బంతా.

గోపి—నీకు పైసాఅంటే హిల్వా తెల్వాదు. వడ్డీల్ మీదవడ్డీల్ పెంచి శ్రమపడి హింతగణించేమ్. దీనిక్ ఖర్చుసేస్తే ఎట్లాగ?

శ్యామ—పోనీలెండి. సినీమాకేమాత్రం ఖర్చవుతుంది. మీరస్తమాను పైసా పైసా అంటారు. ఉన్నదంతా ఏమిచేస్తారు?

గోపీ—హేస్ట్రా చేస్తాం. యింకావడ్డీల్కి యిచ్చి హింతాహాంతా చేస్తాం.

శ్యామ—అయితే మీడబ్బుతో హాయిగా ఉండండిమీరు. నేను యెక్కడికో పోతానులెండి. యీఖర్చుకూడా తగ్గుతుంది.

గోపీ—అరే ఉండువోయి ఉండు. నీకు హింతకోపం సేస్తే యెట్లాగు? డబ్బుమాటకేమి ? సినీమాకి నాటకంకీ జేబుదొంగల్ హొస్తారు.

శ్యామ—వస్తే మున్నేం చేస్తారు.

గోపీ—హేస్ట్రా చేస్తారు. జేబులోఉండే మనీఫర్సులిక్ కొట్టేస్తారు. మంచిమంచి హాడావాల్ని హల్లరిచేస్తారు బహుత్ మోసం చేస్తారు.

శ్యామ—నాకేం భయంలేదండి. అక్కడ చాలామంది పోలీసువాళ్ళుంటారు.

గోపీ—పోలీసువారిక్ కంట్లో దుమ్ముకొట్టిసేస్తారు. నీకు హేమీ తెల్వదు.

శ్యామ—అయితే యింతకూ తీసుకెళ్ళనంటారు. అంతేనా ?

గోపీ—అరే. ఉండు. బాగా ఆలోచనా చేస్కో.

శ్యామ—బాగా ఆలోచించే మిమ్మల్ని అడిగేను.

గోపీ—సరే. అలాగేకానియ్యి. సైతాన్ పట్కున్నట్లు పట్కున్నావ్.

శ్యామ—(దగ్గరగాచేరి) నాన్నగారు మీరు చాలా మంచివారండి.

గోపీ—సినీమాకి తీస్కెడితే మంచి, లేకపోతేకాదూ.

శ్యామ—అదికాదండీ. మీరుయెప్డు మంచివారే.

గోపీ—నన్ను దొంగహెధ్వ, హెక్కువవడ్డీల్ తీస్కుంటాడని తిడ్తార్. నేను యెవరిక్ మంచివాడ్ని కాదు.

శ్యామ—అలాఅనకండి. అందరికంటె మీరు నయం.

గోపీ—నిజం. నిజం. హందరిక్ కాంపౌడువడ్డీకి ఒక్కిపైసా తగ్గిస్తాం.

అందుఁచేత మనల్ని కొందరు మంచిమంచి హంటార్.

శ్యామ—సరేగానండి. నాన్నగారు. నాకొక చిన్నసందేహముందండి. తీరుస్తారూ.

గోపీ—(తనలో) అరే రాం రాం మళ్లీడబ్బుఖర్చు అవడానికి ఏదో చెప్తుందికామోసు. మంచి చీరల్కి, పెడక్కో తెమ్మంటుంది కాబోలు. (పైకి) అచ్ఛా! త్వరంగా చెప్పు.

శ్యామ—నేను మీకుపుట్టిన దాన్ననా?

గోపీ—అరే. నాకూ ఎలాపుడ్తావురాబాబు. నాకూకాదు మా శేఠానీకి.

శ్యామ—అయితే మీకడుపునపుట్టిన దాన్నేనా?

గోపీ—లేదువోయి. లేదు. నాకుపుట్టలేదు.

శ్యామ—అదేనండి. అబే. పోనీమీ శేఠానికి పుట్టినదాన్నేనా?

గోపీ—నై. నై. శేఠానీకికాదు. నాకూకాదు. నాకు శేఠానీకి మిలుఁపుట్టేవ్.

శ్యామ—మరి మాఅమ్మయేదండీ!

గోపీ—మీఅమ్మకాదు. మాశేఠానీ. (కంగారుతో) నై. నై సెప్తాండుండు.

శ్యామ—అంతకంగారుపడతా రెందుకండి. కొంచెం తమాయించు కొని చెప్పండి.

గోపీ—చూడు. బేటీ. గుండెల్ ఎలాకొట్టుకుంటున్నాయో.

శ్యామ—(చూచి) అబ్బ! ఏమిటండి యింతగాభరా పడతారు నాన్నగారు.

గోపీ—ఏమీ లేదు. శేఠానీసంగతి హెత్తగానే, గుండెల్లో గుబుల్ గుబుల్ బయలు దేరింది. హిందుఁచేత విచారంవేసి మనికి కంగారు వచ్చింది. (విచారించుచుండును)

(అంత లోన శబ్దముగును)

గోపీ—అరే బేకీ! కొంప మున్గిందిరా బాబు. దొంగముండా కొడుక్ల్ రాబాబు. అరే పైసా పైసా రాం. రాం. రాం. (అని కంగారు పడుచుండును)

శ్యామ—(యిటు నటు జూచి నవ్వుచూ) అదేమిటండీ. యిక్కడ దొంగలు లేరండి. పిల్లి చప్పుడు చేసింది. అదిగో కండ్లు తెరచి చూడండి.

గోపీ—అరే. కాదురా బాబూ. సరిగ్గా చూడువోయి. హాక్డవుంది యిన్నపెట్టె తీసుక్పోతున్నాగు. అదిగో.

శ్యామ—యిక్కడ నేను తప్ప ఎవరూ లేరు. కళ్ళువిప్పి చూడండి. అరే. నాకూ కన్పడుతూంది. దొంగముంగా కొడుక్ల్ ముస్క్ల్ హేస్క్నారురా బేకీ. రాం. రాం. (అని వణకు చుండును)

శ్యామ—మరేమి కంగారుపడకండి. దొంగలు లేరండి

గోపీ—అరే. ఆ మాట్లాడేది దొంగరాబాబూ.

శ్యామ—దొంగకాదండి. మీ అమ్మాయిని శ్యామలను.

గోపీ—ఆ మాట్లాడేది దొంగకాదు. శ్యామలా.

శ్యామ—అవునండి.

గోపీ—అయితే నేను సచ్చిపోయేనా? బతికి ఉన్నానా? బేకీ!

శ్యామ—అదేమిటండి అలా అడుగుతారు. నాన్నగారు. సుఖంగా ఉన్నారు.

గోపీ—చావలేదన్నమాట.

శ్యామ—ఆ!

గోపీ—దొంగ నిజంగా లేదూ అంటావ్.

శ్యామ—లేదు. కళ్ళువిప్పండి.

గోపీ—(బలవంతంగాపై కళ్ళుపిప్పి యిటు నటు జూచి తమాయించుకొని) అరే. హెంతగాభరాపడ్డా. నిజంగా దొంగలేమో అంటావ్.

శ్యా—లేదు. యేదో పిల్లో, యెలకో చప్పుడు చేస్తే యింత హడావిడేమిటండి.

గోపీ—హడావిడి అంటావ్. నీకూ హేమీ తెలుసు. చప్పుడవగానే అలాగ చూస్తే, ముసుకులు హేసుకొని దొంగలు పిస్టల్ పుచ్చుకొని నన్ను చంపివేసి పైసా తీసుకుపోయినట్లు అయింది వోయి.

శ్యామ—డబ్బున్నవాళ్ళకు సహజమేయిది. పిల్లి చప్పుడుచేస్తే పిడుగు పడిందనుకుంటారు.

గోపీ—ఛూ. హెద్దపిల్లి ఎంత గాభరాచేసింది.

శ్యామ—సరేగాని. నా విషయం చెప్పండి.

గోపి—ఆ. సెప్తాం. ఉండు. (స్థిమితపడి) ఏమ్టీకావాలి ?

శ్యా—నే నెవరి కూతుర్నో చెప్పండి. వేధించక.

గోపీ—ఎవరీకూతురు. మనిక్కూతురు.

శ్యామ—కాదు. మీ రేదో రహస్యం దాస్తున్నారు. నిజం చెప్పండి. లేకపోతే నేను పోతాను.

గోపీ—అరే. క్షణం క్షణాంకి పోతాన్, పోతాన్ హంటావు. ఎక్కడికి పోతాన్.

శ్యామ—ఎక్కడికో. గంగలోకి.

గోపీ—గంగాలోకి ఎడ్తావు. గంగా హెక్కడ ఉందిరే.

శ్యామ—నా నెత్తిమీద.

గోపీ—నెత్తీమీద హుంది. యింకాయేమి. అయితే నీవూ కుంభాకర్ణుడన్నమాట.

శ్యామ—ఏదో వల్లకాట్లో రామనాథయ్య.

గోపీ—ఆ ! వల్లకాట్లో రామనాథయ్యా ! అంటే ద్రౌపది తమ్ముడ్ శంకరుడ్. అంతే నా బేఠీ !

శ్యామ—మీరింతకూ చెప్తారా. నన్ను పొమ్మంటారా !

గోపీ—హంత కోపం చేస్తే ఎలాగ. సెప్తాం. ఉండు.

శ్యామ—త్వరగా చెప్పండి.

గోపీ—నిజం చెప్తాం. వినాల నీవు హింత ఉన్నప్పుడు హమ్మా బాబు సచ్చిపోయేన్. హప్డు నిన్ను తెచ్చి పెంచి పెద్దదాన్ని చేసాం నీకూ హింకా హెవ్వరు దిక్కూలేరు.

శ్యామ—హింతకూ మీరు నన్ను కనలేదన్నమాట.

గోపీ—కాదని యిదీవరేకే సెప్పాం.

శ్యామ—యీ రహస్యం యిన్నాళ్ళనుండి నాకు చెప్పలేదేమి ?

గోపీ—సెప్తే గుండెపగిలి సస్తావు అని.

శ్యామ—అలాగా ! (అని ఆలోచన నభినయించుచుండును.)

గోపీ—(దగ్గఱగా చేరి) బేఠీ ! బేఠీ !

శ్యామ—ఏమండీ ! నాన్నగారూ.

గోపీ—యిదిగో బేఠీ ! నీకు మంచి మొగుడ్ని చూసి పెళ్ళీ చెయ్యాలని ఉంది రే.

శ్యామ—నాకు పెళ్ళి వద్దండి. నాన్నగారూ.

గోపీ—పెళ్ళిచేసుకోక యేట్టా చేస్తావు.

శ్యామ—నేను మనసారా వరించినవాని కిచ్చి పెళ్ళిచేస్తారా!

గోపీ—హేట్టా. నీవు ప్రేమ చేసావ్. హెవరు రేవారూ ?

(శ్యామల, సురేష్, పటము చేతికిచ్చును.)

గోపీ—(చూచి) థూ. (పాటో పారవైచి) వీడికి నిన్ను హిచ్చి పెళ్ చెయ్యడమా. తిండికి గుడ్డకి లేక ఆ మాధవరావ్ పంతుల

దగ్గఱ ఉన్నాడు నీకు. తాగుడు. పేకాట, ముండలు, ఒక్కటి యేమిటీ హాన్నీ ఉన్నాయి వీడికి వొద్దు. మంచి మొగుణ్ణి చూసి సేస్తాం.

శ్యామ—తిండికి గుడ్డకీ లేక పోయినా, దుర్మార్గుడైనా అతన్ని తప్ప యింకెవణ్ణి పెండ్లి చేసుకోను.

గోపీ—(కోపముతో, బిగ్గఱగా) ఆ! చేసూకోవూ. చూస్తాం. చచ్చినాసరే. నిన్ను ఒక్కనాటికి వాడికి యిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యను.

శ్యామ—అయితే చచ్చిపోతాను లెండి. (గొంతుక నులిమికొనబోవ)

గోపీ—ఆ! ఆ! ఆగువోయి. జేశీ! ఆగు. ఎక్కడగొడవ తెచ్చి పెట్టావురాబాబూ. సరే. అలాగే చేస్తాం. (తనలో) పిల్లల్ లేకపోతే పీడపోయెగాని ఉంటే యిదే బాధ. హేబ్బా చేస్తాం. పెంచినప్రేమ.

శ్యామ—తప్పక చేస్తానని నాతోడు వేయండి.

గోపీ—అలాగే. నీదితోడు. రాంజీతోడు. చాలా.

శ్యామ—చాలండి. చాలు. యివాళ నాకు చాలా సంతోషంగా ఉందండి. నాన్నగారూ.

గోపీ—అబ్బా! సినీమాకీ తయారయి ఉండు. మేము వెళ్తాం.

(నిష్క్రమించును.)

(తెరపడును.)

మూడవరంగము.

ప్రదేశము—పూలతోట.

ప్రవేశము—ఇందిరా, ప్రభాకరం

ప్రభా—దేవిగారు చాల అలసినట్లున్నారు.

ఇంది—మరే. అలసి బావగారి ఒడిలో పడ్డారు.

ప్రభా—అలాగైతే కొంతతడవిచ్చట విశ్రమిద్దాము.

(యిరువురు కూర్చుందురు. ఇందిర ప్రభాకరుని వక్షస్థలము పైనాని యుండును)

ఇంది—బావా ! మనకు కాల మెంత సుఖంగా గడచి పోతూంది. ఎప్పుడూ యిలాగే ఉంటుండ టానా బావా ?

ప్రభా—తప్పక. కాని మీ యమ్మ మన ప్రణయమున కంతరాయము కల్గించునేమో యని అనుమానంగా ఉంది.

ఇంది—ఎందుచేత బావా ?

ప్రభా—నేను బ్రహ్మ సమాజంలో చేరినానని, మీ డబ్బంతయు వెచ్చించి. B. A ప్యాసయి యే ఉద్యోగము చేయకుండా సోమరిపోతు నగుచున్నానని, అనాథుడనని, అభాగ్యుడనని నిన్ను నా కిచ్చుట కంగీకరించదేమో ?

ఇంది—బావా ! మా అమ్మతో లెక్క లేదు. నాన్నగారు మనయిద్దరిని దంపతులుగా చేస్తానని యెన్నోసార్లు నాతో చెప్పేరు.

ప్రభా—సరిగాని. యిందిరా ! నిన్న అత్తయ్య నీతో ఏదో పెండ్లి విషయము మాట్లాడుచున్నది. ఎవరి సంగతి ?

ఇంది—యింకెవరి సంగతి. మనసంగతే. మా మేనమామ గోపాలాన్ని ఎరుగుదువా ?

ప్రభా—ఆ ! ఎఱుగ కేమి. మూడుకాళ్ళ ముదుసలి.

ఇంది—అతడే. యీ మధ్యను వాని రెండో పెండ్లాము కూడా చని పోయింది. అందుచే మూడో పెళ్ళి చేసుకుందామని నిశ్చయించుకున్నాడుట.

ప్రభా—ఆ ముసలిపీనుగకు మూడోపెళ్ళా ? రామ రామ మళ్ళా ఎవరి గొంతుక కోయడానికి సిద్ధపడుచున్నాడో !

ఇంది—నా గొంతుకే. అమ్మ, నన్ను రావి కిచ్చి పెళ్లిచేయాలని, నాన్నను వేధిస్తూంది. నన్ను కూడ ఎన్నోసార్లు అడిగింది. నేను చేసుకోనని ఖచ్చితంగా చెప్పేను.

ప్రభా—యింకేమి. యిందిరా! నిర్ధనుడను, నిరుద్యోగిని, అనాథుడను. యిట్టి నాకు, నిన్ను శ్రీమంతుని కిచ్చుట మాని, పెండ్లిచేయుదురా? అట్లైన నా ఆశాలత త్రెంపబడునేమో?

ఇంది—బావా! ఏల పిరికివానివలె మాట్లాడెదవు? హృదయపూర్వకముగా నీ కర్పించిన యీ ప్రేమకుసుమమును తుంచివేయుటకు బ్రహ్మరుద్రాదులకైనను తరముకాదు. ఏనాడో నాజీవితమును నీకు అంకితము చేసాను. నీవు లేని నాజీవితము కారు మబ్బులు కమ్మిన నీలి ఆకాశము వెన్నెలనుండి చల్లదనాన్ని వసంత కాలములో కోయిల గొంతులోనుండి దాని మధురగీతిని పూవులోనుండి తావిని వేరుచేయగలరా? అలాగే 'నిన్ను నా పవిత్ర హృదయమునుండి వేరుచేయలేను.

ప్రభా—ఇందిరా! నీ హృదయ మెంత ప్రేమపూరితమైనది. నిన్ను భార్యగా బడయగల్గే నా భాగ్యాన్ని ఏమని వర్ణింపను. (అని ముద్దిడును)

ఇంది—ఉండు. బావా ఉండు. పురుషులు మోసకారులు. వారిని నమ్మితే గంగలో దింపుతారు.

ప్రభా—ఓహో! యిప్పటి స్త్రీలు మాత్రము సామాన్యులా?

ఇంది—ఏమి. స్త్రీలకేమి.

ప్రభా—అయితే యిప్పటి స్త్రీల సంగతి చెప్తాను. విను.

సీ. యీ వినింగవగానె ♦ యింపైన సోపుతో
క్రీముతో మేనును ♦ క్లీనుచేసి

సోర్లు పౌడర్లతో ♦ షోకు చెలాయించి
బాడీలు డ్రాయర్సు ♦ బాగ దొడగి
కండ్లకు స్పెటికల్సు ♦ కాళ్ళకు స్లిప్పర్సు
వేనిటీబే గుహ ♦ స్తానదాల్చి
ప్రాణనాయకుండన ♦ పాదదాసునిఁ జేసి
పరులతో విహరించు ♦ పడతి యొకతె

గీ. భర్త తగదంచు బల్కిన ♦ భయము వీడి
వడిగ విడియాకు లిచ్చెడి ♦ వనిత యొకతె
యిట్టులున్నారవనియందు ♦ యింతులిచట
పాపమున్నదో? లేదో? యీ ♦ భామల కహ'

ఇంది—ఆ! యెలాగైనా స్త్రీలకన్న, ఎక్కువ పురుషులకే పాపభీతి లేదు. పురుషులే ఎక్కువ వ్యభిచారులు. పరస్త్రీని చూచి నంతనే దానికై ప్రాకులాడుతారు. అందులోనూ యీకాలపు వారు మరీని. నమ్మించి గొంతుక కోస్తారు.

ప్రభా—వెర్రిదానా! పూర్వకాలంవారికే కాంతావ్యామోహము ఎక్కువుంటే యీకాలమువారికి ఉండడము ఆశ్చర్యమా? చూడు.

సీ. ఘన తపశ్శాలి యా ♦ గాధి కుమారుడే
మేనకన్ జూచిఁ భ్ర ♦ మించి చెడెను
శ్రీయుత విప్రనా ♦ రాయణ భక్తుడు
వెలకాంతఁ గూడియె ♦ వెతలబడెను
పరులభార్యను గోరి ♦ ప్రథిత శచీపతి
గౌతమ శపమున ♦ కనులు గాంచె
ఋష్యశృంగుని వంటి ♦ ఋషిసత్తముండును
తరుణికి దాసుడై ♦ వరలలేదె ?

గీ. యింతికిన్నులబడకయు ♦ న్నంతవఱకె
సిద్ధులును, సాధ్యులును మరి ♦ శేముషులును
నారిహావాయలను గాంచి సు ♦ ధీరులైన
మోసపోవుట నిజమడి ♦ యాసకాదె ?

ఇంది——ఓహో ! యీభావకవిత్వ మెక్కడ నేర్చుకుంటున్నావు ?

ప్రభా——యిందిరా ! నేను యెచ్చటనో నేర్చుకొననక్కర లేదు. నీ సుందరముఖారవిందమును చూడగనే జ్ఞానంతటదే పొంగి పొరలి వస్తూంది.

ఇంది——అబ్బా ! నాముఖంలో అంతమహాత్మ్యమున్నది గాబోలునే ?

ప్రభా——స్తుతిగాదు. ఇందిరా ! నీసౌందర్యాన్ని నీవు గుర్తించుకో లేవు. నీమనోహరరూపు మీాసృష్టికొక పెట్టనియలంకారము. నీశక్తిని నీవు గ్రహించుకో లేకపోవడం సహజం. నీచూపుల్లో స్వర్గీయానందముంది. నన్నియానందము ను తనివితీర అనుభవించనియ్యి యిందిరా. (అని కౌగలించుకొనబోవును)

ఇంది——చాల్లే బావా ! కొంటిపనులు. (అని కొంచెము దూరముగా బోవును)

ప్రభా——ఓహో ! కోపమొచ్చిందా. యిందిరా ! యిలాచూడు.
(తాకబోవ)

ఇంది——(విదలించుకొని) నాతో మాట్లాడకు.

ప్రభా——పోనీలే. యింకెందుకు నేనిక్కడ వెళ్ళిపోతాను లే.
(పోబోవును)

ఇంది——(పోవుచున్న ప్రభాకరునాపి) అబ్బా ! ఎంతకోపం. వేళాకోళానికన్నా కోపమేనా ? రా బావా ?

ప్రభా——ఊహు. నేను రాను.

(యిందిర ప్రతిమాలు నుండును. ప్రభాకరం విదలించుచుండును అంత సురేష్ మరియొక ప్రక్కను ప్రవేశించి, పోవుచూ తటాలున ఆగి వెనుకకు తగ్గి, ఇందిరా ప్రభాకరుల జూచి)

సురే—ఓహో నాయికా నాయకులు ప్రేమ సల్లాపములలో ఉన్నార కాబోలును. యిచ్చట పొంచి యుండి సర్వము కనిపెడతా.

(ప్రక్కగా పొంచియుండును)

ఇంది—(ప్రభాకరునకు ఎదురుగా వెళ్ళి) నామీద కోప మొచ్చిందా బావా ?

ప్రభా—(నవ్వి) వెర్రిదానా ! నీమీద కోపమా ? (అని చేయిపట్టి కొని) యిందిరా ! యీ ప్రణయసామ్రాజ్యానికి నేను రాజును నీవు రాణివి ఎన్ని అంతరాయములు కల్గినను, నిన్ను నేను నీవు నన్ను, మరువకూడదు. ఏదీ ఒకటితీయని.........

(అని ముద్దు పెట్టుకొనబోవును)

సురే—యిదే మంచి సమయము.

(అని దగ్గుచు ముందుకు వచ్చి, వారి కెదురుగా పోవును. వారు తటాలున విడిపోవుదురు)

ప్రభా—ఓహో ! సురేష్‌బాబు. Good ovening

సురే—Good evening నాటాక మీ యానంద సాగరమున కానకట్టెమో ?

ఇంది—యిట్టి అడ్డంకులను లెక్క చేసేదెవరు ? తాటాకుల చప్పుడికి కుందేళ్లు బెదురుతాయా ? గ్రామసింహం మొరుగుతుంటె సింహం లెక్క చేస్తుందా ? యింతకూ నీవు వచ్చినపని ?

సురే—బాబయ్యగారు యింట్లో కనబడలేదు. తోటలో ఉన్నారేమో అని వచ్చాను.

ప్రభా—నీవు వచ్చినపని అయినదా ?

ఇంది—అయితే వెళ్ళవచ్చు.

సురే—మంచిది.

ప్రభా—అయ్యో! సురేష్ బాబుగారూ!

ఇంది—త్వరగా దయచేయండి.

(సురేష్ తలవాచుకొని మరియొక ప్రక్కకు వచ్చి పొంచియుండును)

ఇంది—ప్రభా! యీతడు మన కొక శనిగ్రహమువలె దాపురించినాడు. తన్ను ప్రేమించమని నన్నెన్నోసార్లు నిర్బంధించినాడు. ఒకసారి చెంపదెబ్బ కూడా తిన్నాడు.

ప్రభా—ఆతడు దాని హృదయము గ్రహించుకోలేని మూర్ఖుడు వానితో మనకేమి?

ఇంది—వీలైనప్పుడెల్ల అవమానపరచుచున్నను సిగ్గులేదు.

ప్రభా—మొండి బ్రతుకు.

సురే—(తనలో) ఏమీ నాది మొండిబ్రతుకా? మూర్ఖుడనా? నాకు సిగ్గులేదూ? సరే నా తడాఖా చూపిస్తానుండు. కంగారుపడకు.

(నిష్క్రమించును)

ప్రభా—ఇందిరా! మన యానందమున కడ్డుతగిలినాడు. ఏదీ ముద్దు. (దగ్గఱగా తీసికొనును)

(తెరపడును)

నాల్గవరంగము

ప్రదేశము: గృహాంతర్భాగము.

(ప్రవేశం—సురేష్, శేఖరం)

శేఖ—(త్రాగుచు) మిత్రమా! యీనాటికైనా నీకు బ్రాందీమహిమ బోధపడినదా?

సురే—సోదరా! నీదయవలన రకరకాల బ్రాందీని రుచిచూడ కలుగుచున్నాను. వెధవచదువుకు స్వస్తి చెప్పాం. యిప్పుడెంత happy గా ఉంది. ఆప్లీడరుఫీజుగ చదువుకని యిచ్చేడబ్బు peg కు ఖర్చు పెడుతున్నాం.

శేఖ—మనం చేసేపని దేవుడు మెచ్చుతాడురా. చదువు చదావని చంపుతారు. ఎంకుకొచ్చినచదువు.అనేకవేలమందిgraduates కాఫీహోటల్సులో పనిచేస్తుండగా మనం చూడటంలేదూ.

సురే—Right. నీవు చెప్పినది నిజం. యీ education కి ఖర్చు పెట్టే డబ్బు మనలాగ పెగ్గుకు, పేకాటకు, సిగరెట్సుకు, సూట్సుకు ఖర్చుపెట్టమని students అందరికీ మన advice ఏరా! అంతేనా!

శేఖ—ఓ. మామ్మాటికి. కాని ఫ్రెండ్! peg కి తోడు ప్రక్కను lady కూడా వుంటె............

సురే—ఆహా! స్వర్గమురా!

శేఖ—నీకేమిరా. చక్కనిపిల్ల శ్యామలను సంపాదించేవు. అది నిన్ను తప్ప అన్యుని పెళ్లాడనంటూందట.

సురే—పాడుముండ. దానితో నాకేమిటిరా. అంతకంటె అందమైన దుందిరా.

శేఖ—ఓహో క్రొత్తపిట్ట చిక్కిందన్నమాట. ఎవరది?

సురే—ఎవరోకాదు. మాధవరావుకూతురు. ఇందిర.

శేఖ—అది ప్రభాకరాన్ని love చేస్తూందని విన్నానే. మరి నీకెలా దక్కింది.

సురే—అదేరా గొప్పచిక్కు. ఎన్నోసార్లు ప్రయత్నించాను. వీలు పడిందికాదు. చెంపదెబ్బ కూడా కొట్టింది. చాల అవమాన కరంగా ఉందిరా.

శేఖ—(బిగ్గఱగా నవ్వి) ఓరి. చవట. చెంపదెబ్బ తిన్నా ఊరకొన్నా వట్రా! అదే నేనయితే యీపాటికి కా కుటుంబాన్నంతటిని సర్వనాశనం చేసెయ్యనూ?

సురే—ఆ! అదే. అదే. చేయాలని ఉందిరా. ఏలాగైనాసరే యిందిర నపహరించి ఆకుటుంబంలో చిక్కుకలిగించాలిరా.

శేఖ—నీకు తప్పకుండా చేయాలని ఉందా?

సురే—Certainly.

శేఖ—అలాగైతే ముందరొక drop నోట్లో వేసుకుంటే నేగాని idea strike అవదు. రాని.

(యిరువురు త్రాగుదురు)

సురే—(త్రాగుచూ) నిజం. యిగిలేనిదే ఏపనీ జరుగదు.

శేఖ—అందుకనేగా అలవాటు చేసుకొన్నది. ఆ ఉపాయంచెబుతాను విను. (ముందుకు తీసికొనివచ్చి) ఏమంటావు: యిందిర నపహరించాలి. ఆకుటుంబాన్నంతా పాడుచెయ్యాలి. యిలా విను.

(అని చెవిలో చెప్పును)

సురే—(ఉలికిపడి) అమ్మయ్యో! పెద్దప్రాణానికేపెట్టేవు. మాధవరావు లేనిచో ఆకుటుంబము రెక్కలువిరిగిన పక్షిలాగ అవుతుంది కాబట్టి అతన్నిచంపేసి యిందిరను తస్కరించుకొని రావడమా?

శేఖ—ఉస్. గొడవపెట్టకు. మరో peg తగిలించు (మరలత్రాగించి) యిదిగో సురేష్ నేను చెప్పినట్లు చేసితివా నీకు అన్నిదక్కుతాయి. లేదా నీవొక అనాథవై ఎప్పుడు మూలనుండవలసినదే. బాగా ఆలోచించుకో.

సురే—అదికాదురా! Murd·r అంటె సామాన్యముకాదా, కొంప దీసి దొరికిపోతామేమో అని.

శేఖ—నీకటువంటి అనుమానంవద్దు. నేనున్నానుగా యిటుచూడు. మనం murder చేయడానికి మందుగుండు సామానుగాని, ఆయుధసామగ్రికాని ఏమీ ఉపయోగించవద్దు. నిశ్శబ్దముగా యిందిరా, మాధవరావులకు 'క్లోరోఫారం' ఉపయోగించి అంకింది తస్కరించి తుపాకీదెబ్బకు పరారైపోదాం. దీనివలన సునాయాసంగా యిందిరా మాధవరావులు చేజిక్కుతారు.

సురే—భేష్. చక్కని ఉపాయంచెప్పేవురా. దీనివలన మనకు Peg కి పైసా, ప్రక్కన యిందిరా లభ్యమౌతుంది. మాధవరావును

చంపడంవల్ల ఆకుటుంబంమీద కసితీరుతుంది. పైకి యీపాపని మనంచేసామని అల్లరవదు.

శేఖ—మరియీశేఖరం ఎలాగు సమ్మతిస్తున్నావు. నేను చెప్పినట్లు చేస్తే నీఅదృష్టానికి కొఱత ఉంటుందా? అప్పుడు మేము కనిపిస్తామో, కనిపించమో చూడు మరి.

సురే—ఎంతమాట. నిన్ను నమ్మని పిచ్చిదాన్నటరా? నీవునాగురుదేవతవు.

శేఖ—(ముందుకువచ్చి తనలో వెర్రిపీనుగ. నావలలో చిక్కినాదు. దీనినె నైనను ప్రోత్సహించి, మాధవరావును చంపించి, సర్వ సౌఖ్యాలను పొందాలి. Two birds at one shot యీ దెబ్బతో కాంతా, కనకాలు రెండూ లభిస్తాయి.

సురే—శేఖరం ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్లున్నావే.

శేఖ—ఏముంది నీగొడవే. ఎప్పుడు నిన్ను సౌఖ్యసౌధశిఖరాల తేలిస్తానా అని. ముందుపానీయము రానీ. (యిరువురును గ్లాసుల త్రాగుదురు)

సురే—ఎప్పుడోనా! యీరాత్రే సర్వము కానిచ్చేయాలి. ఆలస్యా అమృతం విషం.

శేఖ—భేష్! యిప్పటికి నీకు బ్రాందీనిషా బుర్రకెక్కిందిరా. ఆ మాత్రం ధైర్యం వచ్చిందికదా చాలు.

సురే—నీవు నాప్రక్కనుంటే ధైర్యానికేమిలోటు.

శేఖ—నిజం గ్రహించేవు. కాని యీపాయానికి మన మిద్దరము చాలము. యింకానలుగురైదుగురు కావాలి. వాళ్ళకుపైసా...

సురే—వెధవపైసా. సందేహిస్తావెందుకు. యిదిగో నాదగ్గరఉన్నది తీసుకో. (నోట్లిచ్చును)

శేఖ—యింకనేమి? అయితే త్వరగాలే. తగుప్రయత్నంలో ఉందాం.

సురే—ముందు కులదేవతపూజ చేయకుండానే.

శేఖ—సరే కానియ్యి. (యిరువురు త్రాగుచుందురు)

(తెర పడును)

మే న రి కం

ద్వి తీ యాం క ము.

మొదటి రంగము

ప్రదేశము : ప్లీడరుగారియిల్లు

ప్రవేశము : దుర్గాంబ

దుర్గ—అబ్బబ్బ ! యిప్పటికాలం పిల్లలకి బొత్తిగా చెప్పలేకుండా ఉన్నాముగదా! కాకపోయినా కాలము చాలామారిపోయింది.

సీ. శాంతమూర్తియయ్యైన ♦ సర్వసిద్ధార్థువి
శాంతమ శబ్దంబు ♦ సమసిపోయె
ధర్మశీలురునైన ♦ ద్వాపరజనులతో
ధర్మమన్ శబ్దంబు ♦ దప్పిపోయె
గర్ణభూపాలాది ♦ ఘనసుదాతలతోనె
దానమన్ వచనంబు ♦ దరలిపోయె
జ్ఞానమూర్తులు ఋషి ♦ చంద్రులతోడనె
విజ్ఞానతేజంబు ♦ విచ్చిపోయె

గీ. జాతిమతవివక్షుతలింక ♦ జారిపోయె
వంశమర్యాదలన్నియు ♦ వాసిపోయె
తల్లిదండ్రులం దణకువ ♦ తొలగిపోయె
నేడు జగమధర్మముతోడ ♦ నిండిపోయె.

ఆవర్ణసంకరపు పీనుగను పెళ్ళిచేసుకోవద్దని ఎన్నిసార్లుచెప్పినా ఇందిరవినడంలేదు. భల్లూకపుపట్టుపట్టింది. గదిలో చదువుకుంటూన్న ట్లుంది. కడసారి ప్రయత్నించిచూస్తాను. (పైకి) అమ్మాయి ఇందిరా. ఇందిరా.

ఇంది—(చేతిలో పుస్తకముతో ప్రవేశించి) ఏమే అమ్మా!

దుర్గా—యిలా రాతల్లీ. కూర్చో.

ఇంది—(కూర్చుండును)

దుర్గా—తల్లీ! మూర్ఖపుపట్టు పట్టక నామాటవిని, ఆకులభ్రష్టుని మానేసి, నీమేనమామను పెండ్లియాడు. కావలసినంత ఆస్థి. యిదిగో! యిలాచూడు. వాడికీ ఎవరు వెనుక దిక్కు లేరుకదా? నామాటవిని పెండ్లిచేసుకున్నావంటే ఆవైపుఆస్థి యీవైపుఆస్థి అంతాకూడా నీకేదక్కుతుంది.

ఇంది—అమ్మా! ఎందుకునన్ను బాధిస్తావు. మనసారవరించినవానిని వదలి పాడుఆస్థికోసం ముసలిమామను పెండ్లియాడమంటావా తల్లీ. మనకున్న యీఆస్థి చాలదూ? యింతకూ బావలో యేలోపముందని పెళ్ళిచేసుకోవద్దంటావు.

దుర్గ—అమ్మాయి! నాకుకూడ నిన్నాతనికిచ్చే పెండ్లిచేయాలని ఉం డేది. కాని యిప్పుడాతడు హద్దుమీరినడుస్తున్నాడు. అన్ని దురాచారాల్లోను ఆరితేరాడు. ఆబ్రహ్మసమాజంలోకి వెళ్ళ వద్దని నేనెన్నిసార్లు చెప్పినా విన్నాడా? అటువంటి కులభ్రష్టు నికా నిన్నిచ్చుటతల్లీ.

ఇంది—తల్లీ బావయందు లోపముంటే నాన్నగారు నన్నాతనికీయు డానికి కెందుకొప్పుకుంటారు? అమ్మా! చిన్ననాడే మా యిరువురిహృదయములందు ప్రేమబీజములు నాటబడి దిన దినాభివృద్ధి నొంది నేటికి మహావృక్షములై, రేపో మాపో

ఫలములు వేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. వానిని కూకటి వ్రేళ్ళతో పెల్లగించటం నీకు యుక్తమా తల్లీ !

దుర్గ—అమ్మాయీ యిటు చూడు. నీక్షేమంకోరి చెబుతున్నాను. అతనికి ఒక చిల్లిగవ్వయినా లేదు. చిన్ననాడు మీనాన్నగారు చేరదీయకపోతే యీపాటి కేమైయుండునో. నిర్ధనుడు, నిరుద్యోగి, కులభ్రష్టుడు. అటువంటి వానిని పెండ్లియాడి నీవేమి సుఖపడతావు తల్లీ.

ఇంది—అమ్మా ! అనుకూలదాంపత్యము ప్రధానముకాని నీ కాస్థియా ప్రధానము. సిరిచంచలము. నిర్ధనుడైనను, అనుకూలుడైన పతితో భిక్షమెత్తుకొనియైన బ్రతుకవచ్చును. కనుక నా హృదయపూర్వకముగా ప్రేమించిన ఆ ప్రభాకరాన్ని తప్ప యితర పురుషుని పెండ్లియాడను.

దుర్గ—ఏమే ఇందిరా ! మర్యాదగా చెపుతూన్నకొద్ది పొగరుబోతుతనము ఎక్కువౌతూందే. ఏమిటా పెంకిపట్టు నిన్ను వాడి కివ్వడం కలలో వార్త.

ఇంది—తల్లీ మనసులేనికాపురం అనర్థదాయకం. నన్ను నిష్కారణముగా కష్టాల పాల్జేయకుతల్లీ.

దుర్గ—(కోపముతో) నువ్వింక యెంత ఏడ్చినా ప్రయోజనము లేదు. నా మనస్సు తిరిగిన తర్వాత త్రిమూర్తు లొచ్చి చెప్పినా వినను నీవు తప్పక నీ మేనమామను పెండ్లియాడి తీరాలి.

ఇంది—తల్లీ! నాకడసారిమాట విను. ఆ ప్రభాకరునిపై

ఉ. మానసమేలకో నిలచె ♦ మాన్పగ నాతరమా యికేల నీ
దానను నేను గాదనెద ♦ తామసమున్ వహియింప జూడగన్
దాన ననేక కష్టములు ♦ దారసమాను నిజంబుగానికన్
నే నణుమాత్రమేని విన ♦ నేల వృథాశ్రమ మానుమమ్మరో !

దుర్గ—నీయాటలు నాదగ్గఱసాగవు. ఏమిచేస్తావో చూస్తాను. రేపు రాబోయే ముహూర్తానికి సిద్ధముగా ఉండమని నీ మేనమామ కిప్పుడే ఉత్తరం వ్రాయిస్తాను. చిలుకకు చెప్పినట్లు చెప్తే వింటున్నావు. నీ తెగులు బాగా కుదురుస్తానుండు.

(మాధవరావు ప్రవేశం)

మాధ—ఏమిటేవ్. ఎవరికి తెగులొచ్చింది. కుదురుస్తానంటున్నావు. (పై నున్న కండువాతీసి కూర్చుండును)

ఇంది—(తండ్రి దగ్గఱకు చేరి) నాన్నగారూ! చూడండి. మామయ్యను పెండ్లిచేసుకోమని నన్ను నిర్బంధిస్తోంది అమ్మ. రేపు ముహూర్తానికి సిద్ధంగా వుండమని మామయ్యకు letter వ్రాయిస్తుందట.

మాధ—అలా యెన్నటికీ జరుగనీయను. ఊరుకో తల్లీ! (భార్యను జూచి) ఏమే నీకెన్నిసార్లు చెప్పేను. దాని నా విషయంలో బాధించవద్దని. బుద్ధిలేదూ.

దుర్గ—అదిగో మీరలా వెనకేసుకు రాబట్టే అదలాగ తందనా లాడుతోంది.

మాధ—చాల్లే. నిన్నెవరు కలుగచేసుకోమనలేదు. పోయి పడుకో.

దుర్గ—నాకెందుకులెండియీాకంఠశోష. ఏకష్టమొచ్చినా భరించేదదే. ఎవరి కర్మ వారిది. (నిష్క్రమించును)

మాధ—(కుమార్తెను చేరదీసి) అమ్మాయీ! నీవు విచారించకు. నాకంఠంలో ప్రాణముండగా నిన్ను ప్రభాకరానికితప్ప మరొకరి కిచ్చి పెండ్లి చేయను. ఎన్నటికైనా మీయిద్దరినే దంపతులుగా చేస్తాను.

ఇంది—నాన్నగారూ! యీామాటమీాదనే ఉంటారా?

మాధ—తప్పక తల్లీ! పోయి హాయిగా పడుకో. విచారించకు. అప్పుడే రాత్రి 11 గంట లయినది. లే. త్వరగా పడుకో. నేనూ యిక్కడే పడుకుంటాను.

ఇంగి—అమ్మయ్య. యిప్పటికి నాహృదయము కుదుటబడింది. (అని మంచముపై బరుండును)

మాధ—వెర్రిపిల్ల. ప్రభాకరం అంటే యెంత ప్రేమ. పరమేశ్వరా! ఏది ఎటుల చేయదలంచితివో గదా! (అచ్చటనే మరొక మంచముపై పరుండును)

(అంత నలుగురు మనుష్యులు ముసుగులుధరించి ప్రవేశింతురు. యిరువురు, యిందిరా మాధవరావుల మంచముల యొద్దకు పోయి 'క్లోరోఫారం' నుపయోగింతురు. వారు కొంతసేపిటునటు ఒత్తిగిలి మత్తెక్కి పడిపోవుదురు. చంద్రశేఖరం యినుపపెట్టె తెరచి డబ్బు మూటగట్టుచుండును. సురేష్ కాపలా కాయుచుండును. యిందిరా మాధవురావులను తీసికొనిబోవ ప్రయత్నించుచుండగా)

(తెరపడును)

రెండవరంగము.

ప్రదేశము : మార్వాడీవాని యిల్లు.

(ప్రవేశం : శ్యామల)

శ్యామ—(విచారముతో) అహా! నాప్రియు డీవిధముగా అగునని కలలోకూడ తలంచలేదు కదా! నే నెన్నిపర్యాయములు కబురంపినా ఒక్కసారి కూడా రావడములేదు. దుర్మార్గు డా చంద్రశేఖరమే సురేష్‌ను యింతవానిగా చేసేడు.

(అంత సురేష్ తూలుచు ప్రవేశించును
శ్యామల లేచి నిలచియుండును)

సురే—ఓహో. యివాళ శ్యామలాదేవిగారు పతివ్రతాపద్ధతుల నవలంబించేరు కాబోలునే.

శ్యామ—రా. సురేష్. రా యిలా కూర్చో. (కూర్చుండచేయును)

సురే—మంచిది. (సిగరెట్టు ముట్టించి) ముందరొక peg భిగించనియ్యి (అనుచు బ్రాందీసీసాను తీయును)

శ్యామ—(బ్రాందీసీసా లాగుకొని) అయ్యో! ఎంతనీచపుపనికి పాల్పడుచున్నావు. సురేష్ విద్యాధికుడవు. యీమాత్రం జ్ఞానము నీకు లేదా?

సురే—(వికటముగా నవ్వి) అట్లైన యీజ్ఞానహీనునకు జ్ఞానోపదేశము చేయ తమరవతరించినారు కాబోలునే.

శ్యామ—ప్రియా! ప్రాయమువచ్చినవాడవు. నీకొకరు చెప్పవలెనా? మహానుభావు డా మాధవరావుగారు చదివిస్తుంటే చక్కగా చదువుకోక యీ త్రాగుడేమిటి చెప్పు సురేష్. వంశగౌరవము పాటింపవా? పశుప్రాయుడ వగుదువా? నామాట విను. ఆ చంద్రశేఖరం స్నేహము మానెయ్యి.

సురే—వెర్రిదానా! నీవు నాకు చెప్పాలా! నీకా శేఖరం గుణము తెలియదు. ఎంతమంచివాడు.

శ్యామ—అతని మంచి తనము, నీ మంచి తనము తెలుస్తూనే ఉంది. నామాట విను. ఏదుర్గుణములేని నిన్నేలా తయారుచేసాడో చూసావా? యిప్పటికైనాబుద్ధితెచ్చుకో, త్రాగుడుమానెయ్యి.

సురే—Shut up ముందు బ్రాందీబాటిల్ - ఊం!

శ్యామ—సురేష్! నీవు బ్రాందీ మత్తుచేత న్నుమిన్నుగానకయున్నావు.

యీ మిత్రుడు నిన్ను సర్వనాశనం చేస్తాడుసుమా నిద్రనుండి మేల్కో. భవిష్యత్తు నాలోచించుకో.

సురే—హీ. హీ! హీ! హీ! యెంత యుపన్యాస మిచ్చేవు. అలసినట్లున్నావు. కొంచెము బ్రాందీత్రాగుదువు కాని ఉండు బాటిల్.

శ్యామ—సురేష్! యీ మద్యపానమును విడచిపెట్టు దీనివలన.

గీ. సిరితొలంగు సంసారముల్ ♦ చిదికిపోవు
పరువు నశియించు నిందయున్ ♦ బాపమబ్బు
అలతి కులగౌరవము నడు ♦ గంటు గాన
మతి తిరుగ మద్యపానము ♦ మానుమయ్య.

యీ మద్యపాన నిషేధముకొఱ కనేకమంది దేశనాయకులు పాటుపడుచుండిరి. ముఖ్యముగా, మన మెవ్వనికులదేవతగా పూజిస్తామో, యెవ్వని ఖ్యాతి ప్రపంచమంతయు వ్యాపించినదో అట్టి శ్రీ గాంధిదేవుడే మద్యపానమువలదని ఆజ్ఞాపించేడు.

సురే—(నవ్వి) ఏమి గాంధీమహాత్ముడా! యెవడు వాడు? ఒక ముసలి యాజ్ఞాపిస్తే వాడి యాజ్ఞలు శిరసావహించాలా? (మరలనవ్వి) గాంధి మహాత్ముడు!

శ్యామ—అయ్యో! సురేష్! పొరబడుచున్నావుసుమా. అతడు ముదుసలియా, కాదు. అతడు—

సీ. ఉచితవేదముల సాం ♦ గోపాంగముగనేర్చి
సారమెరింగిన ♦ ధీరుడతడు
హరిజనుల వెతల ♦ బరిమార్పగ దలంచి
ప్రతినల గైకొన్న ♦ ప్రముఖు డతడు
ఆడంబరము లేక ♦ యాదర్శియై బాల
మెప్పులువడసిన ♦ మేటియతడు
మాతృదేశమునకై ♦ మానాభిమానముల్
గలిగి యిక్కటులొందు ♦ ఘనుడతండు

గీ. శమదమాది గుణంబుల ♦ చనెడివాడు
పుణ్యశీలుడు విజ్ఞాన ♦ మూర్తి యతడు
యనఘు గాంధీమహాత్ముడే ♦ యానతిచ్చె
మద్యపానము వలదింక ♦ మానుమయ్య.

సురే—విన్నధికముగా ప్రసంగించవద్దని యిదివఱకే చెప్పేను. ఊం రానీ బాటిల్.

శ్యామ—ప్రియా నా మాటవినవా? నీ నిశ్చయమును మార్చుకొనవా? శేఖరం స్నేహమును మానవా? అతడు తేనె పూసిన కత్తిసుమా? వానిని చేరదీయడం పాముకు పాలు పోసి పెంచడంవంటిదిసుమా. సురేష్ నామాటలు వ్యర్థం చేయకు.

సురే—వ్యర్థంచేయుడ మెందుకు. ఒక peg Brandy తీసికో.

శ్యామ—సురేష్! నామాట వినవా.

సురే—నీవధికంగా ప్రసంగించినకొలది నాకు కోపమెక్కువవుతూంది. నాతుదినిశ్చయము చెప్తాను. విను.

గీ. జగము కంపించి సర్వము ♦ జనినగాని
సప్తసంద్రంబు లేకమై ♦ సాగుచున్న
స్నేహవర్గమును నెడబా ♦ సినను గాని
బ్రాందిని వదలియుండ నే ♦ బల్కలేల?

యిదే నా తుది నిశ్చయము.

శ్యామ—సురేష్! నీ నిశ్చయమును మార్చుకొనవా?

సురే—ముమ్మాటికి మార్చుకొనను. యీవేళ నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది. నా ఆనందానికి అడ్డురాక ఆబాటిల్ రానీ, ఊం

శ్యామ—మీా ఆనందమునకు కారణము?

సురే—ఏముంది. ముసలిపీనుగ మాధవరావును Murder చేసి, ఇందిర నపహరించేను. (నవ్వి) ఆ కుటుంబముపై కసితీర్చి కొన్నాను.

శ్యామ—(చెవులు మూసుకొని) రామ. రామ. నిన్నాదరించిన యా మాధవరావుగారి కుటుంబాన్నే ధ్వంసముచేసావా? కన్నతండ్రి వంటివానినే చంపేవా?

సురే—(నవ్వుచు) ఆ. యిన్నాళ్ళనుండి చదువు చదువని నన్ను చంపిన ఆముసలిపీనుగనే. నన్నవమానపరచినందుకు యిందిరకు తగిన శాస్తి చేసాను. దుర్గాంబ బ్రతుకధోగతిపాలుచేసాను. (మరల నవ్వి) యీ సురేష్‌కుమార్ ప్రజ్ఞ చూపించేను. యింక ఆ యింట్లోంచి ప్రభాకరాన్ని కూడా వేరుచెయ్యాలి.

శ్యామ—అయ్యో. యీ సంగతి వింటే లోకు లేమంటారు?

సురే—ఏమంటారు. బ్రాందీబాటిల్ యిమ్మంటారు. ఊఁ రానీ.

శ్యామ—సురేష్! నిన్నింతవరకూ తెచ్చిన దీ బ్రాందియే. యీవేళ నీవు నాప్రాణము తీసినాసరే యీ బాటిల్ యివ్వను.

సురే—యివ్వవా! మర్యాదగా అడుగుచున్నాను. చిన్ననాటి స్నేహితురాలవని class mate వని ఆలోచిస్తున్నాను. ఊఁ యియ్యి.

శ్యామ—సురేష్! నీవు నన్నేమిచేసినాసరే. బాటిల్ యివ్వను.

సురే—ఈ సురేష్‌తో శత్రుత్వము వలదు సుమా! యిచ్చెయ్యి.

శ్యామ—ముమ్మాటికి యివ్వను.

సురే—ఎందుకివ్వవో చూస్తానుండు. (అని శ్యామలను చెంపదెబ్బ కొట్టగా పడిపోవును. సురేష్ బ్రాందీబాటిల్ లాగుకొని, విప్పి నవ్వుచు త్రాగి) స్వర్గసుఖము. తెలియని మూర్ఖులు యిది మంచిది కాదంటారు. ఒకసారి రుచిచూస్తే వదలిపెడతారా?

(మరల నవ్వును, త్రాగుచుండును యింతలో గోపీచంద్ ప్రవేశించి)

గోపీ—గడబిడా క్యారే. (సురేష్‌ను జూచి) అరే. బాపురేబాప్. (అని వెనుకకు తగ్గి) ఓహో! చవటాముండాకొడుకు తాగి వొచ్చేడు. మన ప్రాణాలామీదికి వచ్చింది. యీాడికి మంచి మాటల్తోసాగనంపాలి. (ధైర్యము తెచ్చుకొని) ఎవరండి మీారు.

సురే—అరి! ముసలితొత్తా. నేనెవడినో కనబడటంలేదురా? కళ్ళకి రోగం వచ్చిందా? బాగుచేస్తానుండు.

(గోపీచంద్ పైకివెళ్లబోవును)

గోపీ—అరే సైరోజీ. సైరో. ఓ సురేష్‌బాబు నమస్తే నమస్తే దయ చేయండి. చాలాకాలానికి వచ్చారు.

సురే—(నవ్వి) అలామర్యాదగా మాట్లాడు. నీగుమ్మంతొక్కమంటే తొక్కుతాము రామేము. మిమ్మల్ని మర్యాదచేయకపోతే?

గోపీ—(లోన) ఈలాంటి చవటాముండాకొడుకుల్ రాకపోతే మాకు లోటువచ్చింది. (పైకి) అచ్ఛా! అచ్ఛా! ఇధర్ బైఠియే.

సురే—ఒరేయి! నీయింట్లో మేము కూర్చోము. నేను King George of white horse brandy మీాద నడుస్తున్నాను. తెలిసిందా? క్లబ్బుకు టైమైంది. Good night

(నిష్క్రమించును)

గోపీ—(గుండెలు రాచుకొని) అరే రాం. సైతాన్ వొదిలింది. వీడు మళ్లారాకుండా పదివేలుమొక్కులు మొక్కుతాం. (క్రింద శ్యామలనుజూచి) అరే బేఠీ! హెంధ్వాముండాకొడుకు నీకు హెంతాపని చేసాడు. (దగ్గరచేరి) వాడితో పరిచయంవొద్దని చెప్తే మాదిమాటల్ ఖాదర్ చేసేవ్. అరే బాపురే బాప్. హెక్కగొడ్వ వచ్చిందిరా బాబు. (అని ఉపచారము చేయుచుండును)

(తెర పడును)

మూ డ వ రం గ ము

ప్రదేశము : గృహాంతర్భాగము

ప్రవేశము : దుర్గాంబ

దుర్గా—(విచారముతో) ఆహా ! నా బ్రతుకిలా అవుతుందని కలలో కూడా అనుకోలేదు కదా ! అయ్యో నాథా ! నాకిందేదిదారి. యిప్పుడు నన్నాదరించేవారు యెవరు ? తల్లీ ! యిందిరా ! నీవు కూడా మాయమైపోయావా ? తల్లీ ! భగవంతుడా ! యిప్పుడు నేనేం చేయను.

(సురేష్ ప్రవేశము)

సురే—(దుర్గాంబవద్దకుపోయి) ఏమిటమ్మా యిలాఏడుస్తున్నారు. సంగతేమిటి. బాబయ్యగారెక్కడ ?

దుర్గ—యింకెక్కడి బాబయ్యగారు నాయనా! మనలనందరిని విడచి వెళ్ళిపోయారు నాయనా !

సురే—ఏమిటి బాబయ్యగారు చనిపోయూరా ? కొంచెం స్థిమితపడి అసలువిషయం ఏమిటో చెప్పమ్మా. (అని కూర్చుండును)

దుర్గ—ఏముంది నాయనా చెప్పటానికి. యిప్పటికి వారంరోజుల క్రితము రాత్రి అందరమూ మామూలుగానే పడుకున్నాము. ఆయన, యిందిరా ఆ ప్రక్కగదిలో పడుకున్నారు. తెల్లవారి లేచిచూస్తేమికదా ! యింకేముంది నాయనా ! అంతాఅయో మయం. యిద్దరూ కనిపించలేదు నాయనా ?

సురే—అయ్యో ! చాలా ఆశ్చర్యంగా వుందే. మరావేళ ప్రభాకరం యింట్లోలేడూ ?

దుర్గ—లేకేమి నాయనా ! అందరూ యింట్లోనే ఉన్నారు. చడీచప్పుడూ లేకుండా జరిగింది నాయనా యీపని.

సురే—అరరే ! ఎంతమోసం జరిగింది. ఏమయినా పోయిందా ?
దుర్గ—అంతాపోయింది. ఉన్నడబ్బంతా ఊడ్చిపట్టుకుపోయేడు బాబు.
సురే—రామ. రామ. యెంతదారుణం జరిగింది. సరిగా ఆసమయా నికే పోటీపందేలు వలన పొరుగూరు వెళ్ళవలసివచ్చింది కాని, నేనే యింట్లోఉంటే యిటువంటి దారుణం జరుగనిద్దునా ?
దుర్గ—ఎవరికర్మానికి ఎవరుకర్తలు నాయనా ? అంతకుముందే యిందిర పెండ్లి విషయం మాట్లాడుకొన్నాము. ప్రొద్దుపోయింది. పడుకోమని తానూ యిందిరా పడుకున్నారు. తెల్లవారిచూస్తే యిద్దరూ కనబడలేదు నాయనా !
సురే—(తనలో) యిదే మంచిసమయం. యెలాగైనా, యీపనంతా ప్రభాకరమే చేసిఉంటాడనిచెప్పి ఆతనిపై యీమెకు క్రోధము జనింపచేసి, యింట్లోంచి వెళ్ళగొట్టించాలి. దానితో నా ప్రయత్నము చాలావఱకు succeed అవుతుంది. నాటకం ప్రారంభిద్దాం. (ఆలోచన నభినయించును)
దుర్గ—ఏమిటి నాయనా ! ఆలోచిస్తున్నావు ?
సురే—బాబయ్యగారి మరణవార్త వినగానే నాకు మతిపోయిందమ్మా ! యిదెవరిపనై యుంటుందా అని యోచిస్తున్నాను.
దుర్గ—ఎవరిపని! భగవంతునిపనే. ఎవరు చేసేరని చెప్పగలము నాయనా !
సురే—(ఆలోచించి) ఆ. నా మనస్సున కొకటి తట్టిందండి. కాని అది మీకు చెబితే నమ్ముతారో ? నమ్మరో ? అని యనుమానంగా ఉంది.
దుర్గ—ఏమిటది ?
సురే—యిప్పటికి చాలారోజులక్రితమొకనాడు యిందిరా, ప్రభాకరు లిద్దరు తోటలో ముచ్చటలాడుకుంటూ, మీరా యిందిరను గోపాలానికిచ్చి వివాహంచేసి, వారి ప్రేమకంతరాయం కల్గించతలంచుకొన్నారని, అందుచేత వారిద్దరు యెచ్చటికైనా

పారిపోవడం మంచిదనీ, అనుకుంటూండగా విన్నాను. అప్పుడే చెబుదామనుకున్నానుగాని, మనకెందుకని ఊరకున్నాను.

దుర్గ—అయ్యో. చూశావా! నాయనా! యిది నిజమయితే అవవచ్చు. ఎందుచేతనంటే యిందిరను గోపాలాన్ని చేసుకోమని ఎన్ని సార్లు చెప్పినా ప్రభాకరాన్ని తప్ప మరొకరిని చేసుకోనని ఖచ్చితంగా చెప్పింది. ఆవేళరాత్రికూడా యీవిషయమై దానికీ నాకూ పెద్దగొడవజరిగింది.

సురే—యింకేమి. నేననుకొన్నది యదార్థమే అయింది.

దుర్గ—కాని, పోయేవాళ్లు పోకుండా, మధ్యను యీయనికి హాని చేయుడమెందుకు ?

సురే—వాళ్ళు వెళ్ళబోయే సమయంలో యీయన లేచి అడ్డుకోబో యుంటాడు. అందుచేత అల్లరికాకుండా ప్రభాకరం చంపేసి ఉంటాడు.

దుర్గ—ఆయనెప్పుడూ వాళ్ళతరఫునే మాట్లాడేవారే. ఆవేళ పడుకో బోయేముందు కూడా వాళ్ళిద్దరిని తప్పకుండా దంపతులుగా చేస్తానని యిందిరతో అన్నారే ?

సురే—తర్వాతాయన మనస్సు నీవల్ల మారిపోతుందేమోనని చేయ వచ్చు.

దుర్గ—అయితే డబ్బు కూడా దొంగిలించుకొని పోయేరే. ప్రభాకరం ఎప్పుడూ దొంగతనం యెఱుగడే.

సురే—వెర్రితల్లీ ! 'ధనమూల మిదం జగత్' అన్నారు పెద్దలు. అందు చేత యిదివఱకు ఎఱుగకపోయినా యీనాడు నేర్చుకోవచ్చు. అందులోనూ నిరుద్యోగి సంచులకొలది డబ్బు సునాయాసంగా దొరుకుతూంటే వద్దంటాడా ?

దుర్గ—ఎంత ప్రేమలేకపోయినా యిందిర కన్నతండ్రిని, చంపడాని కొప్పుకుంటుందా ?

సురే—అమ్మా! ప్రేమ యెంతపనినైనా చేయిస్తుంది. ప్రభాకరం మీద ఉండే ప్రేమకొద్దీ యీమె కూడ క్రూరత్వము వహించవచ్చు.

దుర్గ—కాని నాయనా! యింతపనీ చేసినవాడు పాగిపోక నాతోనే ఉంటూ యదార్థము తెలుసుకోడానికి చాలా తంటాలు పడుచున్నాడే ప్రభాకరం.

సురే—(నవ్వి) నీవింకా పెరటిత్రోవనే ఉన్నావమ్మా. దొంగ తన మీద అనుమానము లేకుండా ఎన్నైనా టక్కర్లు వేస్తాడు. అది సహజం.

దుర్గ—అయితే యీపని తప్పకుండా వాడే చేసుంటాడు, రానీ వాడి సంగతి కనుక్కుంటాను.

సురే—తల్లీ యింకో సంగతి. ఉన్నవాడున్నట్లే ఉండి యింకా మిగిలిన స్థిరాస్థికూడా నిన్ను నమ్మించి నీ వద్దనుండి వ్రాయించుకొని, చివరకు నీ ప్రాణాలకు కూడా హాని కల్గిస్తాడు.

దుర్గ—నిజమే. వాడు తప్పక అంతపనీ చేసేవాడే. యింకెందుకు యిక యీ యింట్లో ఒక్క క్షణముండనీయను. రానీ, అవతలకు గెంటేస్తాను. తుచ్ఛుడు-కృతఘ్నుడు!

సురే—బాగా ఆలోచించుకో తల్లీ. మీరు మీరు ఒకటే. చివరికి నేనే పరాయివాడనవుతాను. త్వరపడకు.

దుర్గ—లేదు నాయనా లేదు. నీవు నా క్షేమం గోరి చెప్పేవాడవు. యిదివరకే వాడియందు నా కయిష్ట మేర్పడింది. యిప్పుడు మరీని, వాడి నవతలకు గెంటేస్తేగాని లాభం లేదు. పోలీసుల కప్పగించి నిజం చెప్పించాలి. మన యిందిర మన కొచ్చేటట్టు చేయాలి. వాడూ వచ్చే వేళవుతూంది. పోయి పోలీసులను తీసుకొని రా బాబూ!

సురే—అది ఖంగారుపడితే అయేదికాదు. యిప్పుడు ప్రభాకరాన్ని పోలీసుల కప్పగించాలంటే చాలా సాక్ష్యం కావాలి. అదేమీ

లేకుండా అధికార్లకు..........(అని డబ్బు విషయము సైగచేయును)

దుర్గం—డబ్బా! ఏ మాత్రం కావాలి.

సురే—ఎంతో నా! చచ్చు పదివేలు.

దుర్గ—అమ్మో. అంతమట్టుకు లేదు. వెండిసామానుగట్రా దోచుకొని పోయేరుగదా! యింక అయిదువేలు రూపాయలు కిమ్మతు చేసే నాఒంటిమీద నగలు తప్ప యేమీ లేవు.

సురే—సరే ఉన్నదేదో యియ్యండి. మిగతా తంటాలు నే పడతాను.

దుర్గ—ఏదో ఆమాత్రం ఉపకారం చెయ్యి. నాయనా. పట్టుకొని వస్తానుండు. (లోనికి బోవును)

సురే—(ముందుకువచ్చి మీసముదువ్వుచు) భళీ. సురేష్! నీప్రజ్ఞ అసమానమైనది. ఆహా! ఎంతమాయోపాయము పన్నుచున్నావు. నీకోపాగ్నిలో ఎందరు మిడుతలవలె మగ్గుచున్నారు. (నవ్వుకొనును)

(అంత దుర్గాంబ నగలమూటతో తిరిగి ప్రవేశం)

దుర్గ—ఏంచేస్తావో. నాయనా. భారమంతా నీమీద ఉంది.

సురే—మరేమీ భయపడకు తల్లీ. సర్వమునకు నేనున్నానుగా. మీరు మాత్రము ఆ ప్రభాకరాన్ని యింటికి రానీయవద్దు.

దుర్గ—యింకా రానిస్తానా. యీవేళే వెళ్ళగొడ్తా.

(అంతలో ప్రభాకరం విచారవదనముతో ప్రవేశం)

సురే—అడుగో. సమయానికే వచ్చాడు.

ప్రభా—అత్తా. అన్నిచోట్లా గాలించేను వారిజాడ ఏమీ కనుపించలేదు.

దుర్గ—(కోపముతో) తుచ్ఛుడా! ఏలాకనబడతారు వాళ్ళు. యింటి దొంగను యీశ్వరుడైనా పట్టగలడా? యీ దారుణమంతా

చేసింది నీవు కాదూ? పైగా యేమీయెరుగనట్టు వేషాలేస్తున్నావా?

ప్రభా—అత్తా! నేడేమిటి క్రొత్తగా మాట్లాడుచున్నావే? నీధోరణి నాకర్థం కావడంలేదు.

దుర్గ—ఎలా అర్థమవుతుంది. యిన్నాళ్ళనుండి కళ్ళుమూసుకొని ఉండడంవల్ల నీమాటలు సాగేయి చెప్పు. నిజంచెప్పు. యిందిర నెక్కడ దాచేవు. మీ మామయ్య నేం చేసావు చెప్పు.

ప్రభా—అత్తా. నే నేపాపము ఆభగవంతుని సాక్షిగా యెఱుగను. నామీద నిష్కారణముగా అపవాదు వేయుకత్తా. నేనంత స్వామిద్రోహినా? నన్ను పెంచి పెద్దవానినిగా జేసినవాని కొంపకే నిప్పంటించ దలంతునా? నాతత్వము నీవెఱుగనా?

దుర్గ—యింక నీటక్కరులు నాదగ్గర సాగవు. మర్యాదగా నిజం చెప్తావా? లేకపోతే పోలీసుల కప్పగించమంటావా?

సురే—ప్రభాకరం! చేసినతప్పేదో వప్పేసుకో. నిజం నిలకడమీద బయల్పడక మానదు. అందుచే యిప్పుడే జాగ్రత్తపడితే మంచిది.

ప్రభా—(కోపముతో) Shut up - Idiot. నీవంటివాళ్ళే యీ యింటిలో యిన్ని అల్లర్లు బయలుదేరాయి. బహుశా యిది నీవు చేసిన పనే అయి ఉండవచ్చు. అంతటితో చాలక యీ నింద నాపై మోపదలంచుకొన్నావా! తుచ్ఛుడా! చూడు నిన్నేమి చేస్తానో.

(మీదకు బోవును)

సురే—చూసేవా! తల్లీ. పుణ్యానికి వస్తే పాపం ఎదురైనట్లు వాడు నామీద వేయబోతున్నాడు ప్రభాకరం. నాకెందు కీగొడవ. అతడు మీ మేనల్లుడు. మీరూ మీరూ ఒకటే. నేవెళ్లివస్తా.

దుర్గ—(వారించి) ఉండు. నాయనా! ఉండు. నీవులేకపోతే యెలాగు. (ప్రభాకరమును జూచి) పశువా! చేసిన తప్పొప్పుకోక యింకా

వారిమీాద నీ(మీాద తో సేస్తున్నా వా! నీవంటి కృతఘ్నునికి తావీయడం నాదేతప్పు. యింకొక్క క్షణం నాయింట్లో ఉండొద్దు. తక్షణం వెళ్ళిపో.

ప్రభా—అత్తా! తొందరపడుచున్నావుసుమా! యీ దుర్మార్గుని చెప్పెడుమాటలు విని మోసపోతున్నావు. నిజానిజాలు తెలియకపోవు. తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన ప్రయోజనంలేదు. నిన్ను సర్వనాశం చేయడానికి తలంచుకొన్నాడీ భ్రష్టుడు. త్వరపడకు బాగా ఆలోచించుకో.

దుర్గ—ఆలోచించి చెప్పేవే యీ మాటలు. నీముఖం చూస్తే పంచ మహాపాతకాలంటుకుంటాయి. నీవు తక్షణం నాముఖ మెదుటి నుండి కదలిపో. తర్వాత నీమీాద చర్యతీసికొని నిన్ను బంధీకృతుని చేస్తాను.

ప్రభా—అత్తా! నీ వనవసరముగా నాపై నిందమోపుచున్నావు సుమా! ఆభగవంతుని సాక్షిగా నేనేమీా యెరుగను నా మాటలు నమ్మత్తా.

దుర్గ—నమ్మే యింతవఱకు చెడ్డాను. యింకనడు. యీ యింట్లో ఒక్క నిముషం కూడా ఉండడానికి వీల్లేదు, వెళ్ళు.

సురే—మనిషికి ఒక్క-సారి చెబితే చాలదా? సిగ్గుండక్కర్లేదూ? వెళ్లి పొమ్మంటే యింకెందు కిక్కడ?

ప్రభా—దుర్మార్గుడా! నీ వెంతకైనా తగుదువురా. ఎంత మాయో పాయాన్ని పన్నేవు. త్వరలోనే యీ పాపఫలం అనుభవించెదవులే. (దుర్గాంబవైపు జూచి) అత్తా! నీవు పొమ్మన్నాక యింకొక్క నిముషమైనా యిక్కడ ఉండను. దిక్కూ-మొక్కూ-లేని నిన్నింతవఱకూ పెంచి పెద్దచేసినందుకు యివే నా కృతజ్ఞతాభివందనములు. యిక శలవు. యే నాటికైనా యోగముంటే తిరిగి కలుసుకొందాము.

దుర్గ—అత్తా గిత్తా లేదు. ముందావలకునడు.

సురే—(నవ్వుచు) ప్రభాకరం. యీ నాటికన్నా సురేష్ సంగతి తెలుసుకొన్నావా ? మర్యాదగా అవతలకు నడు. (పైకి బిగ్గ అగా) వెళ్ళమంటూంటే నీకు కాదూ ఊ. వెళ్ళవయ్యా వెళ్లు.

ప్రభా—నీచుడా ! అనుభవిస్తావులే. అత్తా శలవు.

దుర్గ—ఊఁ. నడు. నడు.

(విచారముతో ప్రభాకరం నిష్క్రమించును)

(తెరపడును.)

నాలుగవరంగము.

వ్రాలియున్న తెరముంగిట

ప్రవేశము : ప్రభాకరం

ప్రభా—ఆహా ! యెంత విపరీతము సంభవించినది. చిన్నతనమునుండి అల్లారుముద్దుగా బెంచిన మామగారా, మాయమయినారు. హృదయాది దేవత యిందిరా, చేయి జారిపోయింది. అత్తకా! నా మీాదనుమానం కలిగింది. నే నిప్పుడేంచేయను.

(సురేష్ ప్రవేశం)

సురే—ప్రభాకరంగారూ! ముందు విధానాన్ని ఆలోచిస్తున్నారు కాబోలు.

ప్రభా—నీచుడా ! మళ్ళా దాపురించేవా! నిక్షేపంవంటి కుటుంబానికి నిప్పంటించేవు.

సురే—(నవ్వి) ప్రభాకరం, యీనాటికైనా యీ సురేష్ శక్తి బోధ పడిందా ? నేను ఆడు దాని హృదయమును గ్రహించలేని మూర్ఖుడను. సిగ్గులేనివాడను. నాది మొండి బ్రతుకు (మరల నవ్వి) నేనేమి చేయగలను?

మూర్ఖుడను. నాది మొండిబ్రతుకు. (మరలనవ్వి) నేనేమి చేయగలను.

ప్రభా—భ్రష్టుడా! నేనింత నీచుడవని కలలోకూడా అనుకోలేదు. పో. నాయెదుటనుండి కదలిపో.

సురే—ప్రభాకరం. యింకా నాకసి తీరలేదు. నీమీద దుర్గాంబచే ఫిర్యాదుచేయించి నిన్ను పోలీసువారి కప్పగించి ప్రాణములు తీసేవరకూ తీరదు. తెలిసిందా. (మరల నవ్వును)

ప్రభా—ఆభగవంతుని ఆజ్ఞలేనిదే నీవేమియు చేయలేవు. విధివ్రాత తప్పింప నీతరమా?

సురే—సరే! యింక వేదాంతమే చెప్పుచువుకానిలే. రేపటిలోపుగా నీవెక్కడుంటావో చూసుకో. (నిష్క్రమించును)

ప్రభా—పరమేశ్వరా! నీలీలలు వర్ణనాతీతములై యవాఙ్మానస గోచరములై యున్నవికదా! తండ్రీ!

సీ. కుడువకూడును లేక ♦ యిడుములొందెడి పేద
శ్రీమంతునిన్ గాను ♦ జేయుదీవె
వరగుణోపేతుడై ♦ వరలువానిన్ క్షణ
మున భ్రష్టునిజేయ ♦ బూనుదీవె
దుర్జనులకును సం ♦ తోషసంగతులు స
జ్జనుల కిడుమలను ♦ సలుపుదీవె
సత్యానురాగంబు ♦ సలుపుదంపతులను
జోడుపీడగ జేయ ♦ జూతుదీవె

గీ. నిన్నె హృదయాంతరమ్మున ♦ నెగడచేసి
కొల్చుభక్తులకిడుమలు ♦ గూర్తువీవె
నేనుతింపగ నేర్తునే ♦ నినుశుభాంగ
భక్తహృత్పద్మసారంగ ♦ పాండురంగ!

భగవంతుడా! యింకనూ నాకెన్ని కష్టములు కలుగజేయ దలంచుకొంటివోగదా! ఆహా! నాప్రియురాలు, యిందిరను, మేన

మామను తెలిసికొనుటెట్లు? నామీదియపవాద తప్పించుకొనుటెట్లు? యింకేదిదారి? నిరాధారుడను. నిర్ధనుడను. ఆదరించగల ఆప్తులెవరు! అక్కటా! (అని విచారించుచుండును)

(వీరన్న ప్రవేశము)

వీర—(ప్రభాకరాన్ని జూచి) బాబయ్యా! ప్రభాకరంగారంటే మీరేనా?

ప్రభా—ఆ. నేనే ఏంకావాలి?

వీర—దండాలు సామీ దండాలు.

ప్రభా—నీవెవరవు? నీపేరేమి? యిప్పుడు నాతో నీకేమిపని?

వీర—సామీ! నాపేరు వీరన్నంటారు. మీతో ఒక రహస్యం చెప్పకుందామనొచ్చేను.

ప్రభా—ఏమిటిరా అది.

వీర—యిలారండి బాబూ! (అని చెవిలో చెప్పును)

ప్రభా—ఏమిటీ! మాధవరావుగార్ని చంపి, సురేష్ చంద్రశేఖరంలు యిందిర నెత్తుకొనిపోయేరా? యిందిరిప్పుడు వారివద్ద వున్నదా? చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉందే? ఎవరురా నువ్వు. నీకీసంగతెలా తెల్సింది.

వీర—నానాళ్ళదగ్గర నౌఖరీకి కుదిరేనుసామీ. నాను కళ్ళారా అక్కడిందిరమ్మను సూసేనండీ.

ప్రభా—నీమాటలు నిజమేనటరా!

వీర—నిజంబాబు. నిజం. అమ్మోరితోడు. యిదిగో యిందిరమ్మ మీకిమ్మని యీ ఉత్తరం కూడా యిచ్చింది బాబూ.

ప్రభా—ఏమిటీ! ఇందిర ఉత్తరం యిచ్చిందా. చూడనీ ఏది!

వీర—యిదిగో బాబయ్యా (ఉత్తర మిచ్చును)

ప్రభా—(ఆతురతతో విప్పి యిట్లు చదువును)

ప్రియా !

నేను ప్రస్తుతము చంద్రశేఖరం యింట్లో బందీగా ఉన్నాను. సురేష్, శేఖరంలు కలసి యీదారుణం చేసారు. నాన్నగారిని చంపేసారుట. ఆయన నాకెక్కడెక్కడా కనుపించలేదు. చంపేసే ఉంటారు. సురేష్‌ను నేనవమానపరచినానన్న కసికొద్దీ నన్నిలా తీసికొనివచ్చి, నాన్నగారిని చంపేసి మనకుటుంబాన్ని ధ్వంసము చేసారు. సురేష్ నన్ను రోజూ నిర్బంధిస్తున్నాడు. నుమయాతన పడుచున్నాను.

ఎలాగైనా నీవీ ఉత్తరం చూచుకొని, యీవేళ రాత్రి 8 గంటలకు చంద్రశేఖరం యింటితోటవద్దకు రావలెను. నేనెలాగైనా తప్పించుకొని అక్కడికి వస్తాను. యిద్దరము కలసి పారిపోదాం. మరచిపోకు. నన్ను రక్షించేభారము నీదియే.

నీ ప్రియురాలు,

ఇందిర.

ప్రభా—(వీరన్నను జూచి సంతోషముతో) సెభాష్. మంచిఉపకారం చేసావు నాయనా! దుర్మార్గులు ఎంతపనిచేసారు. ఆ నీచుడు సురేష్ దీనికంతకీ కారణమన్నమాట. నా యనుమానం యదార్థమే అయింది. నడు. యిద్దఱం యిప్పుడే పోలీసు స్టేషన్‌కు బోయి, యీవుత్తరం చూపించి, వాళ్ళని పోలీసుల కప్పగించి తగినచర్య తీసికొందాము. నడు. వీడి మాటలు నమ్మి మాయత్త నామీద దనుమానపడి యింట్లోంచి వెడలగొట్టింది. నిజం రుజువుచెయ్యాలి.

వీర—బాబయ్యా! తొందరొద్దు బాబూ. అమ్మ యేం రాసిందో చూసేరా? మిమ్మల్ని రేతిరి 8 గంటలకి తోటకాడ కొచ్చి రచ్చించమందికాని పోలీసోల్లతో చెప్పమనలేదు.

ప్రభా—అవునురా. అవును. కాని మన మిలాఛేద్దాం.

వీర—మీరేమి చెయ్యొద్దు బాబయ్యా. మీరు మాత్రం సైముకి తోటకాడికి రండి. ఆ దొంగనాయాళ్ళని పోలీసోల్ల కప్పచెప్పడంపని నాది. ఆళ్ళపనులు తల్సుకుంటే వొళ్ళు కుతకుతా ఉడికిపోతూంది. ఎంత ఘోరం?

ప్రభా—అయితే సరే. అలాగే చేస్తానులే.

వీర—బాబయ్యా! యీసంగతెవరికీ సెప్పొద్దు. ఏమీ గడబిడ లేకుండా మీరక్కడకు ఆయమ్మను తీసికొనిపోడానికే రండి. వాళ్ళ సంగతి నే సూత్తానుగా, బాబూ. నాను సొప్పినట్లు సెయ్యండి మీ కళ్ళెదురుగుండానే నే వాళ్ళని పోలీసోళ్ల కప్పగించి నా తమాసా సూపిస్తా.

ప్రభా—అలాగే. నీవు నాకు మహోపకారం చేసావు. నీమేలు నే మరువలేను.

వీర—ఎంతమాట. అల్లరయిందంటే రంగుచెడిపోతాది. మిగతాపని నే సేస్తా. నే చెప్పింది మరచిపోకండి.

ప్రభా—అలాగే.

వీర—మరిశెలవు. బాబయ్యా యేంగడబిడ సెయ్యకండి. యెల్లొత్తా.

(నిష్క్రమించును)

ప్రభా—మంచిది. భగవానుడా! యేమి నీవిచిత్రలీలలు. యీసంఘటనమేల కలిగించితివో! యేమికానున్నదో కదా!

(నిష్క్రమించును)

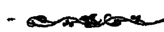

మే న రి కం

తృ తీ యాం క ము

మొదటి రంగము

ప్రదేశం : వీధి తెరముంగిట

ప్రవేశం : చంద్రశేఖరం

శేఖ—(మీసముదువ్వుచు) భళీ ! శేఖరం ! నీప్రజ్ఞ నిరుపమాన మైనది. నీమాయాజ్వాలలయందెన్ని ప్రాణులను దగ్ధమొనర్చు చున్నావు. (రెండడుగులు ముందుకువైచి) గుణవంతుడైన సురేష్‌ను భ్రష్టునిగా చేసితిని. ఆతనివలన సర్వసౌఖ్యములు అనుభవిస్తున్నాను. కాని యిందిర ననుభవించుట కాతను నాకు అడ్డుతగులుచున్నాడు యీతను బ్రతికియుండగా నేను యిందిర ననుభవించుటకల్ల. కావున యెట్లయినను వీనిని సంహారించి తీరవలయును. దానితో సర్వము నాకే దక్కును. ఎట్లాగ? (ముందుకు నడచి ఆలోచన నభినయించుచు) ఆ బ్రాందీ విషము- భేష్ చక్కని యాలోచన తట్టినది. యీ నాడే నాశనముచేసెద. వహ్వా ! శేఖరా ! నీయదృష్టరేఖ నేటినుండి బయల్పడ నున్నది. (నిష్క్రమించును)

రెండవ రంగము

ప్రదేశము : గృహాంతర్భాగము

ప్రవేశము : ఇందిర, సురేష్

సురే—(బ్రాందీ త్రాగినవ్వుచు) ఇందిరా ! యీనాటికైనా సురేష్ ప్రజ్ఞ తెలుసుకొన్నావా ? నాజేబులోని శతముచూపి, నలు

గురిలో నన్నవమాన పరచేవు. తోటలో నీప్రియుడు ప్రభాకరం ముందవమానపరచేవు. ఒకసారి చెంపదెబ్బ కొట్టేవు. వాటి ప్రతిఫలమేయిది. (మరల త్రాగును)

ఇంది — దుర్మార్గుడా! నీవింత క్రూరుడవని కలలోకూడా అనుకోలేదు. అనాథుడవని ఆదరించినవానింటికే అగ్నిఅంటించేవు. కృతఘ్నుడవు త్రాగుబోతువు. కుటిలుడవు.

సురే—(నవ్వి) అబ్బో! చాలాబిరుదులు తగిలించేవే. ప్రతిఫలం బ్రాందీ యిదిగో త్రాగు (అని బ్రాందీదగ్గరకు తీసికొని పోవును)

ఇంది—ఛీ! నీచుడ! నన్నంటబోకు.

సురే—ఓహో! ఇందిరా! నీవు రామాయణగ్రంథమును బాగా చదివినట్టున్నావే? సీత రావణునికి చెప్పినట్లు చెప్పుచున్నావే?

ఇంది—నీకన్న రావణుడు నయమే. నీవు నరరూపరాక్షసివి. పెనుభూతమవు. దుష్టుడా!

సురే—(నవ్వుచు) ఇందిరా! నీవెన్నితిట్టినను నాకు సంతోషమే యేదీ ఒక్కముద్దు.

ఇంది—(తప్పించుకొని) మానవజన్మెత్తగానే సరా! వావివరుసలుండనక్కరలేదా? నీచుడా! నిన్ను నాతండ్రి కుమారునివలె చూచుకొనెడివాడే?

సురే—ఈకాలములో వావి వరుసలా? నీవూ నేను ఒక్క కడుపునే బుట్టేమా! లోకులకావరుస, మనకీవరుస రా ముద్దు. (అని దగ్గరకు బోవును)

ఇంది—సురేష్! దూరముగా వుండు.ముట్టుకొంటివా మాటదక్కదు.

సురే—ఓహో! మర్యాదగా ఊరుకొనినకొలది మాటలు మీరుచున్నవే? నేను చెప్పినట్లు వినకపోతే నిన్నేమిచేస్తానో చూడు.

ఇంది—యింకేమి చేస్తావు. తండ్రిని సంహరించేవు. అబలనగు నన్నపహరించుకొనివచ్చి జంటవిడగొట్టేవు.

సు రే—ఇందిరా! అంతటితో సరిపెట్టలేదు. నీతల్లికి ప్రభాకరంపై అనుమానము కల్గించి, యింట్లోంచి వెడలగొట్టునట్లు చేసి, మోసముచేసి మిగిలినయీ5,000 రూపాయలు లాగుకొన్నాను. రేపో, మాపో, ప్రభాకరాన్ని శ్రీకృష్ణ:జన్మస్థానానికి, నీతల్లిని నీమేనమామగారింటికి—ఆ పైన నీకింక దిక్కెవ్వరు?

ఇంది—దిక్కులేని వారికి భగవంతుడే దిక్కు. కుటిలాత్ముడా! ఏనాటికైనా నిజము బయల్పడకపోదు. ఖంగారు పడకు.

సు రే—ఇందిరా! అది కలలోనివార్త. నామాట విను. నిన్ను బంధించి తీసికొనివచ్చి కూడా, నీయంతట నీవే ఒప్పుకుంటావేమోనని యింతవఱకూ నిన్ను విడచిపెట్టెను. యింక ఓర్వలేను. రా ముద్దియ్యి. రా.

ఇంది—(తనలో) యింకొక్క ఘడియదాటితే నేనిక్కడుంటేగా! అనుభవించటానికి.

సు రే—ఇందిరా! సంకోచమేల? నిన్నీరాత్రనుభవించక విడువను. నేను మర్యాదగా అడుగుచున్నప్పుడు నా ప్రార్థన త్రోసివేయకు, రా ముద్దియ్యి!

ఇంది—సు రేష్! యీ యిందిరను నీవీ జన్మలో అనుభవించలేవు. ఎందుకు దురాశవదలుకో?

సు రే—(రేగి) ఏమిటీ! అనుభవించలేనూ? సరే. యిప్పుడు నీ కెవ్వరడ్డు వస్తారో చూస్తానుండు.

(అని బలవంతమున ముద్దిడబోవును)

ఇంది—ఛీ! కుటిలాత్మా (అని చెంపపై కొట్టును)

సు రే—ఏమీ! తిరిగి అవమానమా? నీ తండ్రిని కలిసి కొంమువుగాని. రెండవ హత్యచావు. (అని పిస్టలుతీసి కొట్టబోవును)

ఇంది—అయ్యో! భగవంతుడా! నాకేది దిక్కు?

(వెనుకనుండి శేఖరం ఒటాలున ప్రవేశించి సు రేష్ చేయిపట్టుకొని)

శేఖ—ఆగవోయి ఆగు. ఆరు నెలలు సాము చేసి మూలనున్న ముసలమ్మను చంపినట్లు యీ ఆడదాని మీదనా నీ ప్రతాపము. ఇందిరా! నీవు లోనికిపో.

ఇంది—(పోవుచూ, తనలో) భగవానుడా! నీకు వేయి నమస్కారములు. నా ఉత్తరం ప్రకారం యీ పాటికి ప్రభాకరం తోట వద్దకు వచ్చి యుండాలి. త్రాగుబోతులు మత్తెక్కి వున్నారు. యిదే మంచి సమయము. (నిష్క్రమించును)

సురే—శేఖరం! నన్నాపకు యీ వేళ దీని అంత్యం చూడాలి.

శేఖ—కంగారుపడకు. ఆలోచించి ఏపనినైనా చేయాలి. కోపగించి దీన్ని చంపేస్తే యేంలాభం? యింతశ్రమపడి తీసికొచ్చినందుకు ఫలం దక్కాలా?

సురే—యెంతచెప్పినా అది వినడం లేదు. మీదుమిక్కిలి నన్ను చెంప దెబ్బ కూడా కొట్టింది.

శేఖ—నే చెప్తాగా ఉపాయం. యిలావచ్చి కూర్చో. ముందు దేవతారాధన కానీ. (అని కూర్చొని యిరువురు త్రాగుచుందురు)

సురే—శేఖరం! సన్నవసరంగా ఆపేవురా. లేకపోతే ఆపాడుముండ పాటి కెక్కడుండేదో?

శేఖ—అదేనా! మనప్రజ్ఞ. నేను ఒప్పిస్తాగా దాన్ని. సరేగాని ఉన్నదంతా ఖర్చుపెట్టేసేము. యింకొక్క బ్రాందీచుక్కకైనా ఎర్రనేగానీ లేదు.

సురే—మాధవరావింట్లో దొంగిలించిన దంతా అయిపోయిందా?

శేఖ—Complete గా.

సురే—పోనీలే. దుర్గాంబను మోసంచేసి తీసికొచ్చిన రూ 5000 లున్నాయి. యివిగో (అని నోట్లిచ్చి, త్రాగుచుందును)

శేఖ—(తనలో) భేష్. పాచికపారింది. మత్తెక్కి ఉన్నాడు. యిదే సమయం వీడిని యమలోకానికి పంపడానికి. పీడవదలుతుంది.

(పైకి) సురేష్ యీమధ్యను క్రొత్తరకం బ్రాందీ తెప్పించేను. చూసేవా ?

సురే—(త్రాగి) రానీ రుచిచూద్దాం.

శేఖ—పట్టుకొస్తానుండు. (అని లోనికి బోవును)

సురే—(త్రాగుచు, నవ్వుచు) బ్రాందీ స్వర్గము. బ్రాందీ (నవ్వును)

శేఖ—(విషము కలిపిన బ్రాందీతో ప్రవేశించి) సురేష్! నీకు మృత్యువు వాసన్నమైనది. శేఖరం యింకొక నిముసములో నీపీ పిశాచమునుండి విముక్తుడవు కాగలవుకదా! ఏమిసీయదృష్టము (సురేష్‌ను సమీపించి) యిదిగో ! సురేష్ ! సేవించు.

సురే—ఏదీ ! అమృతము. (అందుకొని త్రాగి) ఆహా ! మాధుర్యం. స్వర్గం.

శేఖ—యింకొక నిముసములో నీకు స్వర్గమే కనబడగలదు.

సురే—శేఖరం— స్వర్గం— ఆ స్వర్గం—అదిగో— ఆ—కళ్ళు— అదిగో— (అనిలేచి) అదిగో యిందిర. ఆ మాధవరావు— రా త్రాగు. అవమానం. ప్రతిఫలం(నవ్వి) బ్రాందీ త్రాగరా— రా (మరలనవ్వి) ఆఁ అదిగో స్వర్గం. (క్రిందబడును)

శేఖ—(నవ్వుచు) విషం తలకెక్కుతూంది. చావు. పాపాత్మా. చావు.

సురే—(గిలగిల తన్నుకొనుచు) దా — హం ప్రా — ణములు— దా—హం బ్రాందీ— దాహం— అబ్బా— దాహం— స్వర్గం — మాధవరావు — యిందిర — ప్రభాకరం — దుర్గాంబ —. శ్యామల — వస్తున్నా — దాహం.

(కొట్టుకొను చుండును)

శేఖ—(నవ్వుచు) దాహమట. దాహం. చావు, గిలగిల తన్నుకొని నీపేరు చెప్పుకొని గుక్కెడు బ్రాందీ త్రాగుతా. (త్రాగును)

సురే—అబ్బా ! దాహం. ప్రాణాలు (అని మూలుగుచూ చచ్చినట్లు పడియుండును)

శేఖ—(వికటంగా నవ్వుచు) ఎగిరియెగిరిపడి చచ్చినాడు. శనివదలింది. నిశ్చింత. (మరల త్రాగి త్రేన్చుచు) భేష్ శేఖరం. నీవెంతటి కైనా తగుదువుకదా! పట్నవాసం చదువని మొదలుపెట్టి తల్లిదండ్రులు పంపించేడబ్బు చదువుమానేసి Peg కు ఖర్చు పెట్టేడు. ఆముసలిపీనుగ లింకా చదువు వెలిగిస్తున్నాననే యనుకుంటున్నారు. ఆడబ్బుచాలక యీసురేష్‌ను లోబరచు కొని, వాడినికూడా పాడుజేసి, చివరకు మాధవరా వింటికి కన్నమువేసేము. దానితో ఉండక, యీ 5000 కూడా లాగి వేసి శనివొదులుకున్నాం. (మరల త్రాగి) నవ్వి సురేష్‌ను త్న్ని- వెర్రిపీనుగ చచ్చేడు. యీక యిందిరి ననుభవించాలి. (అని తూలుచూ పోబోవ యెదురుగా వీరన్న పోలీసు యిన స్పెక్టరుతో ప్రవేశించును. అంతవారిని చూచి ఉలికిపడి) ఆ! పోలీసులా! (మరియొక ప్రక్కకు పరుగెత్తును)

వీర—(చూచి) దొంగముండావాడు. పారిపోతున్నాడు పట్టుకోండి బాబయ్యా!

యిన—Constables డబ్లస్. ఎంతమోసం. పలాయన మారంభించి నాడే. (అని క్రిందజూచి) యిదేమి?

వీర—(సురేష్‌ను జూచి) అరే! బాబుగారి కెంతమోసం జరిగింది. (సురేష్ వద్ద కూర్చుండును)

యినె—(అంతటను జూచి, బ్రాందీసీసా విషమును జూచి, సురేష్ నాడిజూచి) నాడివుంది. దుర్మార్గుడు యీతనికి విషప్రయో గముచేసినట్లున్నాడు. నెం 205, త్వరగా డాక్టరుని తీసికొనిరా. వీరన్నా యిందిరేది? (తెరలో యస్! సార్.)

వీర—(లేచి) యిందిరమ్మగారూ! యిందిరమ్మగారూ! (లోనికి బోయి తిరిగి వచ్చి) అయ్యయ్యో! అనుకొన్నదంతా తారు మారైంది. బాబయ్యా! ఆ అమ్మెక్కడా కనిపించ లేదండి.

ఇనె—అరకే. ఇదంతా చాలా తమాషాగాఉందే. దొంగాపారి పోయేడు. ఇందిరా కనుబడుటలేదు. ఇతడెవరు ? ఈతని కెవ్వరన్నా బంధువులున్నారా ?

వీర—బంధువులు లేరుగాని, ఈవూళ్ళో గోపీచంద్ శేటుగారు వీరికి తెల్సు. పిలిపించండి బాబయ్యా.

ఇనె—నెం 207 గోపీచంద్‌ను అర్జంటుగా తీసికొనిరా (తెరలో Yes sir)

ఇనె—(సురేష్ నాడి మరల పరీక్షించి) ప్రాణముపోలేదు. త్వరగా డాక్టరువస్తే బాగుండును.

వీర—(ముందుకు వచ్చి తనలో) ఆరి దేవుడా ! యెంతపని జరిగింది. ప్రభాకరం బాబుందిరమ్మను తీసుకుపోయేడుగామోసు. సరే కానీ.

(కంగారుతో గోపీచంద్ ప్రవేశించి)

గోపీ—రాం. రాం. కొత్వాలుజీ. క్యా. సమాచార్.

ఇనె—గోపీచంద్ అంటే నీవేనా ?

గోపీ—జీ ! సర్కార్.

ఇనె— చూడు ఈతని కెవరో విషప్రయోగము చేసేరు. నీవీతని యెరుగుదువా !

గోపీ—(చూచి ఉలికిపడి) అరే ! సురేష్ బాబు. యెంత ఘోరం. యెంత ఘోరం. (దగ్గరగాచేరి విచారించుచుండును.)

ఇనె—అయ్యా ! విచారించకండి. ఇంకా ప్రాణాలు పోలేదు. నాడి ఉంది. త్వరగా డాక్టరువద్దకు తీసికొనివెడదాం. వీరన్నా! సాయంబట్టు. లోనికి తీసికెడదాం.

(అందరూ అట్లు చేయుదురు.)

(తెరపడును.)

మూ డ వ ర ం గ ము.

ప్రదేశము : గోపాలంగారి యిల్లు.

ప్రవేశము : గోపాలం.

గోపా—(గోచీ ఊడబీకి కొని కంగారుతో ప్రవేశించి, పడిపోయి తిరిగి లేచి ఒడలు దులుపుకొనుచు) కుర్రకుంకలు నాతో వేళాకోళ మేమిటి. బుద్ధిలేని వెధవలు-తాతనట' నేను తాతనా! ప్రతీ వాడికి లోకువగా కనబడుతున్నాను-అబ్బబ్బ.

గీ. ముసలి ముసలి యంద్రు పరమ ♦ మూర్ఖులిలను
నిజముగా నేను ముసలినే ♦ నిగ్గుతేరి
న యువకుడనెగా! భార్యలే ♦ నట్టిలోప
మేగదా! యిన్నిటి కిని మూల ♦ మేమిచేతు ?

పెళ్లాండంటే యేగొడవా లేకపోనుగదా! ఆ దామోదర్రావు గారి పిల్లని మాట్లాడమని పేరయ్యను పంపించేను. ఏమయిందో (కూర్చుని) పోనీ అది కాకపోతే తనకూతురు నిస్తానని నాచెల్లెలు ఉత్తరం వ్రాసిందికదూ! యీ రెండుసంబంధాల్లో ఏదో ఒకటి త్వరగా settle చేసికోవాలి.

(అంత పేరయ్య ప్రవేశం)

పేర—నమస్కారమండి. గోపాలంపంతులుగారూ!

గోపా—ఆ! మంచిది రా. రా. నీకోసమే యెదురు చూస్తున్నాను. యిలాకూర్చో.

పేర—చిత్తం. చిత్తం. (కూర్చుండును)

గోపా—పేరయ్యా! యింతకూ దామోదర్రావుగారు పిల్లనివ్వడానికి ఒప్పుకున్నారా ? లేదా ?

పేర—ఒప్పుకోకేంచేస్తారండి. ఒక సంచీకోసిపారేస్తే నోరుకట్టుబడి పోదూ ?

గోపా—అమ్మో! మళ్ళా యీసారి యింకో వెయ్యిరూపాయలివ్వనా?

పేర—బాబూ! మూడో పెళ్ళంటే మాటలేకుండా అవుతుందను
కొన్నారా! చూడండీ! తమబోటి వయస్సు మళ్ళినవాళ్ళకు
యెవడు పిల్లనిచ్చినా డబ్బు కక్కుర్తికేకదూ?

గోపా—ఏమిటోయి పేరయ్యా! అలా అంటావు? నేను ముస
లాడినా? మూడోపెళ్ళి చేసుకొన్నంత మాత్రాన ముసిలాడి
నవుతానటయ్యా! చూడు. నే నెలాగున్నానో? ఒక గ్రుద్దు
గుద్దితే ధబామని రాయి ఆరు చెక్కలవుతుంది. నా శరీరము
నా యందము చూడు. యీ కాలంలో యువకులమనుకొనే
వ్యక్తులు నాతో పనిచేయగలరా?

పేర—నిజమేనండి నిజమే. తమకు కట్నమిచ్చిమరీ పిల్ల నివ్వవలసిన
మాటండి. నవమన్మథాకారులు చూడండి ఆముఖము, ఆదవ
డలు, ఆపళ్లు, ఆహాహా! మిమ్మల్ని చూసి ఏస్త్రీ వరించదండీ.

గోపా—బేష్! నీవుబాగా గ్రహించేవోయి! పేరయ్యా! నాసంగతి
అసలు పెళ్ళిచేసుకోకుండానే వుందామనుకున్నాను కాని —

పేర—ఎంతమాట? తమ కేమంత పెద్దవయస్సుందని పెండ్లి మానె
య్యడం! అదీగాక, మీ కిప్పటికీ రెండు పెండ్లిండ్లవల్ల ధర్మార్థ
కామాలు తీరిపోయేయి. యిక యీ మూడవ పెండ్లివల్ల
మోక్షం రావాలి. అందుచేత తమరు పెళ్లి చేసుకోవడం ముఖ్యం.

గోపా—అందుక నేకదూ! యీ మూడోపెళ్లి. చూసావూ వచ్చిన
యిద్దరు పెళ్లాలవల్లా ఫలంలేకుండా పోయిందికదా? పుత్రులు
లేనివారికి గతులు లేవంటారు. అందుచేత మూడోపెళ్ళాం
కడుపునైనా ఒక కాయ కాచిందంటే ఆకాస్త మోక్షంవస్తుందని.

పేర—నిజమేనండి, నిజమే. (తనలో) బిడ్డల కేమిలోటు! ఏయువకుడో
రెండవరంగం తెరిచేడంటే కావలసినంతమంది బిడ్డలు.

గోపా—అయితే పేరయ్యా! నాకు కావలసినంత డబ్బుందికదా!
అందానికా మన్మథుడిలాగున్నాను. బిడ్డాపీచూ యేమీ లేదు.

లంతా ఆపిల్లకేగదా! యిటువంటి మంచిసంబంధాన్ని దామోదర్రావు కాలదన్నటానికి కారణమేమిటి?

పేర—ఆయన మూర్ఖుడండి. తెలియలేదూ? ఆయనికి కావలసింది డబ్బు. ఆపిల్లను సంచీకూపాయిలిస్తేగాని యెవ్వరికీ యివ్వనని ఖచ్చితంగా చెప్పేడు.

గోపా—రామ రామ! యెంత దారుణాని కొడిగట్టుకున్నాడు. కన్యాశుల్కం తీసికోదలంచుకొన్నాడన్నమాట.

పేర—(తనలో నవ్వుకొనుచు) యీవృద్ధుడు పెండ్లిచేసుకోవడం దారుణం కాదుగాని, ఆయన కన్యాశుల్కం పుచ్చుకోవడం దారుణమట. యిటువంటి ముసలి పెండ్లికొడుకులు అటువంటి కన్యాదాతలు లేకపోతే మానోట్లో కరక్కాయె. (పైకి) నేచెప్పేను కాదండి. ఆయనకు డబ్బే ప్రధానం. అదిలేనిదే పిల్లనివ్వడు.

గోపా—పోనీ యివ్వకపోతే దాచుకోమను. మనకంతా సిద్ధమయ్యే ఉంది.

పేర—ఎవరిపిల్ల బాబూ!

గోపా—పైసంబంధం కాదోయి మాచెల్లెలి కూతుర్నే.

పేర—ఏమిటీ మాధవరావుగారి కూతురినా? ఆ అమ్మాయిని ఆయన మేనల్లుని కిస్తారనుకొన్నారు కదూ.

గోపా—ఎలాయిస్తారోయి. వాడికేమన్నా ఆస్తిఉందనా? అందగాడనా?

పేర—(తనలో) అతనికన్న తనే అందగాడ ననుకొంటున్నాడు. పగలు చూస్తే రాత్రి కలలోకొచ్చే అందమిది. (పైకి) నిజమేనండి. నిజమే.

గోపా—అదీగాకుండా వాడు బ్రహ్మసమాజంలోచేరి పెద్దసంఘ సంస్కర్తనంటూ బయలుదేరి కులభ్రష్టుడయ్యేడు. అనాథుడు. ఎలాగో మాబావగారే B. A. వఱకు చదివించేరు. యీ

కాలంలో ఎంతచదువు చదివితేమాత్రం ఏంలాభముందోయి పేరయ్యా! ఒక్కకానీ సంపాదనైనా లేకుండా యేడుస్తున్నాడు.

పేర—నిజం. బాబు నిజం. లేకపోతే యీకాలంలో ఉద్యోగా లెక్కడ దొరుకుతున్నాయి బాబు. ఏవైనా పెద్దశిఫార్సులుంటే కలలోకూడా అనుకోని చవటలుసైతం రు 100 లు 150 లు సంపాదిస్తున్నారు. యిక ఏమీ లేనివాడిని చూసేదెవ్వరు?

గోపా—అంతేనోయి. అంతే. ఆస్థిపరుడయివుంటే యీకాలంలో చలామణీ అవుతాడు. అందుచేత అటువంటివాడికిస్తే పిల్ల సుఖ పడదని, నేను ఉన్నిలక్షణాలు కలిగిన అందగాడనని నాకిచ్చి నట్లయితే ఆవైపుఆస్థి యీవైపుఆస్థి అంతా ఆపిల్లకే దక్కు తుందని ఆలోచించి, నాకిస్తానని మాచెల్లెలు ఉత్తరం వ్రాయించింది.

పేర—అయితే ముహూర్తం నిశ్చయించారా బాబూ!

గోపా—యింకా లేదు. కాని యీమాసంలోనే తప్పకుండా చేసు కుందామనుకుంటున్నాను.

పేర—యింకేమి! పెండ్లిహాడావిడిలో ఉన్నారన్నమాట.

గోపా—పేరయ్యా! అందుకనేగా నిన్నిక్కడకు పిలిపించేను. యిదిగో చూడు. నాకు వెనకాల దిక్కెవ్వరూ లేరు. పెండ్లిప్రయత్న మంటె మాటలతో లేదు. పోనీ నేనేచేసుకుందామంటే ఒంట్లో ఓపిక లేదు.

పేర—(తనలో) యిప్పటికి నిజం చెప్పేడు. ఒంట్లో ఓపిక లేనివాడు పెళ్ళాముతో కాపురమెలా వెలిగిస్తాడో. శక్తి ఉన్నా లేకపో యినా పెళ్ళాంమాత్రం కావాలి.

గోపా—ఏమిటి ఏమంటావు.

పేర—చిత్తం. చిత్తం. అలాగే నలుగురు నాలుగు చేతులు వేస్తే యిట్టె యీడ్చి అవతలపారేస్తాము. (తనలో) దామోదరరావు గారి పేరుచెప్పి, ఎలాగో మాయచేసి ఆవెయ్యిరూపాయ

లపహరిద్దామనుకున్నాను కానీ యీ పెళ్లి ప్రయత్నంలోనైనా అధమం నాలుగువందలైనా సంపాదించాలి.

గోపా—ఏమి టాలోచిస్తున్నావు. నీకు వీలుపడదా ?

పేర—ఆ ! వీలుపడకేమి ? ముహూర్త మింత తొందరగా పెట్టేస్తున్నారు. ఆనాటి కన్నీ సిద్ధమౌతాయా ! అని.

గోపా—అసలీ నెలలో ముహూర్తా లెప్పుడున్నాయి?

పేర—ఇదిగో అలాఆడగండి చెప్తాను (అని లెక్కించినట్లు నటించి) మొన్న తదియనాడొక ముహూర్తం దాటిపోయింది. యీ చవితికాక వచ్చే చవితి కొక ముహూర్తముంది. ఆ ముహూర్తమే మీ కన్నివిధాలా సరిపడుతుంది. కాని ఆముహూర్తానికి వారూ మీరు తూగగలరా ?

గోపా—యీవాళే మా చెల్లెలికి ముహూర్తం నిశ్చయం చేసినట్లు ఉత్తరం వ్రాయిస్తాను. వాళ్ళు తయారయ్యే ఉంటారు. కాబట్టి నువ్వీలోపుగానే అన్నీ తయారు చేయించాలి.

పేర—చిత్తం. అలాగే.

గోపా—యిదిగో! పెత్తనమంతా నీకే యిస్తున్నాను. కావలసినంత డబ్బిస్తా తెలిసిందా' వెంటనే పని ప్రారంభించు. యేలోటు లేకుండా చేయాలి.

పేర—చిత్తం. చిత్తం. మీలాంటి లక్షాధికార్లింటిలో లోటొస్తే మాట దక్కుతుందా ? నాసంగతి మీ రెరుగరు కనుకనా ! లోటు రానిస్తానా ?

గోపా—తెలిసే నమ్మకస్తుడవని నీ కిచ్చేను పెత్తనమంతా మరి యేం చేస్తావో.

పేర—మీ రలాగే పేరుకుండండి. అంతా నిముషాలమీద నడిపిస్తాను.

గోపా—ఏమో ! బాధ్యతంతా నీమీద పెట్టేను. డబ్బుతో వ్యవహారముసుమా యిది దగా చేయగలరు నిన్ను భద్రం. అతి క్లుప్తంగా, నేర్పుతో వ్యవహారం నడిపించాలి.

పేర—చిత్తం. చిత్తం. (లోన) యీలాంటి పిసినిగొట్టులకే దొరుకు తూంటారు మాలాంటివాళ్లు. (పైకి) కాని పంతులుగారూ! మీరు చాలా అదృష్టవంతులు సుమండీ.

గోపా—ఏమి ?

పేర—చదువుకొన్న భార్యను సంపాదిస్తున్నారు.

గోపా—ఏమి అదృష్టమోయి. యీ చదువుకొన్నవాళ్లలాగ మన మాట వినరు. ఏం అఘాయిత్యం చేస్తుందో అని భయంగా ఉంది.

పేర—ఆఁ మరేమీ భయంలేదు. అందరూ అలాగే ఉంటారు (తనలో) యీ వెర్రిమొగాని కేలాగో సున్నపెడితే, లేకపోతే వీడు చదువుకున్న భార్యతో వేగగలడా!

(దుర్గాంబ యేడుస్తూ ప్రవేశం)

దుర్గ—అయ్యో! అన్నయ్యా! కొంపమునిగిపోయిందిరా బాబు. యింకేముంది. (అని చేతనున్న మూటతో క్రింద చతికిలబడును)

గోపా—(తత్తరపాటుతో) యేమి యేమిటి? అంతతొందరగా యేడుస్తూ వచ్చేవేం? చవితినాడు ముహూర్తం నిశ్చయంచేసానని యిప్పుడే నీకు త్తరం వ్రాయిద్దామనుకొన్నాను.

దుర్గ—యింకేమి చవితిరా బాబూ! సర్వనాశనమయిపోయింది.

పేర—ఏమంటోయి దుర్గాంబగారూ! కొంచం స్థిమితపడి జరిగిన సంగతేమిటో చెప్పండి.

గోపా—చెప్పమ్మా, చెప్పు.

దుర్గ—అర్ధరాత్రివేళ మీబావను, యిందిరను యెవరో ఎత్తుకుపోయార్రా బాబూ! ఉన్నదంతా దోచుకుపోయారురా తండ్రీ!

గోపా—ఏమిటి! బావను, యిందిరను, ఎత్తుకొనిపోయేరూ? యీ సంగతి జరగ్గానే నాకు తెలియపరచలేదేమి? యింతకూ యెవరిపనంటావిది?

దుర్గ—ఆ ప్రభాకరంపనే అయివుంటుంది. అందుచేతనే వాడిని పోలీసుల కప్పగించమని యీవిషయంలో జాగ్రత్తగా పని చేయమని సురేష్కంతా పోగా మిగిలినడబ్బుకూడా యిచ్చి యిలా వచ్చేను.

పేర—ఎన్నాళ్ళయిందమ్మా యిదిజరిగి ?

దుర్గ—ఒకవారం రోజులక్రితం నాయనా !

గోపా—హారి హారి. ఎంతపని జరిగింది. ఉన్నడబ్బంతా తగులబడి పోయిందన్నమాట ? చాలా చిత్రంగావుందే !

పేర—అయితే ప్రభాకరమింతదారుణానికి పూనుకోవలసిన అగత్యమే మొచ్చింది ?

దుర్గ—ఏముందినాయనా ! ధనాశ. యిందిరను తనకు దక్కనీయకుండా చేస్తానని.

గోపా—ఎంత ఘోరం జరిగింది.

దుర్గ—యింకనాకు దిక్కెవ్వరురా తండ్రీ ! నాకేదిదారి నేనెలా బ్రతకను ?

పేర—ఏమండోయి దుర్గమ్మగారూ ! అయిపోయినదానికి విచారిస్తే యేమిలాభం ? ఊరుకోండి.

దుర్గ—యేం ఊరుకోను బాబూ ! నాఖర్మమిలా ఉంది. నాపిల్లేమయిందో బాబూ అయ్యో !

గోపా—అమ్మాయి ఊరుకో నెమ్మదిమీద సంగతంతా చెబుదువు కాని. తర్వాతెంతఖర్చయినాసరే ! యీవిషయంలో నేను గట్టిప్రయత్నం చేస్తాను. ముందు నీవువెళ్ళి భోజనంచెయ్యి. ప్రయాణంవల్ల అలసివుంటావు.

దుర్గ—భోజనంవొద్దు. యేమీవొద్దు. అయ్యో నాకేమీ తోచడం లేదన్నయ్యా !

గోపా—భోజనం వద్దంటె యెలాగ ? నేనీవిషయంలో నాశాయశక్తులా ప్రయత్నం చేస్తానన్నానుగా ! వెళ్ళు. భోజనంచెయ్యి.

వేర—అప్పుడమ్మా, వెళ్ళిరండి. బాబుగారమ్మాయిని వెదికించి అప్పగిస్తానన్నారుకదూ. లేనాడి విచారించకండి.

(దుర్గాంబ బలవంతముమీద విచారముతో నిష్క్రమించును)

గోపా—వేరయ్యా ! యెంతపని జరిగింది. యిదంతా ఆమూలచదువు మహాత్మ్యమేసుమా !

వేర—అదికాదు బాబూ ! విధివ్రాత.

గోపా—సరేగాని. మనమనుకున్న ముహూర్తం వృధాగా పోకూడదు. ఆదామోదర్రావుగారి సంబంధము settle చేసెయ్యి.

వేర—(తనలో) ఆరి ! నీపొట్టపొడిచివేయ. చెల్లెలంత విచారంలో ఉన్నా పెళ్ళిసంగతి వదల్లేదు. (పైకి) అదెంతపనండి. మరి డబ్బుమాట.

గోపా—వారిష్టప్రకారమే యిద్దాం. మనవసరం.

వేర—ఆ ! వల్లోపడ్డాడు. యిదే మంచిసమయం. వచ్చినదంతా రాబట్టుకోవాలి. (పైకి) కాని పంతులుగారూ ! వాళ్ళాముహూర్తానికి తూగగలరో లేదో ?

గోపా—తూగలేకపోతే ఉభయఖర్చులు మనమే పెట్టుకుందాం.

వేర—యింకేటు ! అయితే అంతా settle అయిందన్నమాటే.

మీరు ఆవెయ్యిరూపాయలు, ఉభయపక్షాలపెండ్లి ఖర్చులు పదిహేనువందలు, మొత్తం రెండువేల అయిదువందలురూపాయ లివ్వడమే తరవాయి.

గోపా—అమ్మబాబో! రెండువేలయిదువందలే.

వేర—బాబూ ! మీరూ అలాగంటే యెలా చెప్పండి. యిందులో యేదితప్పుతుంది. వాళ్ళకివ్వవలసిన రు 1000 లు తప్పవుకదా! జమీందారులు పెళ్ళిచేసుకుంటూ, యిరుపక్షములపెండ్లిఖర్చుల క్రింద మొత్తం పదిహేను వందలైనా లేకపోతే బాగుంటుందా ! యీ war days లో అన్నదానానికే అవుతుందంటాను. బాగా ఆలోచించుకోండి.

గోపా—అయితే! తక్క వకాదంటావా ?

పేర—మీయిష్టం.

గోపా—సరే. అలాగేచేద్దాం. మనఅవసరం.

పేర—చిత్తం. చిత్తం. మరినామాట?

గోపా—నీవెక్కడికి పోతావు. నేనెక్కడికి పోతాను. మొదటపెండ్లి కానియ్యి.

పేర—అలాగేలెండి. యీమధ్యను ఒకరిదగ్గర రు 500 లు బదులు తీసుకొచ్చేను. వాళ్లు అవసరం వచ్చిందని పీకిమీద కూర్చు న్నారు. వాళ్ళబాధ పడలేకుండా వున్నాను. ఆఅయిదువందలు కూడా యిప్పిస్తే నన్ను రక్షించినవా రవుతారు.

గోపా—ఏమిటీ! నీ కయిదువంద లే.

పేర—యేదో తమదయ చూడండీ! నామీదయెంతో బాధ్యత పెట్టేరు. పెర్మిట్లులేకుండా బియ్యంసంపాదించాలి. ఎ. ఆర్. పి. వారిని ఆశ్రయించి కిర్సనాయిలు సంపాదించాలి. పందిళ్ళు వేయించాలి. తెగతినడానికి, వచ్చేబంధువులకి మర్యాద చేయాలి. అదిగాక నావంటి పేదవాడ్ని, పిల్లలుగలవాడిని తమబోటి శ్రీమంతులు కనిపెట్టకపోతే బ్రతగ్గలమా!

గోపా—నీ అయిదువందలు తరువాతిస్తానులే. ముందు రెండువేల అయిదువందలు తీసుకో.

పేర—అబ్బే! అలాగంటేకాదు. మొత్తం రు 3000 లు యిచ్చిననాడే పెళ్ళిజరుగుతుంది.

గోపా—గొప్పగొడవే వచ్చిందే? సరేలే. పట్టుకొస్తానుండు.

(లోనికి బోవును)

పేర—భేష్! గేలాముకు తగులుకుంది చేప. యిటువంటివాళ్ళ కిలాగా అవాలి. ముష్టాడికైనా కానీ యిచ్చిన పాపాన్నిపోయేడూ?

లుద్ధాగ్రేసరచక్రవర్తి పెళ్ళంటే అతినమ్మకంగా మూడు సంచు లిస్తున్నాడు. యీ పేరయ్య వీడికి తగిన పెళ్ళి చేయిస్తాడు. యీ దెబ్బతో ముసలిపీనుగలందరికీ ఉండే పెళ్లిసరదాతీరాలి మంచి నీతిపాఠము నేర్పుతా!

(గోపాలం డబ్బుతో ప్రవేశించి)

గోపా—యిదిగో! మూడు వేలు నమ్మకంగా యిస్తున్నాను. పెళ్ళి చవితి నాడు తప్పకుండా జరగాలిసుమా! జాగ్రత్తగా లెక్కపెట్టు. (అని నోట్లు చేతికిచ్చును)

పేర—(లెక్కపెట్టుచు) నమ్మకంగా పెళ్లి చేయిస్తానండి. మీకా సందేహ మక్కరలేదు

గోపా—ఉన్నాయా! సరిగ్గా!

పేర—ఆఁ

గోపా—మళ్ళా చూడు.

పేర—ఉన్నాయండి సరేగాని పంతులుగారూ! పెళ్ళిప్రయత్నమంటే చిల్లరలేకుండా అవదు. అందుచేత ఏదైనా కొంచెం చిల్లరిప్పించండి.

గోపా—నేనెక్కడతేనోయి చిల్లర. కొట్టుమీదకి రూపాయనోట్టు కెళ్ళి పదణాలు సామానుకొని మిగతాది యిమ్మంటే చిల్లర లేదంటాడు. కాతాకొట్టుమీదికి పోయి సెట్టిగారూ! రూపాయి చిల్లరివ్వండని యెప్పుడెళ్ళినా, 'వాళ్ళ అబ్బాయి పెళ్ళనో, అమ్మాయి సమర్తనో, ఏదో వంకపెట్టి, కాళీగళ్ళాపెట్టి చూపిస్తాడు' యింకపైగా యెక్కడైనాసంపాదిద్దామంటే రూపాయి కణాలు, బేడలు, పావలాలు, మారక మడుగుతారు. పోనీ గవర్నమెంటు బ్యాంకి కెడితే అక్కడ షరాబులు చేసేమోసం చెప్పనక్కరనేలేదు. యింకెలా చచ్చేది. అందుచేత ఎక్కే గుమ్మం, దిగేగుమ్మంకాబట్టి, ఆ బాధేదో నువ్వేపడుదూ?

పేర—సరిసరి. ఆ బాధ్యత కూడా నా మీదే పెట్టేదు.

గోపా—చూడు. పేరయ్యా పెద్దవాణ్ని, చాదస్తం యెక్కువ. అందు చేత రు 3000 లు పుచ్చుకొన్నట్లుగా చిన్న చీటీ యిద్దూ.

పేర—(లోన) ఆరి పిడుగా, డబ్బాగాకు మోత కాపీన్యమో! (పైకి) ఏమంటారోయి. నా కూరికే యిస్తున్నట్లంత నమ్మకం లేకుండా చీటీ యిమ్మంటారేమిటండి. యిష్టముంటె యివ్వండి లేకపోతే యిదిగో తీసికోండి.

గోపా—ఆ. ఆ. నమ్మకంలేక కాదు. యెందుకైనా మంచిదికదా అని అడిగాను. నీసంగతి నాకు తెలియదూ?

పేర—చిత్తం. శలవు.

గోపా—వెళ్ళిరా, డబ్బు జాగ్రత్త. తప్పకుండా అనుకొన్నపని నెరవేరాలి.

పేర—ఆ. డబ్బు జాగ్రత్తగానే ఉంటుందండి. శలవు.

గోపా—మంచిది. నాకూ సంధ్యావందనానికి వేళయింది. వెళ్ళాలి.

(నిష్క్రమించును)

పేర—యింక నీ బ్రతుకు సంధ్యావందనాలతోనే సరిపెడుదువుకాని, ముసలాడికి పెళ్లికావాలేం. యీమూడు వేలతోను పెండ్లిసరదా తీరుతుంది ముండాకొడుకికి. యింక యీపేరయ్య మళ్ళా ఊళ్ళో కనబడితేగా! కుక్కకాటుకి చెప్పుదెబ్బ. పిసినిగొట్టుకింతేశాస్తి.

(నిష్క్రమించును)

(తెరపడును)

నాలుగవ రంగము.

ప్రదేశము : చావడి.

ప్రవేశము : యిందిర, ప్రభాకరం

యింది—(పాడుకొనుచు, లేసు అల్లుకొనుచుండును)

పరమేశ్వరా! ఆ దుర్మార్గులబారినుండి తప్పించుకొని నా ప్రియునిగలసికొంటినని సంతసించుచుండ మరల నీ దుస్థితియేమి?

నానాథు డెంత ప్రయత్నించిన నుద్యోగము లభించుటలేదు గదా ? ముందుగతి యేమగునో ?

ప్రభా—(విచారవదనముతో ప్రవేశించి) ఆహా ! ధర్మమార్గాను వర్తులై బలపరాక్రమములచే విజృంభించిన మహారాజులను, రామదాసాది భక్తాగ్రగణ్యులను కాళిదాసాది మహాకవులను గని, సర్వసంపదలకు పుట్టినిల్లై, దేశదేశముల ఖ్యాతిగడించిన యీ భారతభూమి నేడు..........

సీ. ఎంఏలు, బియ్యేలు ♦ యింపుగ జదివియు
జ్ఞానంబు లేనట్టి ♦ జడులతోడ
మద్యపానంబను ♦ మహామారి దాసులై
సర్వంబు గోల్పోవు ♦ జనులతోడ
వ్యభిచారమన్ వ్యస ♦ నాదులఁ దగిలియు
నయము పరితపించు ♦ నరులతోడ
పంటబోయినగూడ ♦ బన్నుల డెమ్మంచు
రైతుల వేధించు ♦ రాజుతోడ

గీ. హంతకులతోడ జారచో ♦ రాది బనుల
నాచరించు జనులతోడ ♦ యనృతసాక్ష్య
మొసగు లంచగొండులతోడ ♦ ఓహో ! నేడు
భరత భూమి నిక్కము నిండె ♦ పాతకులతో !

ఛీ ! ప్రపంచమంతటా ఏమూల చూసినా మోసమే. అంతా మోసం. (కూర్చుండును. ఇందిర దగ్గఱకువచ్చి కూర్చుండును)

ఇంది—బావా! ఏమి? మరల నేమిజరిగినది! నీవదనమంత వాడియున్న దేమి ?

ప్రభా—ఇందిరా! విచారముకాక, నాకు సంతోష మెక్కడిది? B.A. ప్యాసయి, చివరకు రు 10 లు ఉద్యోగమైన సంపాదించలేక పోతున్నాను. పాడుబ్రతుకు.

ఇందిర—‘ఉద్యోగ మిస్తాను, రు 500 లు తీసికొని రమ్మన్నాడని పట్టు కొనివెళ్ళేవుకదా ? ఏమయింది ?

ప్రభా—ఏమయింది. ఆ రు 500 లు తీసుకొన్నాడు. మళ్ళా ఆమనిషి అయిపులేడు. Enquiry చేస్తే వూరువిడచి వెళ్ళిపోయాడని చెప్పేరు.

ఇందిర—అయ్యో. ఎంతమోసం జరిగింది. అయితే యీ రు 500 లు కూడా గంగపాలేయన్నమాట.

ప్రభా—ఇందిరా ! యిదంతా నాప్రారబ్ధము. యింత నిష్ప్రయోజకుడ నగుదునని కలలోకూడ తలంచలేదు. నీవానాడు సురేష్‌కు కన్పడకుండా దాచిన, నీవంటిమీద వస్తువులతో యింతవఱకూ కాలము గడిపేము. యీ ఆఱునెలలూ ఉద్యోగము కొఱకనేక ప్రయత్నాలు చేసాను. కాని యే అధికారివద్దకు పోయినా—

సీ. వేనవేల్ లంచముల్ ♦ విరజల్లినన్ వేళ
నిసి లేదనిపలుకు ♦ నీచుడొకడు
కుటిలవృత్తి వహించి ♦ కూళయగుచు వెల
యాంధ్ర దార్ఛ్యమనెడి ♦ యధము డొకడు
నీవె ఘనుడవంచు ♦ భావమలరపల్క
నుద్యోగమిడెడి య ♦ యోగ్యు డొకడు
మానాభిమానముల్ ♦ మాని తనదు సేవ
జేయు మంచనియెడి ♦ జెడు డొకండు
గీ. బ్రాహ్మణుల కొనగూడునె ♦ బనులటన్న
దార్ఙ్యము దెలుపు మాత పి ♦ ద్రోహి యొకడు
నుండ నధికారు లిట్టివా ♦ రుర్విలోన
జాబు దొరుకునే ? మన కౌర ! ♦ శ్రమమెగాని !

ఇంది—నిజమే. ఏమూల చూసినా ధనాశ, మోసము, మద్యపానము, వ్యభిచారము, నిరుద్యోగస్థితి. అబ్బబ్బ! అన్ని దురాచారాలు తాండవమాడుచున్నాయికదా! అందు లోనూ యీ మద్రాసు నగర మన్నిటికి ప్రసిద్ధి కెక్కినది.

ప్రభా—మద్రాసునగరమేకాదు. ప్రపంచమంతటా యింతే.

ఇంది—అవును. వినాశకాలము దాపురించబట్టే యింత అనాచారము ప్రబలిపోయింది.

ప్రభా—అదటుంచు ఇందిరా! నాకింతవఱ కుద్యోగము దొరకలేదు కదా! యిక ముందు మన పొట్టపోషించుకోవడ మెలాగో తోచడంలేదు.

ఇంది—వెఱ్ఱివాడా! విచారించి మనమేమిచేయగలము. ఆ సర్వేశ్వరు డేమి చేయదలంచుకొన్నాడో అదవకతప్పదు.

ప్రభా—ఇందిరా! నావంటి నిర్భాగ్యునితో నేల వచ్చితివి? నీ తల్లి చెప్పినట్లు విని నీమామను పెండ్లియాడిన నెంత సౌఖ్య మనుభవించెడిదానవోకదా! యీ నిర్భాగ్యుని గట్టికొని నీ వెన్ని కష్టములు పడవలసివచ్చునో!

ఇంది—బావా! నేడిట్లు మాట్లాడుచున్నావేమి? నన్ను పరీక్షింప దలచుచున్నావా? నీవేనా సర్వస్వమని నమ్మియున్న నన్నిట్లన దగునా? నా హృదయము నీ కిదివరకే సమర్పింపఁ బడినది. కష్టమైనను సుఖమైనను నీతోడిదేనాకు. (అని దగ్గరగాచేరును)

ప్రభా—(సంతోషము తో) ఇందిరా! నీ ప్రేమెంత యద్వితీయమైనది. అంటుచేతనే ప్రేమమూర్తియైన భగవంతుడు తిరిగి మనిద్దరిని చేర్చినాడు.

ఇంది—ప్రభాకరా! మరచితిని. మన జంట గలపినవాడు వీరన్న సుమా! అతఁడు మనకు మహోపకారము చేసినాడు. చిర స్మరణీయుడు.

ప్రభా—అవును. ఆనాడు నీయుత్తరము పోలీసులకు జూపించి, వాని నొప్పగింతునని నేను పోబోవుచుండగా నన్నాపి తానే ఆపనం

తయు ఆనాడే చేయుదు ననియు, నన్ను వేళకు కోటవద్దకు రమ్మనియు చెప్పిపోయినాడు. యీపాటికి వారల నొ ప్పగించియే యుండును. మన మింకొక్క క్షణ మక్కడుంటే సర్వము మన కళ్లార చూసి యుందుమేకదా !

ఇంది—చూచుట కేమున్నది. వారు బంధింపబడుదురు. దానివలన మన కేమి లాభము, వెంటనే తిరిగి మాయమ్మను కలసుకొన వలసియుండును. నాన్న గారుకూడా లేరుకదా ! అందుచే ఆమె నిర్భయముగా మామను పెండ్లియాడమని నిర్బంధించి మన ప్రేమ కంతరాయము కల్గించును.

ప్రభా—అబ్బ ! ఇందిరా ! ఎంతదూరాలోచన చేసేవు. యిక మన ప్రేమ కంతరాయము కల్గించువాడా భగవంతుడు తప్ప యిం కెవ్వరూ లేరు ?

ఇంది—బావా ! ఆపరమేశ్వరుడు ప్రేమమూర్తి. ఆతడుగూడ మన ప్రేమ కంతరాయము కల్గించడు.

ప్రభా—కాని ! యిందిరా ! యికముందా భగవంతుడీ ప్రేమజీవుల నెన్ని కష్టపరంపరల పాలుచేయునో కదా ! ఎంతప్రయత్నించినా యుద్యోగము దొరకలేదు కదా ! నేను భిక్షమెత్తుకొనియైనా, పొట్టపోషించుకుందును. కాని, అతిసుకుమారివైన నీవు నాతో యెన్నికష్టములు పడవలసివచ్చునో యని చాల విచారించు చున్నాను.

ఇంది—బావా ! విచారించకు. మనసారా వరించినవానితో కలసి భిక్షమెత్తుకొనినను, సుఖముగానే యుందును. ఎల్లప్పుడు నిన్ననుసరింపవలసినదాననే.

ప్రభా—ఆహా ! పరమేశ్వరా ! యిట్టి సాధ్వీశిరోమణిని చేకూర్చినందు లకు నీకివే శతసహస్ర వందనములు.

ఇంది—బావా ! సర్వమునకూ సర్వేశ్వరుడే కారణభూతుడు. అతని పై సార [illegible]యంతము. [illegible] పోదు)

మేనరికం

చతుర్థాంకము

మొదటి రంగము

ప్రదేశము : గోపీచంద్ గృహము.

ప్రవేశము : గోపీచంద్, సురేష్, శ్యామల, వీరన్న.

సురే—శేఠ్‌జీ! మీరు చేసిన మహోపకారానికి నేనెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఆదుర్మార్గుడు నన్నలా చేసినప్పుడు మీరు వచ్చి తగిన శ్రద్ధతీసుకొని, మంచిడాక్టరు నేర్పాటుచేసి, తిరిగి నాప్రాణాలు నిలబెట్టేరు.

గోపీ—హెంత సెప్పేరు మీరు. మీకు మేమ్ చేసినా ఉపకారం లెక్క చేయవల్సిందికాదు.

వీర—బాఁ మోయ్యి! శేఠ్ గారూ మీకూరికే ఉపకారం సెయ్యలేద. కాబోయే అల్లుడిగారికి ఆమాత్రం సెయ్యకపోతే అమ్మాయిగారికి కోపంరాదంటయ్యా బాబూ!

గోపీ—నిజం అంతా సత్తెం. మాదీ బేఠీ మిమ్మల్ని బళ్లోచూసినప్పటినుంచి మీరుతప్ప హొకర్ని పెళ్లిచేసుకోనని సెప్పింది. అందుచేత యింత సేయవలసి వొచ్చింది.

సురే—శ్యామలా! అనేకసార్లు త్రాగివచ్చి నిన్ననరానిమాట్లన్నాను. కొట్టేసుకూడా. అవన్నీతలచుకొంటే నాగుండె నీరయిపోతూంది. నన్ను క్షమించవూ శ్యామలా!

శ్యామ—సురేష్! నిన్ను నేను క్షమించుటయా! ఎంతమాట? అందర్నీ ఆభగవంతుడే క్షమిస్తాడు.

సురే—ఆహా ! నా పైశాచికకృత్యముల తలచుకొంటె, నాఒళ్ళు కంపమెత్తుతూంది. చిన్ననాడు చేరదీసిన మాధవరావును చంపేను. ప్రేమైకజీవులు ఇందిరా ప్రభాకరులను వేరుచేసాను. ఆహా !

వీర—బాబయ్యా ! మీ రింతచేయడానికి కారణంయేమిటిబాబయ్యా !

సురే—వీరన్నా ! దీనికంతకూ దుష్టసహవాసమే కారణం.

గోపీ—నిజం. ఆ శేఖరంగాడిక్కే సేహం చేసిందీయింత.

సురే—నిజమే. ఆతనితో స్నేహంచేసి, అన్నిదురలవాట్లకులోనై, చదువుకని మాధవరావుగారిచ్చేది బ్రాందీకి కర్చుపెడ్తూ, చదువుమానేసి, త్రాగుబోతునై, సహోదరివంటి యిందిరకై తంటాలుపడి, తిరస్కరింపబడి, ఆకోపముతో తండ్రివంటి మాధవరావునిజంపి, యిందిర నపహరించుకొనివచ్చి, ఆకుటుంబాన్నంతటిని, సర్వనాశనంచేసాను. కూకటివేళ్ళతో దోచుకొని దుర్గాంబననాథురాలిగాచేసి ఆమెను ప్రభాకరంనుండి వేరుచేసాను. వెంటనే దానికి ప్రతిఫలం అనుభవించేను.

శ్యామ—సురేష్ ! ఆ శేఖరం స్నేహంవొద్దని నేనెన్నిసార్లు చెప్పినా విన్నావా ? చివరకతనిగుణం కనబడిందా ?

వీర—బాబూ! నానిదంతా గయించే, మిమ్మల్ని ఆచంద్రశేఖరంగాడే పాడుచేసాడని అంతా ఆడిమీాద రిపోర్టుచేసాను. అందులో మిమ్మల్ని కలపలేదు.

సురే—నిజమే. నీవావిషయంలో నాకు చాలాహుపహారోపకారం చేసావు.

వీర—అదటుంచి బాబూ! మీాకా శేఖరంగాడి స్నేహం ఎలాదొరికింది బాబూ !

సురే—చంద్రశేఖరంది పల్లెటూరు. ఆతని తల్లిదండ్రులు శేఖరాన్ని పట్నవాసం చదువుకని పంపించేరు. అతనికక్కడ దుష్టస్నేహితులతోతిర్గి, అన్నిటిలోనూ ఆరితేరి, తల్లిదండ్రులు చదువుకని పంపించేది వాటికి ఖర్చుపెడుతూ చదువుకు స్వస్తిచెప్పేడు. ఆతడు నాకు School లో పరిచితుడైనాడు. అదిమొదలు

నన్నుకూడా భ్రష్టునిగాచేసి చివరకు మిత్రద్రోహానికే పూను
కొన్నాడు.

గోపీ—హెడ్మాస్టరుండాకొడుకు ఎంతాపనిచేశాడు. యిలాంటివెధ
వల్కి చదువుకి పాడుచేసేదానికి పడ్డీలుకుయిస్తే మంచిది.

వీర—నిజంబాబు. నిజం. చదువులనిసెప్పి యిప్పటోళ్ళందరూ యిలా
గే చేస్తున్నారు. యీళ్ళుపెద్దచదువులుచదివినా యేఉద్యోగం
లేక, చకుకుగా క్రాపింగుదువ్వి, గూండకట్లుకట్టుకొని, సిగరెట్టో
లేకపోతే బీడీయో అదీలేకపోతే చుట్టో......

గోపీ—అదీలేకపోతే Second hand చుట్టపీక.

వీర—ఏదీలేకపోతే అంతేనండి. ఏదోకాలుస్తూ ఎవడికొంప మాపు
దామాఅని ఆలోచిస్తుంటారు. యింటికాడమ్మా, బాబూ
పడేపాట్లీళ్ళకేమిటి తెలుస్తాయి.

శ్యామ—కాని వీరన్నా ! నీదయవలననే సురేష్ యీనాటికైనా
బాగుపడ్డాడు.

వీర—నాదయేంటమ్మా ! ఆభగవంతుడి దయ.

సురే—వీరన్నా ! నీవెవరో నాకర్థంకాకుండాఉంది. మేము మాధవ
రావుగారింట్లో కన్నంవేసిన మరునాడే మావద్ద ప్రవేశించి,
అతినమ్మకంగా ప్రవర్తించి, యిందిరను తప్పించడానికి [illegible]
రాన్ని పట్టించడానికి సిద్ధపడ్డావు. అసలు నీసంగతేమిటి ?

వీర—బాబయ్యా ! నాసంగతికేటుంది. దిక్కులేనోడిని. యింకా నా
సంగతి మీకు ముందు తెలుస్తుంది. ఆశేఖరంగాడన్నట్టుకొంటే
నేగాని, నాసంగతి తేల్దు.

శ్యామ—యింతకూ శేఖరం యెక్కడున్నాడో ?

సురే—శ్యామలా ! యింకా మిత్రద్రోహిసంగ[illegible] వీరన్నా! నీ
[illegible] టల్ [illegible]ట్టి చూస్తే యిందిరను ప్ర[illegible] సికుపోయుం
టాడని తెలుసూంది. ఆ విధముగా వారిని క[illegible] కొంతయుప

కారము చేసేవు. కాని ఆకుటుంబాన్నంతటనీ కలిపేవఱకూ నాకు మనశ్శాంతి లేదు. ఎలాగ ?

వీర—బాబూ ! యిప్పుడేటిసేద్దాం !

సురే—అదే నిన్ను చెప్పమంటూంట

శ్యామ—వారిని వెదకిస్తే సరి.

వీర—ఎక్కడున్నారని వెదుకుతాము ?

సురే—నాకొకనుంచి idea తట్టూంది. మనమీ వూళ్ళో యిలాగ ఊరికే కూర్చోడంకన్న దగ్గఱగానున్న మద్రాసునగరముచేరి, ఏదో వ్యాపారంపెట్టుకొని అక్కడఉంటూ, అక్కడనుండి పెద్ద పెద్ద Towns కి మనుష్యులను పంపించి వెదికించవచ్చును. Madras మంచి business centre కూడాను.

శ్యామ—అవును, యీ అభిప్రాయం బాగుంది.

వీర—(లోన) త్రోవలోనికి వస్తున్నాడు. పైకి) అంతేబాబంతే.

సురే—శేఠ్ గారూ ! మీరేమంటారు.

గోపీ—ఏమంటాామ్. మాకు సుతలాం నచ్చలేదు అంటాామ్.

సురే—ఎందుచేత ?

గోపీ—యిక్డ వడ్డీవ్యాపారం వొదులుకొని, హెక్డకోపోయీ హెధ్వ ఏపారం చేస్తానంటావు వొద్దు. యిక్డే ఉందాం.

సురే—శేఠ్ గారూ ! నామాట వినండి. యీవడ్డీవ్యాపారముచాలా అన్యాయమైనది. మానెయ్యండి. మీకింతకన్న ఎక్కువలాభం, నేనితర వ్యాపారములో చూపిస్తాగా !

శ్యామ—నాన్నగారూ ! నిజమేనండి. సురేష్ చెప్పినట్లు చేయండి.

వీర—బాబూ ! అలాచేయండి. చాలామంచిది.

సురే—::: మంది చెబుతున్నా మీరు పెడచెవిని పెట్టడం భావ్యం కాదు.

గోపీ—(ఆలోచించి) యింతామంది చెప్తున్నారు. మంచిదీ, సరే. అలాగే చేయండి.

సురే—అయితే యీవేళే మద్రాసు ప్రయాణం.

గోపీ—అచ్ఛా! లేవండి. సురేష్ యిటురా! శ్యామలా? యిదరావు రే. (అని యిరువురను ఎదురుగా నిల చుండబెట్టి) అబ్బాయి!

వీర—కాదు బాబూ. అల్లుడు.

గోపీ—ఆ. అదే. అల్లూడ్ నిన్ను మా బేఠీ మనసారా ప్రేమచేసి యింతకష్టపడి దారీలోకి తీసుకు వచ్చింది. నాకూ యింకా ఎవరూలేరు. యీ ఉన్నపైసా అంతా నీదే. మీరు సుఖంగా ఉండి యీ డబ్బుతో జాగ్రతగా నీకూ యిష్టం వొచ్చినా వ్యాపారం చేసుకో. యింక నాకూ దేనికి సంబంధంలేదు. పెద్దాకాలం అయింది. సుఖంగా కాలం గడపడానికి నిశ్చయం చేసుకొన్నాం. మీకోర్కె ప్రకారం, ఆ- ఉండు-అమ్మాయి! నీకు సురేష్ అంటే యిష్టమేకదూ ?

శ్యామ—ఆ. యిష్టమే.

గోపీ—సురేష్! నీకు మనికి బేఠీనీ పెళ్ళిచేసుకోవడం యిష్టమేనా?

శ్యామ—నాకు చాలా చాలా యిష్టం.

గోపీ—(సంతోషముతో) అచ్ఛా! అచ్ఛా! మీకు మీకూయిష్టం అయితే మాకూ యేమిటీకష్టం. మీ యిద్దర్ని మొగుడుపెళ్ళాం చేస్తున్నాం. (అని చేతులు కలుపును)

వీర—మా మంచిపనిచేసారు బాబూ!

గోపీ—వీరన్నా! రా! మనం ప్రయాణానికి అన్నీ సిద్ధం చేద్దాం.

వీర—పదండి మహారాజా! పానకంలోపుడకలాగ మనమెందు కికడ.

(గోపీచంద్, వీరన్న, నిష్క్రమింతురు)

సురే—(శ్యామలను చేరదీసి) శ్యామలా! నీ ప్రేమను గుర్తించుకో లేక యిన్నాళ్ళు అంధుడనై మనలేను. నేటికి నీవు ప్రణయ

సామ్రాజ్యంలో విజయపతాకం నాటేవు. అజ్ఞానతిమిరమును బాపిన అమరజ్యోతివి.

శ్యామ—సురేష్! నేటికి నాకోరిక ఫలించింది. కటిక చీకటిలో చంద్రోదయమైంది. నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది.

సురే—నిజమే. యీవేళ మనకు శుభదినం. అత్యంతానందదాయక మైనదినం. ఏదీ ఒక్క ముద్దు.

(తెర పడును)

రెండవరంగము.

ప్రదేశం : రాజబాట.

ప్రవేశం : యిందిరా ప్రభాకరులు, భిక్షుక వేషముతో పాడుచూ

ప్రభా—(ఆగి) మహాశయులారా! క్షుద్బాధచే తపించుచున్న యీ దీనుల మొరాలకింపరా? అయ్యయో! నాల్గుదినములనుండి పట్టెడన్నమైన లేదే! కనికరించరా! (మరల పాడుచూ నిష్క్రమింతురు)

(తెర యెత్తగా మరియొక వీధి కనబడును. మరల యిందిరా ప్రభాకరులు ప్రవేశింతురు)

ప్రభా—(కొం[illegible] ము నడచి) అక్కటా! ఎంత [illegible]రము నడచి నను [illegible] బళ్ళైన లభించుటలేదే? ఛీ! పాడుబ్రతుకు ఎంత నికృష్టమైనది. సిగ్గువిడచి చేయి జూచినను ఆదరించు వారు లేరయ్యెగదా!

ఇంది—బావా! విచారించకు. ముందుకునడు. ఆవీధినగూడ చూతము.

(మరల [illegible]డుచూ కొంచెము ముందుకు నడచుచున్నారు.

[illegible]లశేఖరం, మారువేషముతో ప్రవేశించి, కొంతదూరము నడచి, [illegible]కస్స ఆగి, ఇందిరను జూచి, నిదానించి)

శేఖ——అరే! ఇందిరా ప్రభాకరులవలె నున్నారే! (నిదానించి) ఆ. వారే. సరే. యిదే సమయము నేను చంద్రశేఖరం నని వీరికి తెలియదు. వీరి కిప్పుడు మంచి టోకరా యీయాలి. యింది రను చేరదీయాలి. (సమీపించుచు)

ప్రభా——(నమస్కరించి) మహాశయా! యీదీనుల కనికరింపుడు.

శేఖ——(కనికరము నటించుచు) యిదిగో! తీసుకో. (అని రు 5 లు నోటిచ్చును)

ప్రభా——మహాత్మా! తాము శ్రీమంతులయ్యు నింతటి ఉదారస్వభావు లగుట నాయదృష్టము. నావంటి నిరుపేదవానికి మీరొనర్చిన సహాయమునకు భగవంతుడు మెచ్చుగాక!

శేఖ——(మీసము దువ్వుచూ, యిందిరవంక జూచుచు) మిమ్ములను చూడగనే నాకు జాలికల్గుచున్నది. గొప్పయింటి బిడ్డలవలె గన్పడుచున్నారు. మీ చరిత్ర నే వినవచ్చునా?

ప్రభా——మహాత్మా! తామనుకొనినట్లు మేము శ్రీమంతులబిడ్డలమే. కాలకర్మవశమున నిట్లైతిమి. మాచరిత్ర వినినవారికి కూడా పాపము సంభవించును.

శేఖ——నీవు చదువుకొనినవానివలె నున్నావే.

ప్రభా——ఆ! అన్నియు వెలిగించిన ముఖమే యిది.

శేఖ——అయ్యో! పాపం. యీపిల్లనీభార్య అనుకొందును.

ప్రభా——చిత్తము.

శేఖ——పేరు తెలిసికొనవచ్చునా!

ప్రభా——ఇందిర.

శేఖ——(తనలో) అనుమానము తీరిపోయింది. యింక నాటకమున కుపోద్ఘాతము ప్రారంభించాలి. (పైకి) వెర్రివాడా! ఎంతపని చేస్తున్నావోయి! నీవు కష్టపడుచున్నదేగాక, కుసుమకోమలి యగు యీకాంతను గూడ నిష్కారణముగా కష్టములపాలు

చేయుచున్నావే. చూడు ఆమె పాదములెట్లు బొబ్బలెక్కినవో మోమెట్లు కందిపోయినదో అయ్యయ్యో!

ప్రభా—మహాశయా! ఏమిచేయుదుము. యిది నుదుటివ్రాత. దాని నుల్లంఘింప మా తరమా?

శేఖ—మిమ్మల్ని చూస్తే నాకడుపు తరుక్కుపోవుచున్నది. మీరు సుఖపడడానికి నేనొక యుపాయం చెబుతాను వింటారా?

ప్రభా—తప్పక.

శేఖ—నేనెవరినో తెలియకపోవచ్చు.

ప్రభా—తెలిసికొన అవసరమువచ్చినచో, నీలుగుచో తెలియచేయుడు.

శేఖ—నాపేరు జగద్విదితము. ఆసేతుహిమాచలపర్యంతము అంటె from North Pole to south Pole. నన్నెరుగుదురు. ప్రతీకాఫీహోటల్లోను, ప్రతీకిల్లీషాపులోను, ప్రతీబోగందానింట్లో, ప్రతీబ్రాందీకొట్టువద్దా, ప్రతిబ్రాకెటు కంపెనీదగ్గర, వేస్టేల, పిపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతము నాఫొటోలున్నాయి. నేను బయల్దేరానంటే వెనకాల అనేకవేలమంది పడ్తారు నన్ను చూడటానికి. సంసారిదగ్గరనుంచి సానివరకూ నన్నే కోరుతూ ఉంటారు.

ప్రభా—ఆహా! అలాగా! తమ నామధేయము.

శేఖ—మిస్టర్ 'చంద్రం'.

ప్రభా—క్రొత్తపేరులాగుందే?

శేఖ—అబ్బబ్బే! నన్నా బాలగోపాలం యెరుగుదురు. నేనీమధ్యనే 'యెడారి పోరంబోకులు', 'లోలకులపిల్ల' మొదలైన ఫిల్ములు డైరెక్టుచేసాను. నాపేరు పేపర్లోకూడ పడింది.

ప్రభా—ఇంతకూ మీరు ఫిల్ముడైరక్టరా?

శేఖ—మరే! నాచేతిలో తయారయినదే Star అయినా సరే చెడిపోయిందనిపించండి. రాళ్లైనా stars గా తయారు

చేస్తాను. నేనందరి డైరక్టర్లవంటివాడనుకాను. ప్రొడ్యూసర్లని దగాచేయడం, female పాత్రధారిణిలను పాడుచేయడం, మొదలైన దొంగవేషాలేవీ నాదగ్గరలేవు. గోచీపెట్టుకోవడమైనా చేతగాని పాకీవాడిని, దొమ్మరివాడిని, త్రాగుబోతుని యాక్టర్లగాపెట్టి ఫిల్ముతీసేవాడిని కాను.

ప్రభా—యింతకూ తమరు శెలవిచ్చేదేమిటి ?

శేఖ—ఈఅమ్మాయి అందానికి మన ప్రస్తుత ఆంధ్రతారలెవ్వరు సరిపోరు. పాటకూ తమిళతారలను, ఆంధ్రతారలను కూడా సొడ్డెటుతుంది. యిటువంటి రత్నాన్నిలా దాచిఉంచడంకంటె, నలుగురిలో పెడితే మంచిదని నాఊహ.

ప్రభా—మహాశయా! మాకీ సినిమాప్రపంచములో ఉండడం యిష్టం లేదు. క్షమించండి.

శేఖ—ఓయి! వెర్రివాడా ఆలోచించుకోకుండా మాట్లాడుచున్నావు. యీమెను తయారుచేసి, ప్రస్తుతం పేరులోఉన్న actress నందరినీ down చేసేద్దాము. యిడిగో! మీకు కావలసినంత డబ్బిస్తాను. త్వరలో నేను "మోసం" అనే ఫిల్ముతీయబోతున్నాను. అందులో యీమెను heroine గా వేయిస్తాను.

ప్రభా—అయ్యా! మీఫిల్ముపేరు వినడంతోనే మీప్రజ్ఞ తెలుస్తూంది. మమ్మల్నీ అగౌరవప్రపంచములో దింపకండి.

శేఖ—ఎంతమాటన్నావు ? అగౌరవమా ? సినీమాలోచేరినంత మాత్రాన అగౌరవమా? ఎంతమంది గౌరవనీయులు, విద్యాధికులు సినీమాతారలుగా లేరూ ?

ప్రభా—అయ్యా! ఫిల్ము డైరక్టర్లందరూ మాట్లాడే తీరేయిది. తాడిచెట్టు మొదల్లో కూచోపెడతామని అరచేతస్వర్గము చూపిస్తామని అంటారు.

శేఖ—యింకా ఆమాటలే మాట్లాడేవు. నేనందరి డైరక్టర్లవంటివాడనుకాను. కొన్నాళ్ళు నాతోఉంటే నాసంగతి మీకే తెలుస్తుంది.

ఇంది—బావా! పోనీ యీసంగతికూడా యేమిటోచూద్దాం. మనకు నచ్చితే ఉండొచ్చును. లేకపోతే మానెయ్యొచ్చును.

శేఖ—(తనలో) పిట్టవలలో పడుతూంది. (పైకి) నిజమే. మీాకేలోటూ చేయను. ఆమెకు రు 5000 లుకు Book చేస్తున్నాను. రేపే advance యిచ్చి agreement వ్రాయించుకుంటాను. యీదెబ్బతో డైరక్టరు 'చంద్రం' పేరు, మీాపేర్లుకూడ బయలు పడాలి. ఆ. నీకు కవిత్వమేమైనా వచ్చునా!

ప్రభా—ఏదో! పిచ్చివాగుడు వాగుతాను. స్కూలులో నేర్పిన ఛందస్సే. నేను వేరేగా దీనికోసం ప్రయత్నించలేదు. ఏమీా తోచనప్పుడేదో వ్రాసుకుంటూ, పెద్దలచేత అవి దిద్దించు కొంటూంటాను. నేను పెద్దకవినిగాను.

శేఖ—చాలోయి. ఆకవిత్వం చాలు. మన సినీమా రంగానికి. ఆ! యికనేమి? అయితే దానికోవేయి రూపాయలిస్తాను. వాక్సు ద్దయినా లేనివాళ్ళందరూ యాక్టర్లయి పేరులోకి వస్తుంటె యిన్నిఉన్న మీారు వీళ్ళందర్నీ కాలదన్నడం అబ్బురమా? ఊఁ, నడుమరి స్టూడియోకి.

ప్రభా—ఇందిరా! నీఅభిప్రాయమేమి?

ఇంది—బావా! మనప్రస్తుతావస్థ కలాచేయడం సమంజసమని తోస్తూంది. మనకేమైనా వ్యతిరేక మొచ్చిందంటే వెంటనే మానెయ్యొచ్చు.

ప్రభా—సరే. అయ్యా! అలాగే కానివ్వండి.

శేఖ—యిప్పటికి నీబుద్ధి తిరిగింది. యింక చూడువుగాని, 'చంద్రోం' గారి డైరక్షను. అదిగో ఆకనబడుచున్నదే మాస్టూడియో. అద్దాన్నం స్టూడియో. యిదిగో యిది దారి రండి. నావెంట (నడచుచు తనలో) అదృష్టజాతకుడను. అంతా unexpected సమావేశం. (ముందు డైరక్టరు నడచుచుండగా, వెనుక యిం దిరా, ప్రభాకరులు నడచుచుందురు)

ప్రభా—(నడచుచూ) పరమేశ్వరా! యీవిచిత్రసంఘటన మేల కల్గించితివో. పాలముంచిననూ నీటముంచిననూ నీవే శరణు

(అందరు నిష్క్రమింతురు)

(తెర పడును)

మూడవ రంగము

ప్రదేశము : గృహము

ప్రవేశము : గోపీచంద్, వీరన్న.

గోపీ—అరే! వీరన్నా! మనకు యివాళ కాలక్షేపం ఎట్లాగవోయి?

వీర—బాబయ్యా! కాలక్షేపం అవాలీఅంటే, సైడునో పిల్ల నెట్టుకొని నల్లగుఱ్ఱం వాకళ్ళు, తెల్లగుఱ్ఱం వాకళ్ళు ఎక్కి బీచికి సైకెళ్ళాలి.

గోపీ—యిప్డు పిల్ల ఎక్డవస్తుందివోయి!

వీర—అదే! మారాజా! వొచ్చినగొప్పచిక్కు. గెహచారం.

గోపీ—పోనీ. కంచెనీకి తీసుకొని వెళ్తే.

వీర—ఆరినాసామిరంగో! వాళ్ళనిపోషించడం బాబయ్యా!

గోపీ—అయితే ఏట్టా చేద్దాంవోయి.

వీర—మారాజా! మాపేటలో సందాలకూకుంటె రకరకాల పిల్లలొస్తారు. గడ్డట్టుకొని వాళ్లనిచూత్తే నాబళ్ళు గుమ్మాయిపోతాది. మారాజా!

గోపీ—తూ. గడ్డిమోసుకొనేవాల్కి అందం హెక్కుఉంటుంది.

వీర—మారాజా! అలాఅనకండి. మళ్ళీ పెళ్ళిచీర కట్టించి, కొప్పిలో మల్లిమొగ్గలుముడిచి, అందెలు కడియాలు తగిలించి, దాన్నప్డుడు చూడుసామీ. అపసరసే.

గోపీ—అరే. అపసరసాకాదు పప్పూసార్ అదికాదూ మంచిచీర కట్టుకుని, టాకూచేసి, తలుక్, తలుక్, లోలకులు తగిలించి,

టప్ టప్ మని నడుస్తుంటె దానికి మజాసెయ్యాలి. గడ్డికంపల వాళ్ళకి అందం ఎక్కువోయి. సేస్తే బోగందానికి మజా సెయ్యాలి.

వీర—స్వామీ! ఆళ్ళకున్న కండ యీబోగంవాళ్ళకుంటుందా? పెద్ద సిగచుట్టేసి, పువ్వులెట్టుకోగానేసరా! అప్పుడు ముక్కలా గుంటారు.

గోపీ—సరేగాని వీరన్నా! నీకు పెళ్ళాం ఉందివోయి?

వీర—ఉంది ఆళ్ళపుట్టింటికాడ.

గోపీ—మరి తీసుకురావేమి?

వీర—సామీ పెళ్ళిచేసుకోందే?

గోపీ—పెళ్ళిచేసుకోందే పెళ్ళాం ఎలాగ అయింది.

వీర—నవ్ చేసాను మారాజా.

గోపీ—నవ్ అంటె.

వీర—పేమ.

గోపీ—అచ్ఛా! అచ్ఛా! ప్రేమ.

వీర—అదే. అదె. యింకొన్నాళ్ళలో కలుసుకొంటా మావైపుని మారాజా!

గోపీ—ఇప్డు నీవు నేను ఒకటిలాగ ఉన్నాం.

వీర—మరే సామి.

గోపీ—అయితేనడు. యిద్దరం నల్లగుఱ్ఱం తెల్లగుఱ్ఱం ఎక్కి షైరువెళ్దాం.

వీర—అమ్మో! మనిద్దరం సైరెత్తే ఫలంలేదు. అక్కడికెళ్ళే సైరుకి ఆడాళ్ళు, మొగాళ్ళు ఉండాలి.

గోపీ—పోనీ మనం మొగాళ్ళు సైరువెళ్దాం.

వీర—సరే లెండి.

గోపీ—అయితే నల్లగుఱ్ఱం, తెల్లగుఱ్ఱం యెక్డ దొరుకుతాయివోయి.

వీర—యీ పేట చివర్లో పెద్దషాపుంది.

గోపీ—షాపూ ఉంది ఒక్కొ గుఱ్ఱం యెంతఉంటుంది?

వీర—మజానుబట్టి అణారకం కూడా ఉంది.

గోపీ—అరే అణాకి గుఱ్ఱం వొస్తాది. అయితే మాకు రెండు గుఱ్ఱాలు తీసుకురా. మనం యిద్దరం సైరువెడదాం. వాటికి దొడ్లో పాక వేయిద్దాం.

వీర—వాటికి వేరే పాక అక్కర్లేదు బాబూ. మీ పొట్టలో ఉంటా యవి.

గోపీ—అరే గుఱ్ఱాలు పొట్టలో ఉంటాయి. తమాసా సేస్తున్నావు వోయి.

వీర—(నవ్వుచు) సామీ క్షమించాలి నల్లగుఱ్ఱం అంటె సారా. తెల్లగుఱ్ఱం అంటె కల్లు.

గోపీ—అరే. ఎంత తమాషా చేసావూవోయి కల్లు సారా తాగి సైరువెళ్ళాలి ?

వీర—బాబూ క్షమించాలి వేళాకోళం చేసాను.

గోపీ—క్షమించేము. సైరూబద్దు. ఏమీాబద్దు. మంచిపాట పాడువోయి.

వీర—నాకేమీ పాటలు రావండి.

గోపీ—సినీమాపాటలు పాడువోయి.

వీర—నాకేమీ రావండి.

గోపీ—అరే నువ్వు యెప్డు సినీమాకి యెళ్లలేదురా ?

వీర—ఆ. యెళ్ళేనండోయి. ఒక్కసినీమాకి.

గోపీ—యింకాఏమి అందులో పాటపాడువోయి.

వీర—ఒక్కటే పాటొచ్చునండి.

గోపీ—ఆ. పాడు మరీ.

వీర—యినండి. (గొంతుక సవరించుకొని) ధిక్కారమును సైతునా ! ధిక్కారమును సైతునా !

(అని పాడుచూగోపీచంద్ పైకిపోవును. గోపీచంద్ గంతులువేయును)

వీర—(పాట ఆపి) ఏమండీ ! పాడమన్నారుకదూ !

గోపీ—అదేమి పాటవోయి ధబేయి ధబేయిమని ఐంది. (ప్రాణం తీసేవు.

వీర—యిది కంసులోరి పాటండి.

గోపీ—అరే అదీవొద్దు యింకొకటి పాడువోయి.

వీర—(ఆలాపన చేయును)

గోపీ—(సంతోషముతో) అద్దదీ. అద్దదీ. అబ్బా! అరే! వీరన్నా యీ పాటలో శృంగారం, గింగారం, చమక్ అంతా ఉండాలి బహుత్ కుషీగా ఉండాలి. ఆ పాడు రా.

వీర—అయితే వినండి. (వీరన్న పాడుచుండును. గోపీచంద్ గంతలిడుచుండును)

(సురేష్, శ్యామల ప్రవేశింతురు)

గోపీ—(చటాలున జూచి, వీరన్న నోరునొక్కి, సంతోషము నభినయించుచు) ఆవ్ బేటీ. ఆవ్.

శ్యామ—నాన్నగారి వేళ ఆంజనేయవతారం దాల్చినట్లున్నారే.

సురే—అంతా సరిపోయింది గాని తోకమాత్రం తక్కువైంది.

గోపీ—మస్కీ తోక గీక అంటావు. పాటవింటూంటె.

సురే—ఆపేసేరేం. కానివ్వండి.

గోపీ—అయిపోయింది పాట.

వీర—బాబూ మాబాగా డ్యాన్సు చేసేరండి.

గోపీ—ఉస్ ఊరుకోరా. (శ్యామలను చూచి) బేటీ! యెక్కడి కీ ప్రయాణం.

సురే—సినీమా కెడదామని.

గోపీ—వీరన్నా! మనం యెక్కడిక్కి వెళ్దాంవోయి.

వీర—గుఱ్ఱాలమీద బీచి కెడదాము.

గోపీ—అదుగో మళ్ళీగుఱ్ఱాం అంటావు.

వీర—లేదండి. (నోరు నొక్కుకొనుచు)

శ్యామ—ముందు బీచి కెళ్ళి అక్కడనుంచి అలా సినిమా కెడతామండి.

గోపీ—అచ్ఛా! బేటీ! అచ్ఛా! నడు. నేను మీతో వస్తాను నడు.

సురే—అచ్ఛా! మహారాజ్ దయచేయిండి.

శ్యామ—రండి టైమైపోతూంది. (అందరూ బయలు దేరుదురు.)

వీర—బాబయ్యా ! నానలాగ ఫిలుముకంపెనీల కేసెళ్లొత్తాను.

గోపీ—అరె. అక్కడికి ఎందుకురే. మజా ఉందా అక్డ.

వీర—అదికాదుసామీ. అక్కడ ఎవరో 'చంద్రం' గారంట డిరకటే రంట ఆయనో మొగోడిని, ఆడదాన్ని సినేమాలో యేసంకి తీసుకొచ్చాడంట. ఆపిల్ల చానా బాగుంటుందంట. ఆమొగాడు బి. యే. ఫ్యాసయి యేపనీలేక సినిమాల్లో యేసంయేస్తున్నా డుట. యీసంగతంతా కాఫీహొటల్ దగ్గర వోరో చెప్పుకుం టుంటే విన్నాను. వాళ్ళమాటల్నిబట్టి చూస్తే మన యింది రమ్మ, ప్రభాకరం బాబేమో అని అనుమానంగా ఉంది. అం చేత చూచొద్దామని.

సురే—వీరన్నా ! అలాగైతే నివు తప్పకుండా వెళ్ళి సంగతితెలుసు కొనిరా !

శ్యామ—వీరన్నా ! తప్పకుండా అలా చెయ్యి.

వీర—చిత్తం. బాబు చిత్తం.

గోపీ—సదు బేఠీ. సికార్ వెళ్దాం. మేము యిలాగవెళ్తాం. నువ్వలాగ వెళ్లూరా, వీరన్నా ! గుఱ్ఱంమాత్రం ఎక్కకు. ఎక్కితే యెక్క డుంటావో తెల్సా. సైడుకాలువాలో.

వీర—మంచిది. బాబు మంచిది.

(వీరన్న ఒక ప్రక్కకు, చంద్, సురేష్, శ్యామల యింకొక ప్రక్కకు నిష్క్రమింతురు) (తెర పడును)

మేనరికం

పంచమాంకము.

మొదటి రంగము.

ప్రదేశం : వసారా చావడి

ప్రవేశం : ప్రభాకరం

ప్రభా—(విచార వదనముతో) ఆహా! చివరకు నాగతి యెట్లయినది? విద్యావంతుడనయ్యు చేతగానివానివలె, యీసినీమారంగంలో యెన్నాళ్ళు కాలక్షేపం చేయను. (ఆగి) ఆతడిదిగో, అదిగో అనుచున్నాడు. స్టూడియో లేదు. యాక్టర్సు లేరు. అంతా అబద్ధమే. వైఖరినిబట్టిచూస్తే యిందేదో మోసమున్నట్లు కన బడుచున్నది. advance కూడ యీయలేదు. ఆహా! శని దేవత తాండవించుచున్నది. శిరముపై యింక నాకు సుఖదిన ములు రావు. (యించుక నడచి) దైవమా! శ్రమపడి చదివిన చదువు వ్యర్థమేనా? యిందులకేనా యీవిశ్వవిద్యాలయములు నావంటి యనాథులెంతమందీ యాకలిదేవతకు బలియగు చున్నారోగదా! అకటా! నిద్రాహారములుమాని ఉన్న యావదాస్థి వెచ్చించి, ఋణములపాలై సకలబాధలు పొంది, సంపాదించిన యీ 'డిగ్రీ' ల ప్రయోజనమేమి? (యించుక యోజించి) ఆహా! నాకేదిలేకున్నను విద్యాధనమున్నదికదా యని కొంత సంతసించితిని. అదికూడా నిరుపయోగమైనది. నామూలముననే కదా, సుకుమారి నాయిందిర పసుపు వదలుకొని, యీసినీమారంగంలోనికి దిగి ప్రతీవానితోను

యాక్టుచేయవలసివస్తూంది. యిన్నికష్టములను బడుచు, నన్ను నమ్మికొన్నవారిని కూడ కష్టపెట్టుచు, హీనదశ ననుభవించుచు, అనాథుకుడనై, నేనేల సజీవుడనై యుండవలెను. విద్యావంతుడనయ్యు నిష్ప్రయోజకుడనైన నేజీవించుటవల్ల భూదేవికి భారమే కాని వేరొండులేదు. నాజీవితము నిరుద్యోగ పిశాచమునకు బలియిచ్చుటయు యుక్తము. కొంతభూభారమైన తగ్గును. తన కడుపున యిట్టి నిష్ప్రయోజకులు పుట్టిరని నాభారతజనని కంటివెంట రక్తబిందువులెట్లు రాల్చుచున్నదో! అమ్మా! నిజమే నావంటి పుత్రులు నీపవిత్రగర్భమున జనించి నీకు కళంక మాపాదించుచున్నారు. నీవేనాడును యిట్టికొంతల కనియెరుంగవు. తల్లి మహాయోధును యోధులను, పండితులను, మాతృభక్తి పరాయణులను గనినట్టి పావనమాతవు. యీనాడిట్టి దెబ్బలను కంటివి. తల్లీ! మా మూలముననేగదా విద్యాధికలయ్యు భారతదేశములో తిండిలేక మాడుచున్నారను కళంకము పూతచరిత్రవగు నీచరిత్రతో దాపురించినది. తల్లీ! విచారించకు. బ్రతికియుండియు నీదుఃఖమును బాపలేని నీపుత్రులను మరచిపొమ్ము. తల్లీ! జోహారు. యిదేనాకడసారి వందనములు. శలవు. నాప్రాణము లీఅనంతవాయువులో లీనము చేసికొందును. (పోబోవుచు తటాలున ఆగి) ఆ! నాయిందిర–నాఅర్థాంగి–యిందిర గతియేమి? ఆమె ననాథనుచేసి విడచిపోవుటయేనా? ఆమె కిచ్చట దిక్కెవ్వరు? నేనే తన సర్వస్వమని నమ్మియున్న ఆమె తన్నుబాసిపోయితివని విలపించునోగదా! పరమేశ్వరా! ఎంతక్లిష్టపరిస్థితి దాపురింపజేసినావయ్యా. (మరల యోచించి) నేనుండిమాత్రమామె నేమి సుఖపెట్టితిని. నావలన ఆమెకు కష్టమేగాని సుఖము లేదు. నేనులేనిచో తనతల్లిని గలసికొని, హాయిగా సుఖించగలదు. అవును నాజనని దుఃఖముకూడ నుపశమించగలదు.

సర్వవిధముల నేను ప్రాణపరిత్యాగము చేయుటయే యుక్త మని తోచుచున్నది. అవును. అదే సమంజసము. (నడచుచు) యిందిరా! నీకు నాకును నేటితో ఋణము తీరినది. (అని యోచించి టేబిలువద్దకుపోయి రెండు త్తరములు వ్రాసినటుల నటించి) పరమేశ్వరా! మరియొకజన్మలోనైనను నాయిందిరనే భార్యగా చేకూర్చుమయ్యా. యీజీవిని నీలో నైక్యముచేసు కొని భూభారము తగ్గించువయ్యా! యిందిరా! యిందిరా! (అనుచు విడువలేక, విడువలేక యిల్లు విడచిపోవును.)

(తెర పడును)

రెండవ రంగము.

ప్రదేశం: యిల్లు.

ప్రవేశం: చంద్రశేఖరం.

శేఖ—(నవ్వుచు, మీసము దువ్వుచు) ఫిల్మ్ డైరక్టరు. శేఖరం! నీ వెంతటికైనా తగుదువోయి. అదృష్టజాతకుడవనిన నీవేకదా! పోలీసు వారినుండి యుపాయముగా తప్పించుకొని, యీ మద్రాసునగరముచేరి, వేషభాషల నన్నిటిని పూర్తిగా మార్చి వేసియున్న నిన్నుబట్టుట ఆదేవుని యబ్బకైన తరమా? ఆహా! యింకంతయు ఆనందమే. చేజారిన యిందిరకూడ లభించినది' (అని కొంతదూరము నడచి, క్రిందకాళ్ళకు ఏదో తగులుట చూచి) ఇది యేమి? (అని క్రిందనున్న రెండుత్తరములు తీసి మొదటి ఉత్తరము యిట్లు చదువును.)

మహాశయా,

యాకలిబాధచే తపించుచుండ నన్నాదరించి యింతవఱకూ పోషించిన మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. నేనింక జీవింపదలంచ లేదు.

అంమలకే యీ యిల్లు విడిచిపోవుచున్నాను. తామన్యథా తలంచ వలదు. నా ఇందిరను మీకప్పగించుచున్నాను. ఆమెను పుట్టింటికి పంపివేయుడు. తమ క్లేశము యిచ్చినందులకు క్షమింపవేడుచున్నాను. నా కొఱకై ప్రయత్నింపవలదు. శలవు.

భగవంతుడు తమ యుదారస్వభావమునకు మెచ్చుగాక !

'ప్రభాకరం'

శేఖ—(నవ్వి) పీడవదలినది. యిందేమున్నదో. (అని రెండవ యుత్త రము నిట్లు చదువును).

ప్రియా ! యిందిరా !

మన యిరువురకు ఋణానుబంధము నేటితో తీరిపోయినది. నేను జీవించియున్నకొలది మరింత కష్టము లధికమగుచున్నవి. కాన నేను, చనిపోయినచో నీవు నీ తల్లిని గలసి సుఖంతువను నమ్మక ముతో యీ యిల్లు విడచిపోవుచున్నాను.

నా కొఱకై విచారించవలదు. నేనింక జీవించదలచుకొనలేదు. నాకొఱకు నీవేమి ప్రయత్నములు చేసినా అవి వ్యర్థమని గ్రహించుకో నిన్నింతవఱకు కష్టపెట్టినందుకు క్షమించు, నన్ను మరచిపో. యింక నీ సుందరముఖారవిందము వీక్షించుభాగ్యము నాకు లేదు. కాని మరియొక జన్మలోనైన నిన్నే భార్యగా జేయుమని భగవంతుని వేడుచు న్నాను. నేనింత మోసము చేసానని దూషించకు.

'ప్రభాకరం.'

శేఖ—(సంతోషముతో) శనిగ్రహం దానంతటదే వదలిపోయినది. యిప్పు డిందిర ననుభవింప నాకాటంక మేమిగలదు ? అట్లే చేసెదగాక (సోఫాపై కూర్చుండి) ఇందిరా ! ఇందిరా !

(ఇందిర ప్రవేశించి, తలవంచుకొని దూరముగా నిలచియుండును)

శేఖ—(మీసము దువ్వుచు) ఇందిరా ! అంతసిగ్గేల ? యిదిగో యిటు చూడు. నేను పరాయివాడనా ? ఏదీ ! ఒకఱ్ఱ క్రీగంటిచూపు.

ఇంది—(తనలో) యిదేమి. యీతడిట్లు నూట్లాడుచున్నాడు. పరమేశ్వరా! మరల యిట్టి సంఘటన ప్రాప్తింపచేయుచున్నావేమి?

శేఖ—(లేచి) యిదిగో! ఏదో గొణుగుకొనుచున్నావు. అబ్బా! ఒకసారి యిలా చూద్దూ'

ఇంది—మహాశయా! అధికప్రసంగములు మాని, పిలచినపని యేదో చెప్పి పంపివేయడం యుక్తము.

శేఖ—ఆ. అవును. యేదీ! నీపోర్షను ఒకసారి యిలా తీసుకొనిరా. రిహార్సిలు వేద్దాం.

ఇంది—మిగతా యాక్టర్సు యెవ్వరు లేకుండాను?

శేఖ—ఎందుకు? మనిద్దరం అడవిలో ఉన్న సీనే వేద్దాం.

ఇంది—ఆర్కెస్ట్రా లేదు. నాకు పోర్షన్ యింకా సరిగారాలేదు. యింకో నాడు............

శేఖ—అబ్బెబ్బె! యిప్పుడే తప్పకుండా వేయాలి. ప్రాక్టీసుకోసమే రిహార్సిల్సు. యిప్పుడు పాటలొద్దు. Prose డైలాగ్సు వేద్దాం. నీకా Tamil words బాగా వచ్చుగుతాయి.

ఇంది—సరే! వస్తానుండండి. (లోనికి బోవును) (ఇందిర తిరిగి పోర్షన్ కాగితమును తీసికొని)

శేఖ—సరే. యిప్పు డేముండాలి. సావిత్రీ సత్యవంతు లడవిలో ప్రవేశంకదూ. యిది out door shooting సరే. ఇందిరా యిది అరణ్యం అనుకో. అప్పుడెలా ప్రవేశిస్తాం. యిటురా. (చేయి ఫట్టుకొని నడిపించి చూచి) అబ్బబ్బ! అలాకాదు రావడం. చూడు. యిలావయ్యారంగా పైటచేరవైచుకొని, చిరునగవుతో చక్కగా భర్తతో ప్రవేశించాలి (అని తను యాక్టుచేసి చూపించి) యిదీ యీసారి రా. (అని తను ఇందిర కెదురుగా దూరముగా మోకాళ్ళపై నిలచియుండి యిందిర ప్రవేశించుట చూచి) face 45° angle లో ఉండాలి చూడు. ఆ పమిట వయ్యారంగా చేరవేయాలి. మళ్ళారా (యిందిర అట్లుచేయును, శేఖరం చూచి) ఆఁ అదీ Position బాగుంది.

(అని తిరిగి యిఋవురు ప్రవేశించి)

శేఖ—యిప్పుడు పాటకాదూ. అది వదిలేసి తర్వాత ప్రోజు చెప్పు.

ఇంది—సామీా ! యిందవనం, ఎవళ్ళవో, అళగాయి, యిరి క్కీపదుగో.

శేఖ—చంపేసావు. పదుగోకాదు. పారుంగో. (యిందిర సరిగా ఉచ్చారణ చేయలేకపోగా)

శేఖ—తెలుగు యాక్టర్సుని Tamil film లలో యాక్టుచేయిస్తే యిదేబాధ. పరుగోకాదు. పా—రొం—గో. (అని విడదీసి ఇందిరచే అనిపించి)

శేఖ—యీసారిపూర్తిగా ఆవాక్యమంతా చెప్పు.

(యిందిర పూర్తిగా పైవాక్యమును చెప్పును)

శేఖ—అబ్బెబ్బె ! పాడుచేస్తున్నావు. ఆమాటలనేటప్పుడు నాముఖం నైపు చిరునవ్వుతోచూస్తూ, యిలా చేయిచూపిస్తూ, మోము త్రిప్పుచు, పెదవులు తమాషాగా కదిలిస్తూ అనాలి.

(ఇంది రట్లు చేయలేకపోగా, తాను చేసిచూపించి, యిందిరచే తట్లు చేయించును)

శేఖ—తర్వాత సత్యవంతుడిదెకదూ ? ఆ సరే. కన్మణీ ! నీసొన్నది వాస్తవం. అంద కురువీపార్, యిాదపూమణిక్, అందపెరియ మరం, యిదెల్లాం ఎవళవో అరిమి ఆయిరిక్.

ఇంది—అబ్బ ! ఆనక తూకుం వఱకె.

శేఖ—యథాప్రకార సిద్ధిరస్తు. తప్పుచెప్పేవు. 'ఎనక తూకుం వఱదె' అని చెప్పాలి. (ఇందిరచే బలవంతముపై అట్లనిపించిన పిదప)

శేఖ—సరే ! అప్పడే శయలాం. ఆ చూడు. యిందిరా ! యిప్పుడు మనం అరణ్యమధ్యస్థంలోకి ప్రవేశిస్తున్నామన్నమాట. అందు చేత క్రూరమృగాలుకనిపిస్తాయి. యిక్కడనీవు మంచియాక్షను చేయాలి. పెద్దపులిని చూచినట్లు, భయపడి బెదరినట్లు, తమాషాగా చూడు, యిలా చెయ్యాలి. (అని తను యాక్టుచేసి చూపించి) నడు యిద్దరం ప్రవేశిద్దాం.

(ముందు ఇందిర, వెనుక శేఖరం నడచుచుందురు. ఇందిర బెదరినట్లు యాక్టుచేసి, చటుక్కున శేఖరం ఒడిలో పడును. శేఖరం ఇందిరను బిగియార కౌగలించుకొని ముద్దిడబోగా, ఇందిర విదలించుకొని చెంపపై కొట్టి దూరముగా నిలచి యుండును)

శేఖ—(గూబసవరించుకొనుచు) ఇందిరా ! నే నెవడినో తెలుసా ?

ఇంది—ఆ యిప్పుడు తెల్సింది. ఆడువాండ్రను మోసగింప దలంచిన అధమ డైరక్టరువని.

శేఖ—డైరక్టరునని తెల్సునుగదా ! నే చెప్పినట్లు యాక్టుచేయాలని తెలియదా ?

ఇంది—నీ యిష్టమొచ్చినట్లు act చేయడానికి నే నొప్పుకోను. యిదిగో యిప్పుడే నీ యిల్లువదలి వెళ్ళిపోవుచున్నాను. (పోబోవును)

శేఖ—(అడ్డుగావచ్చి, నిలబడి) పులినోటిలోనుండి అవతలపడడమే ? యింతకూ యెక్కడికి ?

ఇంది—తుచ్ఛుడా! అడ్డులే. నాకు వెనకాల మగదక్షతుందని తెలుసా?

శేఖ—మగ దక్షత. (మరలనవ్వి) ప్రభాకరమేనా ? యిదిగో చూడు. ఉత్తరాన్ని, సంగతి తెలుస్తుంది. (ఉత్తర మిచ్చును)

ఇంది—(చదివి, కంగారుపడుచూ) అక్కటా ! ఎంతపని జరిగింది.

శేఖ—(వికటముగా నవ్వుచు) యిప్పుడు నీ కిక్క డెవరుదిక్కు? రా నాతో సర్వసుఖా లనుభవిద్దువుగాని నాచేతుల్లోనుండి తప్పించుకోలేవు. రా నిన్ను చేరదీసిన నా ఉద్దేశ్యం నెరవేర్చు.

ఇంది—అధముడా ! నీవు గోముఖ వ్యాఘ్రమువని తెల్సుకోలేక పోయాను నావంటి స్త్రీల మానభంగం చేయడం నీకు శ్రేయస్కరము కాదుసుమా ?

శేఖ—ఇందిరా ! నీవు వేయిచెప్పు లక్షచెప్పు. నిన్ననుభవించనిదె విడచుటకల్ల, రా- సందేహించకు.

ఇంది—తుచ్ఛుడా ! నాప్రభాకరంతో బాటు నేను కూడా ప్రాణా నైనా వదలుతానుగాని నీకు మాత్రం దక్కను.

శేఖ—అలాగా ! యిప్పుడు నీ యబ్బ యెవడొస్తువస్తాడో చూస్తాను.

(అని యిందిరను నిర్బంధించుచుండును. ఇందిర విడలించుకొ ప్రయత్నించుచు. 'అక్కటా' అని బిగ్గఱగా అరచును, వీరన్న పరుగు వచ్చి)

వీర—ఎవరురా అది. ఆగు.

(శేఖరం, ఇందిరను వదలివేయును. ఇందిర వణకుచు నిలచియుండును)

వీర—ఇందిరమ్మా !

ఇంది—వీరన్నా !

వీర—ఆ. నేనే కంగారుపడకు తల్లీ !

శేఖ—(ఆశ్చర్యముతో) వీరన్నా ! (అని పరుగిడబోవ)

వీర—(ఆపి) నీచుడా ! ఆడదాని మానభంగం చేద్దామనుకున్నావా ? చెప్పు నీవెవరో ?

శేఖ—కళ్లు తెఱచి మరీ మాట్లాడరా శుంఠ !

వీర—(మనిషిని నిదానించి)ఆరిదొంగా! నీవు చంద్రశేఖరంకాదంట్రా?

ఇంది—శేఖరమా ?

శేఖ—(కంగారుపడుచూ) మర్యాద తెలుసుకొని మాట్లాడరా !

వీర—ఆ. అన్నీ తెలుస్తాయి. నీమాటలే నాకానవాలు. (శేఖరం మీసముపట్టి లాగగా నిజస్వరూపం బయట పడును) ఏరా ! యిప్పుడెవరో తెలిసిందా ? ఆయేల పోలీసోళ్ళకంట్లో కారం కొట్టి నీవు చేస్తూన్నపనిదా ? యీసారి తప్పించుకొందుగా నుండు. (అని పాగాగుడ్డ తీసి శేఖరం కాలుచేతులు కట్టివేసి, క్రిందపడవేయు శేఖరం తప్పించుకొన ప్రయత్నించుచుండును)

ఇంది—ఎంతమోసం.

వీర—తల్లీ ! నీ కీ డెలాదాపరించేడమ్మా !

ఇంది— ఆనాడు నీదయవలన తప్పించుకొని ప్రభాకరునితో కలసి యీ మద్రాసునగరముచేరి, యిక్కడే యుద్యోగము దొరకక భిక్షాటనము చేయుచుండగా, ఒకరోజున కనుపించి, తాను ఫిల్ముడైరక్టరునని చెప్పి తీసుకొనివచ్చినాడు.

వీర—ఎంతదారుణానికి పూనుకున్నాడు.........

ఇంది—యీదినమున ప్రభాకరు డింట లేకపోవుటచే.........

వీర—ఏమి ? ప్రభాకరం బాబేమయ్యాడు ?

ఇంది—ఇదిగో ! యీ letter చూడు.

వీర—(ఉత్తరం చూచి) అయ్యో ! ఎంతనాటకం జరుగుతోంది. యిచిత్రంగా వుందే ?

(యింతలో శేఖరం కట్లు విడిపించుకొని)

శేఖ—వెర్రివాడా ! నన్ను బంధింపగలవా?

(పరుగిడుచుండ వీరన్న వెంటాడును. ఎదురుగా ముందు గోపీచంద్, శ్యామల ప్రభాకరం సురేష్ ప్రవేశింతురు.)

గోపీ—ఆగువోయి. ఆగు.

వీర—పట్టుకోండి.

(అంత శేఖరమును వెనుకకు తీసికొనివచ్చి మధ్యను నిలబెట్టుదురు.)

ఇంది—(ప్రభాకరునిజూచి) బావా !

ప్రభా—ఇందిరా !

ఇంది—బావా !

ప్రభా—ఇందిరా ! (కౌగిలించుకొందురు.)

గోపీ—వీడూ యెవడూవోయి ?

సురే—యీతడెవరు ?

వీర—మీ స్నేహితుడు, శేఖరం బాబయ్యా !

గోపీ—అరే! దొంగాముండాకొడుకు మళ్ళీ యెలాగ వచ్చేడు?

సురే—(ఆశ్చర్యముతో శేఖరంను సమీపించుచు, ఏమిటీ! శేఖరం!! తుచ్ఛుడా! డైరక్టరు 'చంద్రం' అంటే నీవేనా? చేసినపాపాలకు పశ్చాత్తాపపడక యింకా నీ కృత్రిమస్వభావముల వదలుకొనలేదా?

ప్రభా—(సమీపించి) శేఖరం మా కుటుంబాన్నంతా విధ్వంసము చేశావు. దానితో తనివితీరక యీవిధంగా మమ్మల్ని మోసం చేయదలంచుకొన్నావా?

వీర—మోసంచేయడమేకాదు బాబయ్యా! మీరింట్లో లేనిసమయం చూసి, యిందిరమ్మను మానభంగం చేయడానికి సిద్ధమయ్యేడు.

ఇంది—నిజమే! వీరన్న సమయానికి వచ్చి రక్షించక పోయినట్లయితే, నేనిపాటి కెక్కడుండేదాన్నో!

శ్యామ—అధముడా! యిప్పుడైన పశ్చాత్తాపపడు.

గోపీ—హెధ్యాముండాకొడుక్కి విచారం కూడానా?

సురే—శేఖరం! తల్లిదండ్రుల మోసగించి, దురలవాట్లకు లోనై, చదువుమాని. నన్ను కూడ భ్రష్టునిగా నొనర్చి, కడుపులోపలి చల్ల కదలకుండాయుండు మాధవరావుగారింట చిచ్చు ముట్టించేవు. చివరకు మిత్రద్రోహానికే పూనుకున్నావు. ఆనాడు పోలీసువారినుండి తప్పించుకొని, యీమద్రాసునగరముచేరి, ఫిల్ము డైరక్టరుపేరుతో యెంతమందినో మోసంచేశావు. అంతటితో బోక యీనాడు యిందిరనుకూడ నిర్బంధింపదలచేవు. నీక్రూర చేష్టల కిక అంత్యము లేదా? నీ పైశాచిక కృత్యముల తలంచుకొనిన నీబడలు కంప మెత్తుటలేదా?

వీర—యిప్పుడేం తెల్దు బాబయ్యా! ఆపోలీసోళ్ళు కప్పగిత్తే అంతా తెలుస్తుంది.

గోపీ—పీడక్కి అంతే చేయాలిరా! వీరన్నా!

శేఖ—(విచారముతో) ఆహా! గొడ్డుగోతిలో బడినచో అందఱు తలొకరాయి విసరినట్లు మీయెత్తిపొడుపుమాటలచే నాహృదయము చిల్లులు పడిపోయినది. నిజమే! నేనొనర్చిన ఘాతుక

కృత్యముల నేయుగను లో నేకిరాతుడు నొనర్చియుండడు. (సురేష్ పాదములపై బడి) మిత్రమా ! నీవు నాకు జ్ఞానోదయం చేసావు. యీ ఛండాలుని కిక తరుణోపాయం లేదు. సురేష్ ! నేనొనర్చిన యపరాధముల క్షమించు.

సురే—నేను క్షమింపవలసిన వాడనుగాను. నేనూ నీతో సమానుడనే. ముందు ఇందిరా, ప్రభాకరుల క్షమాపణ వేడుకో.

శేఖ—(ఇందిరను చేరి) సోదరీ ! మూఢుడనై, కన్నుమిన్ను గానక నేక దుష్కార్యములను చేసాను. నన్ను క్షమించవాతల్లీ !

ఇంది—సోదరా ! అందరినీ క్షమించువాడా భగవంతుడే. నీవాతని శరణు వేడుము. లెమ్ము.

వీర—దారిలోకి వస్తున్నాడు.

గోపీ—విచారించకూవోయి. విచారించకు.

శేఖ—ఆహా ! యిన్ని దుష్కార్యములు చేసి, మొగమెత్తి నలుగురిలో ఎటుల తిరుగుదును. నేను మొండికెత్తి తిరిగిననూ, పోలీసు వారు విడతురా ? అక్కటా ! నాకేదిదారి ?

సురే—(ఇందిరను చేరి) సహోదరీ ! కామాంధకారము కన్నుల గప్పుటచే, జ్ఞానహీనుడనై వావివరుసల గణింపక నిన్ను కోరి నీక నేక గచాట్లు కల్గించేను. నన్ను క్షమించు.

ప్రభా—ఇందిరా ! యీతడు తప్పక క్షమింపతగినవాడే. నేను విరాగినై ప్రాణత్యాగ మొనర్పసంసిద్ధుడనై యుండ, అచ్చట షికారుగా వచ్చిన వీరునన్నుజూచి, వారించి సర్వము బోధించి తిరిగి మనయిద్దరి కలయికకూ కారణభూతుడైనాడు.

వీర—బాబయ్యా ! పాపం పోగొట్టుకున్నారు.

ఇంది—సురేష్ ! నీవొకప్పుడు నాకపకారముచేసినా, యిప్పుడు నా ప్రభాకరాన్ని నాకుచేర్చి మహోపకారం చేసావు. నిన్ను భగవంతుడు క్షమించుగాక !

శేఖ—మహాశయులారా ! నేనొనర్చిన కృత్యములకు త్వరలోనే ఫలమనుభవింపనుంటిని. విద్యార్థి మహాజనులారా ! భావిప్రాపం

చిక సౌధమునకు మీరు పునాదివంటివారు. మీ భుజస్కంధ ములపై భరతమాత భావిజీవిత మాధారపడియున్నది. కాన. నాదినచరిత్రమును మార్గదర్శకముగా తీసికొని, దురలవాట్లకు లోనుగాక విద్యాభ్యాసస్థితి నొందుడు. తిరిగి నాకన్నులకటువు దీఱ వీరందరిసమావేశము చూచితిని. యికనీజీవిత మీమానువని పై వృథా! (ఆత్మహత్య చేసుకొనును) ✓

అందరు—దారుణం. దారుణం.

గోపీ—అరే. ఎంతఘోరం. ఎంతఘోరం. యీడు బలవంతముగా సచ్చి సైతాన్ హావడుకదా! (కంగారు పడుచుండును)

వీర—చేసినపనులకు పశ్చాత్తాపపడి ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు.

సురే—అదంతా పూర్వకర్మ ఫలం.

వీర—బిడ్డలారా! (సవరించుకొని) బాబయ్యా! అతని జీవితమలా వ్యర్థమయింది. ఎవరేంచేయగలరు. ముందీయన శవాన్నిపోలీ సోల్లకప్పగించి, మనం దుర్గాంబగారికాడకి పోదాం రాండి.

(నిష్క్రమింతురు) (తెర పడును)

నాలుగవ రంగము

ప్రదేశం : వసారాచావడి

ప్రవేశం : దుర్గాంబ, గోపాలం.

గోపా—ఎంతటోకరా యిచ్చేడా పేరయ్యగాడు. వాడిమాటలు నమ్మి గంగలో దిగేను. మళ్ళీ కనిపించనేలేదు. మూడువేలుపుచ్చు కొన్నట్లుగా చిన్న రశీదుమాకైనా పుచ్చుకున్నానుగాదు.

దుర్గా—అన్నయ్యా! ఊరుకో! విచారిస్తే యేంలాభముంది? మన నొసటివ్రాతయిలాఉంది.

గోపా—అమ్మాయి! ఊరుకోక చేసేదేమిటి? మూడోపెళ్లిముచ్చట పడి మూడువేలు గంగపాలు చేశాను. బాబూ బుద్ధొచ్చింది పెళ్ళివద్దు. పెడాకులువద్దు. అసలు ముసలిపీనుగను పెళ్ళికోసం

బాధపడడం నాదేతప్పు. అందుకనే భగవంతుడు బాగాబుద్ధి చెప్పేడు.

దుర్గా—నీవలా పాడుచేసావు. నేనాసురేష్‌మాటలు నమ్మి మిగిలిన రు 5000 లు తగలేశాను యింతవరకూ అతని ఆనుపాను ఏమీ తెలియడం లేదు. అంతా అయోమయంలో ఉన్నాము.

గోపా—ఏంచేస్తాం. శాయిశక్తులా ప్రయత్నంచేశాము. ఎక్కడా నారి జాడ కనిపించందే ?

దుర్గ—అన్నయ్యా ! చివరకి మన యిద్దరి బ్రతుకులు యిలాగయ్యాయి యిద్దరిపెళ్ళాల్ని పొట్టబెట్టుకొని, దానితో బోక మూర్ఖుని పెళ్లికని మూడువేలనవసరంగా గంగపాలు చేసావు. భర్తను, పిల్లను, ఆస్తినిపోగొట్టుకొని జీవచ్ఛవంలా గున్నాను, నేను.

గోపా—దుర్గా ! మనయిద్దరి బ్రతుకులు నిరర్థకమై లేచి నడు. యింక మనకా కాశీవిశ్వేశ్వరుని పాదాలే శరణ్యం.

దుర్గ—నిజమే. అంత్యకాలంలోనైనా, తీర్థయాత్రచేద్దాం నడు.

(అంత గోపీచంద్, ఇందిరా, ప్రభాకరులు, శ్యామలాసురేష్ లు, వీరన్న ప్రవేశింతురు. ఒకరినొకరు చూచుకొని, ఆశ్చర్యముతో కౌగలించుకుందురు)

దుర్గ—తల్లీ ! ఇందిరా ! మళ్ళా యెన్నాళ్ళకు నాకంట బడ్డావుతల్లీ ! ప్రభాకరం ! రా ! నాయనా ! యిటురా ! నీమీదనిష్కారణముగా అపవాదు వేశాను. క్షమించుమనాయనా !

ప్రభా—అత్తా ! నిన్ను క్షమించుటకు నేనర్హుడనా !

సురే—(దుర్గాంబ పాదములపై బడి) తల్లీ ! తిన్నయింటి వాసాలు లెక్కపెట్టిన దుర్మార్గుడను. యీకష్టములన్నిటికి నేనే బాధ్యుడను. నీకు తీరని అపకారంచేశాను. బుద్ధివచ్చింది. తల్లీ ! నన్ను క్షమించు.

దుర్గా—నాయనా ! ఆరోజున యెడబాటుకల్గించేవు. నిరాశ చేసుకొన్న దశలో తిరిగి యీనాడాశాజ్యోతి వెలిగించావు. యిదంతా

విధివిలాసము. మనము నామమాత్రులమే. లే. విచారించకు.

గోపా— తలవని తలంపుగా అందరము కలసికొన్నాం.

దుర్గ—అమ్మా! ఇందిరా! యింతవఱకూ యెక్కడున్నావమ్మా!

ఇంది—అమ్మా! అదంతా పెద్దగాథ. నీకు స్థిమితంగా చెప్తానులే.

దుర్గ—నాకీవాళ చాలా సంతోషంగావుంది. నాతల్లీ నాకన్నులకఱవు దీర తిరిగి నిన్ను చూడ కలిగేను.

సురే—అంతా సంతోషమేకాని, శేఖరం, మాధవరావుల చావులు మాత్రం విచారం కలిగిస్తున్నాయి.

అందరు—నిజం. నిజం.

వీర—మీఅందరికీ నిజంగా మాధవరావు చావు విచారకరంగాఉందీ?

అందరు - చాలా యెక్కువగా—

వీర—అష్టకష్టములు సహించి, మృత్యుదేవతనోటబడియు, అంతరించక జీవించియున్న ఆ అభాగ్యపు మాధవరావుని నేనే. (నిజరూపము చూపును. అందరూ ఆశ్చర్య నిమగ్నులగుదురు)

గోపీ—అరే! యిన్నాళ్ళుమనిక్కి తెల్సిందికాదు వీరన్న, మాధవారావుగారూ, క్షమించాలి బాబూ. మీతో చాలా పరిహాసం చేశాం.

మాధ—ఎంతమాట. యిదంతా భగవల్లీల!

దుర్గ—ఆహా! ఎంత సంతోషము. తిరిగి మీదర్శనభాగ్య మెన్నాళ్ళకు కలిగింది. (దగ్గరగా చేరును)

గోపా—బావగారూ! ముందమ్మాయి నొసట కుంకుమ ఉంచండి.

ఇంది—యిన్నాళ్ళనుండి కనుగొనలేకపోయాను. నీవేనా? నాతండ్రివి.

ప్రభా—మామయ్యా! వీరన్నవు నీవేనా? నాకుత్తరం యిచ్చింది నీవేనా? ఎంతవిచిత్రం?

శ్యామ—వీరన్నే మాధవరావుగారు. మాధవరావుగారే వీరన్న. అంతా దైవికం.

సురే—(మాధవరావుప్రకాళ్ళపైబడి) మహాశయా! మీకు హానిచేయదలంచుట చాలక, మీచేత సేవకూడ పొందేను. యిన్నాళ్ళనుండీ నాతో ఉన్నాకూడా మిమ్మల్ని గుర్తించుకోలేకపోయి

నాను. బాబూ! నన్ను క్షమించండి.

మాధ—నాయనా! లే. యింతటినుండైనా బుద్ధిగా ఉండు.

సురే—యీవేళ మన కత్యంత శుభదినము.

ఇంది—నాన్నగారూ! మిమ్మల్ని చంపేసామన్నారుకదా! ఎలా బ్రతికివచ్చారు?

మాధ—తల్లీ! అదంతా విచిత్రనాటకం. ఆవేళ నాకు మత్తుమందు వాసనచూపి, తీసికొనివచ్చి, ఎంతకూ తెలివి రాకపోవుటవల్ల కాబోలు, చచ్చివానని తలంచి, నన్ను పాతిపెట్టవలసిందని త్రాగుబోతుల కప్పగించి ఉంటారు. నాఅదృష్టంవల్ల వాళ్ళు నన్ను దగ్గఱ బెట్టుకొని త్రాగుడుమజాలో వాళ్ళు తెలియక ఉండడంవల్ల, సమయానికే దైవవశాత్తు నాకు తెలివివచ్చుటచే వాళ్ళకళ్ళల్లో దుమ్ముకొట్టి యెలాగో యివతల పడ్డాను.

గోపీ—అరే! ఎంతచిత్రం జర్గిందిఅండి. చచ్చి బతికేరు మీరు.

సురే—మిమ్మల్ని పాతిపెట్టేసామన్నారా దొంగపీనుగలు. ఎంతపని చేశారు?

మాధ—ప్రయాసపడి, యీపని శేఖరం చేయించిఉంటాడని చూచాయగా తెలుసుకొని వారివద్ద నౌఖరుగా ప్రవేశించి, అతినమ్మకంగా ప్రవర్తించి రహస్యమంతా తెలుసుకొన్నాను.

సురే—ఆహా! యిదంతా నాకొక కలలాగుంది. ఎంతచమత్కారంగా ప్రవర్తించేరుమీరు?

ప్రభా—మామయ్యా! సంగతి తెలుసుకొన్నాక, పోలీసువారికి రిపోర్టు చేయక, నాకుత్తర మెందుకు తీసికొనివచ్చావు? నేనా ఉత్తరం తీసికొనిపోయి పోలీసులకు చూపిస్తానంటే, వలదని వారించి నీవే ఆపనిచేయించడాని కెందుకు పూనుకొన్నావు?

మాధ—నీకు నాయందు నమ్మకంకోసం. ఇందిరవద్దనుండి ఉత్తరం తీసికొనిరావలసివచ్చింది. దుర్మార్గుడు శేఖరంమూలాన్నే సురేష్ యింతపనికి పూనుకున్నాడు కాబట్టి నేరమంతా వాడిమీద, పోలీసులకు రిపోర్టుచేసి, ఆరాత్రి సరిగా యెనిమిది గంటలకు (8 గం॥లకు) నీవక్కడకు రాదలంచుకున్నావుగాబట్టి, ఆసమ

యానికే పోలీసుల దగ్గరకు తీసికొనివచ్చి, శేఖరాన్ని పట్ట చెప్పి, అప్పుడందర ఎదుట నాచరిత్రచెప్పి, నిన్ను, ఇందిరను, సురేష్‌ను తీసికొని యింటికి పోవచ్చును కొన్నాను.

ప్రభా—ఎంత కుశాగ్రబుద్ధి!

మాధ—కాని తారుమారైంది. నేను రావడం కొంచె మాలస్యమవ డంవల్ల నీవు, ఇందిరను తప్పించుకొనిపోయారు. శేఖరం సురే ష్‌కు విషప్రయోగంచేసి పారిపోయాడు అందుచే సురేష్‌తో నేడుటూ, మద్రాసునగరముచేరి, అనేకపాట్లు పడి మిమ్మల్ని కలుసుకొన్నాను. యిదీ నాసంగతి.

గోపా—ఆహా! ఏమి! భగవంతుని లీలావిలాసములు. ఎప్పు డేక్షణ మున కేదికల్గునో యెరుగముకదా! అంతా తలవనితలంపు.

మాధ—జరిగిందేదో జరిగింది. ఈరోజున అందఱము కలసికొన్నాము. యీఆనందసమయంలో ఒక్కసారి భగవంతునిఆరాధన చేద్దాం రండి.

(తెరయెత్తగా లోన దైవపీఠము కనబడును. అందరు ప్రణ మిల్లెదరు. మాధవరావు యిందిరాప్రభాకరులను, శ్యామలా సురేష్‌లను కలపి నల్గురకు దేవునిమెడలోని పూలహారముల నిచ్చును.)

మాధ—బిడ్డలారా! మీరిదివఱకే దాంపత్యసుఖ మనుభవించు చున్నను, యీదినమున దేవునిసమక్షమున మిమ్ములను దంప తులుగా చేయుచున్నాను. మీ రన్యోన్య ప్రేమపీడితులై, సంఘసేవచేయుచు, ఆదర్శప్రాయులై సంసారసాగరము నీదె దరుగాక!

(ఒండొరుల పూలమాలలు ధరింతురు. అందరు "తథాస్తు" అని అక్షతలు చల్లుదురు.)

గోపీ—మస్కీ యివాళ బహుత్ కుషీగా ఉందీ అండీ.

గోపా—యీ యిండిరకొఱకు మేమెంతమంది ప్రయత్నించినా ఆఖరకి 'మేనరికమే' జరిగింది.

అందరు—అవును, మేనరికమే జరిగింది.

మాధ—బిడ్డలారా ! భావిప్రాపంచకౌన్నత్యమునకు కారణభూతులు మీరే. మీ భుజస్కంధములపై ప్రపంచస్థితి ఆధారపడి యున్నది. భారతమాత భావిజీవితము మీ హస్తగతమై యున్నది. కాన మీ మీ బాధ్యతల నెఱింగి, భరతపుత్రుల మని పించుకొనుచు, ఆమె దాస్యవిమోచనము చేయుడు. అదియే నాకోరిక.

ప్రభా—నాదొక చిన్నకోరిక. ప్రస్తుతం దేశంలో నిరుద్యోగపిశాచి తాండవించుచున్నది. కాబట్టి ధనికులమగు మనము మన డబ్బును పరిశ్రమలకై వెచ్చించి మనసోదరుల ఆకలిమంట చల్లార్చాలి. ప్రస్తుతం యీయుద్ధానికి కావలసిన పనిముట్లు మున్నగునవి తయారుచేసి భారతీయవిజ్ఞానాన్ని దేశదేశముల చాటాలి.

సురే—ఈయభిప్రాయం చాలా బాగుంది. అలా పరిశ్రమలను వృద్ధి చేయడంవల్ల మనకూ లాభం వొస్తుంది. మనతోడి సోదరులకూ కడుపు నిండుతుంది. యుద్ధమునకు పనికివచ్చే సామానులు మొదలగునవి తయారుచేసి, ప్రపంచకళ్యాణానికి పాటుపడు తూన్నమన బ్రిటిష్ప్రభుత్వంవారికి సహాయంచేసి మనదేశాన్ని శత్రుభీతిలేకుండా రక్షించుకొన్న వారమౌతాము. అందుచే శేఠ్ గారితరఫున ఆయనాస్థింతో యీవిషయంలో వినియోగిం చడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను.

గోపా—నాసర్వస్వము యీవిషయము లో ధారపోస్తాను.

మాధ—యీవిషయంలో ప్రభుత్వంవారిని కూడా సహాయంచేయమని కోరుదాము.

గోపీ—యింకా చాలుఅండీ. లేవండి. చాలా టైమయిపోయింది.

అందరు—ఆ ! అలాగే ! (నిష్క్రమింతురు.)

(తెర పడును.)

సమాప్తము

ఆంధ్ర నాటకములు.

	రూ	అ
పద్మిని	1	0
బుద్ధబోధసుధ	1	8
[illegible]పురుషోత్తమీయము	1	0
చూడామణి	0	12
కీర్తిస్తంభము	0	12
విచిత్రవివాహము	0	12
హాస్యవల్లరి (కథలు)	1	0
[illegible] మొదటిభాగము	2	4
,, రెండవభాగము	2	4
,, మూడవభాగము	1	12
,, నాల్గవభాగము	2	0
,, అయిదవభాగము	1	8
,, ఆరవభాగము	1	8
ముత్తనేని వెంకటచెన్నకేశవులుగారి		
చండిక (భయానకము)	1	4
శివలీల (భక్తిరసము)	1	0
[illegible]	1	4
చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారి		
గయోపాఖ్యానము	1	0
ప్రసన్నయాదవము	0	12
పారిజాతాపహరణము	0	12
పార్వతీపరిణయము	0	8
చతురచంద్రహాసము	0	12
చందాల కేశవదాసుగారి		
కనకతార	1	4
బలిబంధనము	1	4
[illegible] పాటలు	0	12
శ్రీకృష్ణతులాభారం పాటలు	0	12
విద్వత్కవి పల్లాది అచ్యుతరామ శాస్త్రిగారి		
ద్రౌపదీవస్త్రాపహరణము	1	8
[illegible] గారి		
[illegible] బి. ఏ.	1	0

	రూ	అ
డాక్టరు [illegible] శివరావుగారి		
చంద్రగుప్త	1	4
మీరాబాయి	1	4
జంధ్యాల శివన్నశాస్త్రిగారి		
దుర్గాదాసు	1	4
రాణాప్రతాపసింహ	1	4
సోమరాజు అచ్యుతరావుగారి		
పత్నీప్రతాప్ (అనసూయ)	1	4
శ్రీ॥ శ్రీ॥ ముత్తరాజు సుబ్బారావు ఎం. ఏ. గారి		
శ్రీకృష్ణతులాభారము	1	8
[illegible] (చరిత్రాత్మక)	1	0
కచదేవయాని (అమరానందము)	1	8
మార్కండేయ (శివలీల)	1	0
శ్రీ॥ శ్రీ॥ కాళ్ళకూరి నారాయణరావుగారి		
చింతామణి	1	8
మధుసేవ	1	8
వరవిక్రయము	1	8
పద్మవ్యూహము	1	4
చిత్రాభ్యుదయము (సారంగధర)	1	4
శ్రీ॥ శ్రీ॥ కాళ్ళకూరి సాంబశివరావుగారి		
రంగరాయ [illegible] బొబ్బిలియుద్ధము	1	4
కన్యకాపరమేశ్వరి	1	4
కాళ్ళకూరి హనుమంతరావుగారి		
కాలేజి గర్ల్ (సాంఘికము)	1	0
లేడీడాక్టర్ (సాంఘికము)	1	0
ఇచ్ఛాపురపు యజ్ఞనారాయణశాస్త్రిగారి		
రసపుత్రవిజయము	1	4
రాణాప్రతాప్ సింగ్	1	4
బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం కవిగారి		
సత్యహరిశ్చంద్రీయము	1	[illegible]
బుద్ధిమతీవిలాసం (శ్రియాళ చరిత్రం)	1	4

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి.